Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer Magine erets

[ʿal] Shulḥan ʿarukh Oraḥ ḥayim : ʿim kol ha-maʿalot

Ḳaro, Yosef ben Ephraim
קארו, יוסף

Ṿilna, 619 = 1859

הכוס תוכלה

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11209

Visual Library

תרכה כתב הטור הלא הכתוב מלות סוכה ביליאת מלרים וכן הרבה מלות כו׳ - נרלה כוונת רבינו שעשה ממלות סוכה פרט יותר משאר מלות וכן במ"ש לח"כ והסוכה שאומר הכתוב כו׳ דמשמע שיש בזה קצר לפ"ש קודם לזה הוא בדרך זה דליתא פלוגתא בפ"ק דסוכה ר"ע סבירלה ליה סוכות ממש קאמר קרא בהושיבם הקב"ה בעשה יליאת מלרים ור"ח סבירלה ליה ענני כבוד הקיפם ונרלה דיש חילוק בפירוש הפסוק ביושיבם דלר"ע אין רבותא בלותן הסוכות אם כן מה זכרון יהיה בדבר הלא ודאי הזכרון שאז יצאו ממלרים ונמצא עיקר תכלית סוכה שלנו לזכור י"מ אבל לר"ח הוה הזכירה על נס אחר דהיינו הקפ׳ ענני כבוד הלא שהלה הכתוב המלוה ביש"מ כמו שאר מלות קנון מלות ליית שיש בה י"מ וזה פשוט שאין נוף מלות ליית להזכיר י"מ הלא בהכתוב יישם המלוה אחר י"מ וכיון רולה לפתוח לר"ח כמו שעירם רש"י בחומש לר"ח וכתב שם הרח"ם בפ׳ אמור שעשה רש"י דמשמע שהיה פוטל הלכי בלותן סוכות וז"ל רבינו כאן שכתב שהלה הכתוב מלות סוכה בי"מ וכן הרבה מלות שירוש שאין עיקר המלוה כדי להזכיר י"מ דאל"כ לא הל"ל תלה הכתוב הלא הל"ל ליות לותנו מלות סוכה כדי להזכיר י"מ הלא ודאי המלוה בשביל נס אחר הלא שהלה מלות זו בי"מ כמו בהרבה מלות שאין בהם הלא שהלייה בי"מ לא שזה שעשה המלוה ואם כן קשה מה ענין תלייה זו והביב לפי שהוא דבר שרחינו בשונינו כו׳ ויש כאן הרגשת גדולת תלונינו ב"ה וירלתו תהיה על פנינו לקיים המלות וכמ"ש בפרשה קדושים שכתוב הרבה פעמים אני ה׳ אלהיכם ופירש"י שרשונו יתברך להרלותה המורא מי הוא הנוזר ושייך נגי סוכה לפי שאמרו בה מלוה קלה ע"כ אמ׳ בל תהי קלה בעיניך שתדע מי הנוזר עליך שהוא בעל כח גדול ב"ה וכן איתה בר"פ הל"ג במ"ש הכתוב י"מ בליות וריבית ומשקולת אני הוא שהבחתי בין טיפה של בכור כו׳ וכ"ס כאן הזהיר הכתוב שלא יהיה מלות סוכה קלה בעיניכו ועי"כ שייך שפיר לאחר מ"ש רבינו והסוכות הם ענני כבוד כו׳ דהיינו כל"ח שזכרנו וזהו מלוה בפ"ע לא בבטול זכר י"מ כל"ע ואחר אח"ז ולא פי שילאתו ממלרים בחודש ניסן דלר"ע שאומר שעיקר המלוה לזכור י"מ נק"מ דזהירה זו שנמה כל הענה ולכה הוא יתברך שהיה לאחבותינו אל בתשרי תחילת המולה שאין כן לר"ח דאחר לזכור ענני כבוד שהיתה לאחבותינו אין זה זמן המגני כבוד הבם ע"כ תי׳ רבינו דבזה יבאה לכל שמלות המלך ב"ה הוא כל"ל נכון מאוד :

תרכו (א) **תחת בית כו׳** . דבעינן שתהא הסוכה תחת לויר השמים דהתיב בפסח תשבו חסר וי"ו דהיינו בתחת ולא בסוכה שתחת סוכה לו מבטלין איסור לאחבלה ובלבוש חי׳ דעשה בעלמא בזה דגזרינן שמא יבוא להתיר בל האיסור אבל הכא בעלמה לא שייך זה כיון דלמלוה קא מכוין לא יעשה המלוה בעבירה עכ"ל וקשה ע"ז דהרי מלינו גם במלוה זו יש גזירה בגון בסריס אחין מסכנין בפסח משום גזירת תקרה בדלקמן ואין כאן קושיא מעיקרא דכתן אין שם איסור עי"ז לא מבעי׳ אם עושה סוכה קודם המועד עשיתה דלא שייך לא איסור דעדיין לא חל חיוב סוכה אלא אפילו אם עושה סוכה תוך המועד אין כאן שם איסור דהא אין איסור מלד עלמה אל הסוכה ליבד בה אלא שהיושב בה אינו יולא י"ח המלוה ע"כ אין שייך כאן איסור בעשייתה אפילו אם עושה בפשוטה גמור :

שון ראיתי למו"ח ז"ל שכתב בשם מרדכי האחרון ואבודה לתרץ זה וא"ל דקודם ש"ם אחינו איסור עדיין מיתקן ושוד דהא דאין מבטלין לכתחלה הוא מדרבנן וה"מ במקום שהבה אבל מלות לאו ליהנות נתנו עכ"ל ומזה למדנו בתערובות ממן קודם ששה לא בלא ואין שם ס׳ שיכול להרבות

תרכה ויכוין (ב"ח): **אלתקן** שיהיו לבוחה כולה כ"ס כמהרי"ל:

תרכו א תחת בית . בית שסול דסוכה אמר דממנא ולא ביתו של כל ימות השנה (רש"י דף י"ד) ע' סוף סי' הכל"ו ואילן שסול משום דמחובר הוא : **ב כשרה אפילו לא השפיל** . התי׳ והרא"ש הוכיחו כן מדאמריק סימן תרל"ח ס"ח אחם סכך שסול וכשר טוין כשרה אף על גב דלא מהני חבטן לבטל ברוב כיון דמעכבן ולא מערבי דהתי׳ לחודיה קתי׳ א"כ תשסול משום דמלטרף סכך שסול אלא שעשה כיון דכי שקלת לשסול לחתי׳ לאתם מרובה בכשר עכ"ל ובאמת התוס׳ לשיטתם אזלי ערסי׳ תרל"ח אבל הרא"ש שהשיב לפירש"י אם כן כשתשקול הפסול ישאר מתחה מרובה ואפילו הכי כשרה א"כ ה"נ גבי אילן יכשיר אפילו כשתמתה מרובה בלא שאילן דהא הרא"ש גמר לה מעשה ואשכר דבשמונה למעלה נרא שפי ומבל מקום ל"ע לייבש לשון הרא"ש שכתב כיון דכי שקלת ליה שני בכשר ואשכר דמביא ראייה מהמשקנא דמוקי׳ ליה במעדיף ואם כן אלתה מרובה ע"ש ובמ"מ ס"ב : **ג ומבטלין** . אף על גב דאין מבטלין איסור לכתחילה ל"ל דקודם ש"ם אחינו אסור עדיין בתבטלו ואפי׳ זה איסור בתו"ה דאמ"ה ושוד ל"ל דה"מ במקום שהבה אבל מלות לאו ליהנות מיתנו (ב"מ מרדכי) וכה"ן כתב אף ע"ג דאיסור שיכול להסירו אינו בטל מבל מקום הכי אמרינן דאממרינן למעה בטלנא שני דסדון בשומד מותר אלא דהכא כיון שהן מבטל איסור : **ד מיהו אם השפיל** . ודוקא בשסוכה אלהה מרובה בלא אילן ואין האילן מלטרף עמו דאין זה ביטול גמור כיון שיכול להסירו לכן אינו בוסל ואינו מלטרף (ר"ן ומ"מ וכן כתב רי"ו) וכל דבריו הם דברי הרא"ש דלא בא"ח שכתב דבשערבן מלטרף אף לסברת זו דליתא אלא ע"ב מייבי כאן בבלאתה מרובה ומ"ש דמ"ל שאינן ניבריים אינו מדוקדק דאפילו ניבריים שרי כיון שלילתה מרובה וכ"ה בהדיא בהרא"ש ור"ן ותוספות אלא שיבא ליאמר דסברת הרא"שוה נקט מיהו בשאינן משערבין בלל רק הפסול והבשר מונח

תרכו העושה סוכה תחת האילן או תחת הגג . ובו ג' סעיפים

א א אין לעשות סוכה (א) תחת (א) בית או אילן) **והעושה סוכתו תחת האילן** י"א שאם ב האילן צלתו מרובה מחמתו פסולה בבל ענין אף אם הסוכה צלתה מרובה מחמתה אבל אם האילן חמתו מרובה מצלתו אם הסוכה צלתה מרובה מחמתה בלא אילן **ב כשרה** ג אפילו לא השפיל הענפים למטה לערבם עם סכך הסוכה אבל אם אין הסוכה צלתה מרובה מחמתה אלא ע"י האילן (ב) צריך שישפיל הענפים ויערבם עם הסכך בענין שלא יהיו ניכרים ויהא סכך רבה עליהם **ג** (ב) **ומבטלין** ד וי"א שאפילו אם הסוכה צלתה מרובה מחמתה בלא האילן והאילן חמתו מרובה מצלתו אם ענפי האילן מכוונים כנגד סכך הכשר פסולה בין שהאילן קדם בין שהסוכה קדמה כיון שענפי האילן מכוונים כנגד סכך הכשר : הגה **ד** מיהו אם הפסול הענפים למטה ויערבן עם הסכך שאינן (ג) ניכרין בפלין והסוכה כפירה (הרא"ש והר"ן) וכן אם הניח סכך הכשר על סכך הפסול מקרי עירוב וכשר (מרדכי פרק קמא דסוכה) **אבל אם**

מעורבין בעי רובא עכ"ל וא"כ אין כאן מבטל איסור : **ד מיהו אם השפיל** . ודוקא בשסוכה אלהה מרובה בלא אילן ואין האילן מלטרף עמו דאין זה ביטול גמור כיון שיכול להסירו לכן אינו בוסל ואינו מלטרף (ר"ן ומ"מ וכן כתב רי"ו) וכל דבריו הם דברי הרא"ש דלא כב"ח שכתב דבשערבן מלטרף אף לסברת זו דליתא אלא ע"ב מייבי כאן בבלאתה מרובה ומ"ש דמ"ל שאינן ניבריים אינו מדוקדק דאפילו ניבריים שרי כיון שלילתה מרובה וכ"ה בהדיא בהרא"ש ור"ן ותוספות אלא שיבא ליאמר דסברת הרא"שוה נקט מיהו בשאינן משערבין בלל רק הפסול והבשר מונח

תרכו (א) **תחת בית כו׳** . דבעינן שתהא הסוכה תחת לויר השמים דהתיב בפסח תשבו חסר וי"ו דהיינו בתחת ולא בסוכה שתחת סוכה לו מבטלין איסור לכתחלה ובלבוש חי׳ דעשה בעלמא בזה דגזרינן שמא יבוא להתיר בל האיסור אבל הכא בעלמה לא שייך זה כיון דלמלוה קא מכוין לא יעשה המלוה בעבירה עכ"ל וקשה ע"ז דהרי מלינו גם במלוה זו יש גזירה בגון בסריס אחין מסכנין בפסח משום גזירת תקרה בדלקמן ואין כאן קושיא מעיקרא דכתן אין שם איסור עי"ז לא מבעי׳ אם עושה סוכה קודם המועד עשיתה דלא שייך לא איסור דעדיין לא חל חיוב סוכה אלא אפילו אם עושה סוכה תוך המועד אין כאן שם איסור דהא אין איסור מלד עלמה אל הסוכה ליבד בה אלא שהיושב בה אינו יולא י"ח המלוה ע"כ אין שייך כאן איסור בעשייתה אפילו אם עושה בפשוטה גמור :

שון ראיתי למו"ח ז"ל שכתב בשם מרדכי האחרון ואבודה לתרץ זה וא"ל דקודם ש"ם אחינו איסור עדיין מיתקן ושוד דהא דאין מבטלין לכתחלה הוא מדרבנן וה"מ במקום שהבה אבל מלות לאו ליהנות נתנו עכ"ל ומזה למדנו בתערובות ממן קודם ששה לא בלא ואין שם ס׳ שיכול להרבות

נפסקבכל שאר אחרון בשמא שם׳ שסכרבשר נפסקבכל מרובה מחמתה שם׳ ד קקשרד׳ סרוס ובם יש מקום לסיפון שאנו תוכבין כאנו סוגה שסכך כשר בתחל׳ ומבוילה שלא בטיל׳ לסיות על מרוב׳ מחמה וקופלת מזה סיא כלדין שלא בל סכרל פסול ולכן מדמה שיר סב׳ם לאדון כעומד דאליכה דר׳ם דקשרת שסרוס בלא יכים לר לאחר רסה יש פרים לבתן ולבתן לקולא מוליגן אבל אם אין כאן סכך פסול רק מחמה סכך ומחלה אויר כיון שאות קצן מחמה מרובה ובלבה ניתבה ביטל לא מרובה אין מקום לבקל בזה מעשה דר"ם דמיקל אלא ואלא דכזה לא מרובה לאחם ומה מועיל מה שסכרל

מוגה כל אחד בפ״ע לא בעינן רוב וכמ״ש סי׳ תרל״ח ס״ם: **ה ומגיחו.** לפס לא: **ו בשורה.** אפילו ליסב תחת השליס עלמן כמ״ש סימן תרל״ח ס״ם כיון שעשה מעשה והסיר הרעפים אבל אם היתה מקודם בטיה בלא גג ולא עשה מעשה אם מעשה אז אותן הפלים אז הקולות

אם הענפים כנגד האויר שבין הסכך כשר (ג) (אי מהסכך מרכזה אפילו יעמל גגד האילן נאחר כמישור) (טור) **כשרה הואיל וצל הכשר הוא מרובה מחמתה שאפילו אם יגשל האילן יש שיעור בכשר להכשיר ובכל זה לא שאני לן בין קדם האילן לקדם הסכך דין אחד להם:**

ב ה **אם קצץ האילן להכשירו ולהיות הוא עצמו מהסיכוך כשר והוא ושינענעו שיגביה כל אחד לבדו ה(ד) ומגיחו וחזור ומגביה הבירו ומגיחו ואם לאו פסולה משום תעשה ולא מן העשוי:** הגה אבל אחר לעשות סוכה תחת מחובר אי בית ולהסירו אחר כך ולא מקרי מעשה ולא מן הבנוי כוחיל ואין הפסול בסכך (ה) עצמו (כל בו והגהות אשר״י פ״ק דשוכה):

ג ז **העושה סוכה למטה בבית תחת הגג שהסירו הרעפים אע״פ (ד) (ו) שנשארו עדיין העצים הדקים שהרעפים מונחים עליהם ו כשרה:** הגה **ז** וכן (ב)אחר לעשות הסוכה תחת הגגות הבנויות לפחות (ו) ולפטור ואחר לסגרן מפני הגשמים ולאחר ולפחות מהרי״ל

להרבות עליו ואפי׳ לאחמלה כיון שהוא קודם הליסוב: (ג) **או שהסכך הרבה שאפילו כו׳.** מבמע דזה אוה לאם הסיס הפסול נגד האויר ובטול מבמע קלת דישות הים מילוק בזה דכ׳ אחר דשת אבי עזרי שהוא ממעיל כסברת הפמיה דכאן דמעשה זה יש מממירין אלא לעשות סוכה לאמה בבית תחת הגג כו׳ וה״ל יחילל היה ניהג אוקף קנים מהסכך עד הגג כו׳ וא״ל שהוא אותר אלף לפי דבדי הפוסל כו׳ אע״ל מבמע מעשה הממירין הוה מלד הדין לדבדי הפוסל לא מלד לאיה מומרא דאי מלד הומרא אלא מן הדין מאי הים ע״ז וא״ל שהוא אותר וכו׳ דהא גם הממירין ס״ל אותר מלד הדין אלא דאם״ל אסור מלד הדין וקפה הא ואפי׳ גם אינהו ס״ל דהמבי׳ נגד הפסול כאלן דליתא דהא מתיר אם הפסול נגד האויר מעשה זה אוקף קנים בהדיא:

ואגב זה מביר בדינים דבדי הפוס כתב ה״ר יחילל הים נזהר בהסיה עושה סוכה בבית אחתה הגג אהסירו הרעפים הים אוקף קנים כו׳ וכ״כ ב״י בשם המרדכי ופירוש הפר כו׳ והקשה ב״י על דאין זה דלא הכריע רש״י בשהבאתי אלא כמתחבר הסכך הפסול עם הכתר ואין נראה כפיר וכאן אין תיקון זה מועיל כיון שהלבי״ם ניכרים ומו״ם ז״ל תי׳ דה״ל יחילל מיירי מתחבר בפנין אחר הגגים הלבי״ם ניכרים וכל זה אינו נ״ל נכון בפי׳ דבדי הפוס אבינו דתיקון הר״י בזקיפת קנים הוא במקום תיקון מבטן הכו׳ בגמרא דהיינו מ״ם הפוס לריך שיהפיל הענפים כו׳ הם ואלה אינו דא״כ מיירי אפפסול אלא אלי תיקון ואיתא סי׳ הפוס נ״ל אותר מעשה שנתבר הכתר שנגד הפסול כמאן דליתיה כיון שיש בא״ם איפור הכתר סוכה: הא לפיל לא מיירי מזה אילמלא תיקון הדא גם הממירין ס״ל ע״ם כפי׳ אבי עזרי דכתר כמעומת הפסול נגד האויר אלמתה מן הטעם הזה ולא פסול אלא אם אין בכתר כפיר בלא״ם אלא אם״ל הכל נכון וקדיש דברי רש״י בגמרא דף ע׳ שכתב ולמתני אין נ״ל לאיתר כאילו עשאה תוך הבית כו׳ אבי לאו אחת ב׳ סככים הוא וכיון דאמתו מרובה דענפיו מונפין ואסכ כתר רבה עליו

מיהכא תיתי לאפסל לאו מעוה אבי סככים איכא דהא אד סככה הוא ולאו מעוה מבובר איכא דהא בטיל ליה ברובא ס״מ מהכא אמסכנין על קני הגג שקורין לטי״ם אמ״ם אסמוכות זו לזו אחות מנ׳ כיון שאמתן מרובה אילהן כו׳ ע״ל הרי לפינו דאע״ג דהענפים אמתן מרובה מ״מ אי לאו אם אם סכך ל׳ עם הכתר אלמעשה הים פסול אמתת ב׳ סככים ואיינו אהטליונה הוא סכך פסול וכן איתא בפ״ב דסוכה ברי״ף ורא״ם ביאן אחת אמעשה דפסול אעעה סוכה אחתת סוכה ואמעשה הוא סכך פסול ה״ל אם הטליון פסול כמו כאן ע״כ אתי שיור סברת אאמתירין אבטור דאם״ל דלדעת אבי עזרי דאע״ג הים בהכר אל מרובה מזיק ליה הטליון הפסול אאמתתו מרובה דמזיק לכל אמה אבגנדו מ״ה אין מועיל מה שיש עדיין בהכר אל מרובה זולת זה אאקום דמ״מ יש פסול אאמתת ב׳ סככים ואע״ג דהאין ל״ל לאיתקון אאמתתו אפילו לרמב״ם ע״ש ואי אלו תולמ״אבא לא הוי לריך לאפסל אאמתרין אאמרין אלא אם״ל אאמתרין אל״כ אאמרין אל״כ מהרי״ל אמ״ם רפי׳ תרל״ב: **ז ובן מותר לעשות** כו׳ • וב״מ כתב שיש לאאמיר לאלק הגג קודם ולאבך אחר כך ול״ד לעשות סוכה אחת הגג וכו׳ ע״ש אבדאק וגם הלבוש גדאק ובאמת ל״ל

אאמתמיר

מקלי אאבי״ף הים מלוה לאוביב אאבך אל אאבר״ם או לזקף כו׳ והקשה ב״י על אאקון זה דלא הכריע רש״י בשאאבתי אלא כמתחבר אאבך אאפסל עם אאכתר ואין נראה כפיר וכאן אין תיקון זה אמעיל כיון שהלבי״ם ניכרים ומו״ם ז״ל תי׳ דה״ל יחילל מיירי מאתחבר בפנין אחר הגגים הלבי״ם ניכרים וכל זה אינו נ״ל נכון כפי׳ דבדי הפוס אבינו דתיקון הר״י בזקיפת קנים הוא במקום תיקון אבטן הכו׳ בגמרא דהיינו מ״ם הפוס לריך שיהפיל הענפים כו׳ הם ואלה אינו אם״ל אבטור דאם״ל אלא אם תיקון אם״ל אבטור דאם״ל אלא אם תיקון אם״ל אבטור דאם״ל אלא אם תיקון

כתב במהרי"ל באחד שעשה סוכתו תחת בדי מדלית הנפים וזקף קנים מן הסכך עד בדים שלמעלה שנקשרו שם הנפים כדי לקיים תיקון ה"ר יחיאל הנ"ל ואמר מהרי"ל סג"ל שלא"ל דדוקא נבי לפי"ם העשוי' לשם בית הולרך לערבב אבל כאן לא נקשרו הבדים אלא להעמיד הנפים וכתב מו"ם ז"ל ע"ז ולא ידעתי טעם להולאה זו דעשה בלפי"ם שלא יהא הולמ"הע ה"נ בבדי המדלית אין שם סכך ולפי מ"ם בסמוך משום חשש ב' סככים ניחא דבבדי המדלית אין שם סכך עליהם שלא נעשו אהלה לשם סכך משא"כ בלפי"ם דנעשו לשם סיכוך הבית וסכך פסול הוא כיון שדר שם כל השנה ע"כ יפה התיר מהרי"ל בבדי הנפים רק שלריך שיהיה עכ"פ בסכך הכשר לילהה מכוסה אף אם יעשל נגד הבדים כדלעיל ואז מותר אפילו אם הבדים סמוכים בשחוח מג"ט כנ"ל נכון :

תרכז (א) **באויר הסוכה** • זה הטעם פסול תחת המטה לפי שאין יושב בלל הסוכה אלא בלל אוהל ולא כרי"ף ורא"ש שכתבו הטעם דהוה כסוכה שתחת סוכה כמ"ש הר"ן בשם הרא"ם דאין בסכך פסול משום סוכה שתחת סוכה וכפי' שלפני זה כתבתי שזהו נ"כ טעם הפלונתא בלעי"ם בין הדיעות שבסוד : (ב) **הישן תחת המטה** וכו' • בסעיף ב' מזכיר דבפי' תרתי נגי טעם ונבוהים י' דאז דוקא מטיב לוהל בש"ע ובה"ם כאן במטה ולא הולרך כאן להזכיר גם טעם דוחלי בכל מטה יש בה רוחב טפח והיא גם למי שסוכב תחתיה : (ג) **העצים היוצאים כו'** • זהו מקרי במשנה קינוסות והוא קבוע מאד ע"כ פוסל בשחוח מי' ומ"ם אח"כ אבל אם שחוח יולא כו' זהו נקרא נקליטין • ומבואר בר"ן שהביא ב"י שאלשם דיבים יש כאן כילה ונקליטין וקינוסות • כילה דאא קבועה לא מיחשבא אלא בחתיי לרישותא שיש לה גג ונבוה י' • ונקליטין קבועי שני מכילה ואע"ג שאין לחם גג כל שהן נבוהין י' אע"פ שאא נראה כן מדברי הר"ף שהשביר לנקליטין שחם ומשמע אפילו נבוהין י' • קינוסות דקביעי ויש לחם גג אפילו אינם נבוהים י"ם אין יבשים אחתיהם עכ"ל • ועוד כתב הר"ן דש"ם הישן דמטה כיון דלעבה עשויה ולא ליחן אחתיהם ע"כ לריך גם כן תרתי לרישותא • משמע מזה דמטה הוה קבועה אלא דגרישותא הוא דעשויה לגבה ואימא לי דאמאי לא מצי בגמרא גם אמטה דהוה וחו דהשיא סברא דעשויה לגבה איתא אח"כ בגמרא לרבה בר רב הונא לענין הש"ח דלגמרי אין אחת המטה שאול אפילו בגבוה י' דהכי אמר שאין שם אוהל אחתיה לא מהני י' ולגב"ד דהמטה לא מיקרי קבוע כיון שמיטלטלה ומעמידין אותה ממקום קבקע זו למקום אחר משא"כ בקינוסות ונקליטין שהם זוים מן המטה וכיולא בזה מבואר בר"ן פ' הישן במשנה דסוכה דסוכה אחר כך בגמרא דף י"ח שאמי נקליטין דקביעי אי קביעו ליהוי בקינוסות לגבי קינוסות לא קביעי כילה קביעי • אמאי לא אמר דנקליטין וקינוסות שוין לענין קביעות ומ"ה לא בעי אלא חדא לרישותא דהיינו אי גם אי גבוה י' וע"כ בקינוסות דוחלי יש לחם גם בכל מיני פוסלין ונקליטין שאין לחם גם בוחלי פוסלין בגבוה י' משא"כ בכילה ומטה דלא קביעי דבעינן תרתי לרישותא וע"ש : (ד) **ויש מבשירין** • הוא דעת הרי"ף ומבה"ם שזכר הר"ן הנ"ל • והנה גם הרא"ש כתב הכרי"ף דהכשר דנקליטין הוא מעשה שאין לה גג ומביא ירושלמי שכן הוא עושה מלא באהלי ידיו פירוש שאם הגביה אדם ג' זרושותיו בשהוא שוכב תחת הסדין ועשית הסדין עליו לאוהל אין בכך כלום כך אלו שי הנקליטין שבאמצע המטה כמו זרושותיו הן חשובין ואין בכך כלום עד כאן לשונו • והמהר כתב כדיעה הראשונה בנקליטין דפוסלין בגובה עשרה ולא זכר דעת אביו ויותר הפאלה ולא הבקיאור פסקי הרא"ש כתב גם כן כמו שכתב כאן להסמיך בנקליטין והרא"ש עצמו כתב בפירוש להקל כמו הרי"ף : (ה) **ויש ליזהר וכו'** • במהרי"ל כתוב שמהרי"ל היה נזהר בזה ורוב הטעלה אינם נזהרים בזה ומרמיקים הנוי מן הסכך אבנשה שאחים ושעשה המזכר נראה שיש לחוש שמא יעשה נוי הרבה עד שיהיה שם סכך על אותו מקלת ויבא תחתיו :

תרכח (א) **אפילו על ידי הדחק** • דאז מקרי דירת עראי וקיימא לן כרבנן דר"י דסוכה דירת עראי : (ב) **אפילו אם העליונה כו'** • **משמע**

דהמחמיר כמהרי"ל סבירא ליה בשלמא בסוכה תחת הגג ,כמסיר הגג אחר כך הוי מעשה והגג עצמו נעשר כמ"ש ר"י בשם ח"ם משא"כ כאן כשסותח לא מקרי מעשה משא"כ בשסיכך תחלה לעשה בכברות וסובר אחר כך הגג מפני הנפים ומזכר וסותחו כבר לכ"ע דהוי כפירש עליה סדין ומחזר ונטלו ממנו דבשרה כיון שנעשה בכברות בלחיתה בגמרא כל"ל ברור ולכן יש להחמיר ובש"ע ס"ק דסוכה מחמיר ע"ם ואם הנה הסכך על התקרה ואחר כך הסיר התקרה פסול : **ח צירים** • דהוי כאחתה : **ט שלא ישב** • דסד"א כיון שהגביהן ומחזר וסכימן ה"ל כמשקפקפ נסרין וסם עצמן ליתכשרי קמ"ל דזה לא מקרי מעשה דלא נתכוין להיותן לשם לל עסי' תרל"ח :

תרכז א אם אינה גבוה כו' • ונם בעי' שלא יהא אחות מג' שמוך לגג רחב טפח ונם הסדינים מגיעים לאחר שאין לסם מגיעה שפה (ב"ח לעובה) ועסי' שע"ו ותרלאה שיש ע"ם בדבריו : **ב אינם גבוהים י'** • משום דקביעו עסי מכילה ואף על גב דמטה כם כן קבועה מכל מקום אינה עשויה ליחן אחתיה אלא על גבה (ר"ן) ובאמנודה ריש סוכה כתב בשם החוס' שלא יהיה דקביעו עסי מכילה ל"ל דהנך י"ם מתרעא משמיע אע"פ שאין י"ע מן המטה לכילה וכ"מ בחו' סוף ד' ל"ח : **ד שום גוי** • אפילו אינו רחב ד"ש :

תרכח א והתחתונה פסולה • דכתיב בסכת לשון יחיד : **ב למעלה מב'** • לא אמרינן מה שבנגד סכך הפסול נחשב כאילו אינו דלמעלה מג' לא מקרי סכך פסול לפסול כנגדו (תוספות ורא"ש עיין ר"ם תרכ"ו) : **ג סכך העליונה** • והעליונה לאלתה מרובה אבל אם אחתה מרובה אפילו יכולה אחתחונה לקבל כטיבה ועיין סימן תרל"ח ס"ה : **ד דים כשרה** • ואף על פי שהפסיבה הולכת על הים וכ"מ בגמ' ע"ש

ל מבנ' סוכה כ' וכדאמר' לם בשמאל כ כפרמי ליעני דרב יהודה אמר שמואל דלא אליני שם י"ל מור בשם הרא"ש בפ"ה וכ"כ הרי"ף ומבה"ם בפ"ה ג מבנם שם ר' ד מור וכר"ן מהריטא שם פ מדברי הרי"ף שם וכ"ש הרמב"ם בפ"ה ובמה שהיכן ס"ם ו שם בכב הסמ"ם ובנם בר רב הונא הרי"ף ורא"ש ורמב"ם ז ר"ה"ם שם ל מבנם סיבם ע' ב מפת דרב יהודה ד"ה ג שם בגמ' ד מומבלא דר' יהודה שם ובערוכת ר"ה ס שם ו מבנם ובגמ' שם כ"ב ו"ע ז מבמשנה סנהדרין שם :

עטרת זקנים

תרכז (א) אם אינה גבוה עשרה טפחים ודוקא בילת בעינן גבוה י' ורוחב טפח אבל בדבר הקבוע אפי' אין בגבוה טפח או שאין גבוה י' אסור לישן תחתיה (ר"ן פ"ק דסוכה דף שכ"ח ע"א ותרי"ף ורמב"ם לא הזילקו) ותיתא דבגמ' משמע דבדבר קבוע א"צ י' ע"ש בהגהות מיימוני ובמ"ם שמישב דברי תרי"ף ותרמב"ם ז

תרכח (א) אפילו עליונה לפעלה מב' כו' • וזהו דעת התוס' ותרי"ף ורמב"ם ולא

יד אפרים

(במב"א ס"ק ס") דלא נחטיין לסעיפם לשם על שפר הרל"ח פ"ל : **תרכז** (במב"א ס"ק נ"ה) א') לם לאים נגוס כו' ותרלאם שכ ס"ם בדברין לענ"ר נ"ש דלף אם נני' וגם סבירין לין מניעין כו' פ"ם שם מעם סאיסור מבוס דמעם סוס כגון בחמנ כילה ואסור לעשוסה מבוס שמתם סמעם יסיס אוסל אבל כאן אבוא יכן מחת סכילה ולא מתם סמעם מם לאיכפת לי בבדיים אך נראם דאנוסה סבירא ליס דכל שבמחלוקת מניעות לאתן אף שאין בשטוך ג"ם רחב טפח פ"ם טוס אוסל וכן מבאש מדברי תנודס בשבת פ' מוקן אב' אם אם אי לא יעבה מגן רחב טפח בשוך נ"ש וגם לא יסין מרעעות מניעות לאתן ואם יעבה בדרך סוס יוכל ליחן מחתיו בסוכה כמ"ם יש כאן פ"ם ו"ל וגם לין סבירים מניעות לשם וכמה"ל מדברי דתרמי מעיגן שלא יסיס

עטרת תשובה

תרכז (א) אם אינה גבוה עשרה טפחים ודוקא בילת בעינן גבוה י' ורוחב טפח אבל בדבר הקבוע אפי' אין בגבוה טפח או שאין גבוה י' אסור לישן תחתיה (ר"ן פ"ק דסוכה דף שכ"ח ע"א ותרי"ף ורמב"ם לא הזילקו) ותיתא דבגמ' משמע דבדבר קבוע א"צ י' ע"ש בהגהות מיימוני ובמ"ם שמישב דברי תרי"ף ותרמב"ם ז

תרכח (א) אפילו עליונה לפעלה מב' כו' • וזהו דעת התוס' ותרי"ף ורמב"ם ולא

באר הגולה

תרכז (א) מיוצאים וכו' • זהו מקרי בחמנה קינוסות וסוא קבוע מלד ע"כ פוסל אפי' פחות מיו"ד ומבואר בגמ' ובכ"ר בב' דיוים יש כאן כילה ונקליטין וקינוסות כילה דלא קביע לא מיחסרא אלא בחתיי לרישותא שיש לה גג ונבוה י"ם נקליטין קביע אפי' מכילה אע"פ שאין לה גג נבוה • קינוסות דקביעו ויש לחם גג אפי' אין בנוסין יו"ד אפילו אין ע"ו אם שחתם בגמ' דף י"ח שאמי נקליטין דקביעי אי קביעי ליהוי בקינוסות וכו' אמאי לא אמר דנקליטין וקינוסות שוין לענין קביעות ומ"ה לא בעי אלא חדא לרישותא דהיינו אי גם אי גבוה י' • וסוא קוביים אמר' ע"ש ובמפרש"ש ודו"ק : (ב) מעצים • הכי י"ש מתרעא מתחיון אע"פ שאין לו מן המטה לכילה ע"ש :

תרכח (א) אפי' וכו' • משמע אע"פ שפלינוסה ג"כ אינה מרובה אמאמה ס"ז עיין שם : (ב) בגרה • אע"פ

י"ז בסוכה שעשוי תחת סריני ברזל ע"ז ועיין בש"ת בגמ"ה אלבן סי' י"ד בשטיב להנאון מר"ח ז"ל שדעתו בחדרים מקורים עם מזוזה ובסוכות סוחחים הקילוי ומסככים בנטים וסמוזוה קבוע בדלת ואחר הסוכות מוחזיים ומקרין בקילוי וסמוזוה בדקאי קאי וכתב הסר"ח בתשו' דים בזה משום תולמ"ה ולריך לעקח המוזוה ולקבוע אותה מחדש ולנרך עליו כו' וסנאון מוסר"ש ז"ל

ע"ם: **ה האילן כשרה** • היינו כשסכך יוכל לעמוד בלא אילן שסמוכו של קונדסין דחל"כ אסור דנזריע אמת יסכך בו כמ"ש סימן תרכ"ט ס"ז (ר"ן): **ו ואין עולין לה** • אפילו הסיכוכ על הארץ וסקיים על הסכך נסמכים על האילן אסור גזירה שמא ירים אפילו של הסכך (רא"ש וריי"ו) וס"מ ס"ל כתב הל' שהיו רגילים לסיים ולתלות בסכך שמיסכ ולסתמם בהם שכ"ל • ולפשר נזמן הזה שאין רגילות לסתמם שם שרי ולא אסור מטוס דבר שבמקום כיון שאינו תלוי מטוס חשבת כמ"ש כי"ל סימן קי"ז ולא גזרינן שמא ירים על הסכך דלף אם ירים לא מקרי מתמתם במאוכר כמו שכתבתי סימן שלו סעיף ח':

תרכט א שפודין • של ברזל תכל של עץ אין מקבלין טומאה אפילו מדרבנן כמו אלים זכריים דשמוטי כלי עץ גימטו ושיין בתוספות דף ס' ואם כן היא שאינה מתיחס לריכה וכב"י כתב דמיירי בכל עץ ולע"ע: **ב בית קבול כשרה** • ואם היו עשים ח' בברזל שמולים לף על פי שמיטלו אח"כ (כ"מ ס"ג) עם"כ וקנים לף אם על פי שים להם בית קבול כשרים כיון שלא נעשו לקבלה והוא הדין מרוב (ב"י ד"מ ר"מ"ם לבוש ורדב"ז) דלא כת"מ: **ג פסולה** • מבחתנית לורתה והוי כאילו אינו גדולי קרקע (המב"ם) ולפי זה אפילו בנמנים נפן וקנמוס אין ממתיים בנמנים אם מידק ונפסל אין מסככין בהן (כ"מ) ור"ן פירש דלאחר ליתנו בכרים ובסתות ויקבל טומאה וכמ"מ מקשה מ"ם ממלים זכריים ונרמה לי דהתם הקבנים מקבלין טומאה בלא"ה ואין הזכרים נזרמין לסם טומאה מה אין כן בכב וכסת אין מקבלין טומאה עד שימלאה ויתפרק כמ"ש פ"ו דכלים וא"כ דקרקעה המידק מסמתן אין מסככין בו: **ד בחבלים פסולה** • מבחתנה לורתן (מ"מ): **ה לשביבה** • במקומות הללו סהם מחלגת לשביבה (מ"ג): **ו לסיכוך** • אפי' אביד לה סמם כמרה (רדב"ז מ"ח ל"ד): **ז שמנהג** • ומקום אחין מנהג יהום ל"ם מוחר לסכך (כ"ה סס): **ח סולם** • מטוס סים לו בית קיבול מקיומה בחקים מתוחבין בו הסליבות ואפ"ם סטוח עמוד למלאות אמו בית קיבול כמ"ם כרסב"ח פי' קל"ה ומ"ם בח"ם דסולמות מהוחות הייהו בחוחן הבקוביים

מעבר

תקרת הבית וכתב עוד סם דבמקומות שהנו לסקרות בנסרים דקים אסור לסכך בהם הסוכה אלא דלקמן בסי' זה יתבאר בסם סמ"ק דאסור: (ט) **יש להסתפק כו'** • בסם ת"ל דאין סם לד קבלת טום דבר ויש לד לאיסור כיון דאין הסולם מקבל מדמי לבית קיבול ובתבו' הרסב"ח מסמע ממותר בסולם אלין סם נקנים אלא הסליבות ממוחרים בלידי הילכיים של הסולם אבל אין לסקל בזה מטוס

ב ה עשאה בראש הגמל או בראש ה (ג) האילן (ד) כשרה ו ואין (ד) עולין לה ביום טוב מקצתה על האילן ומקצתה בדבר אחר אם הוא בענין שאם יגבל האילן תשאר היא עומדת ולא תפול עולין לה בי"ט ואם לאו (ג) ח אין עולין לה בי"ט:

תרכט ממה שצריך להיות הסכך ובו י"ט סעיפים

א דבר שמסככין בו ח צריך שיהיה (א) צומח מן הארץ ותלוש ואינו מקבל טומאה כ אבל דבר שאינו צומח מן הארץ אע"פ שגידולו מן הארץ (ב) ואינו מקבל טומאה (ג) ג כגון עורות של בהמה שלא נעבדו שאינם מקבלים טומאה או מיני מחכת אין מסככין בהם וכן אין מסככין (א"ה) נמסר (ר"ן):

ב ד וכן דבר שמקבל (א) טומאה (ד) כגון **א** (ב) "שפודין וארוכות המטה (ה) וכל הכלים אין מסככין בהם ה ואפי' אם נשברו שלא נשאר בהם שיעור קבלת טומאה:

ג ו סיכוכה (ג) בחיצים שאין רחם **ב** בית קיבול (ב) כשרה ושיש בהם בית קיבול פסולה:

ד ז סיכוכה (ד) בפשתן שלא נידק **ולא** ניפין כשרה דעין בעלמא הוא אבל אם (ו) נידק (ז) וניפין **ג** (ד) פסולה:

ה ד ח בחבלים של פשתן "פסולה של גמי ושל סיב כשרה:

ו ט במחצלת של קנים וקש ושיפה ונמי בין שהיא חלקה שהיא ראויה ה לשכיבה בין שאינה חלקה שאינה ראויה לשכיבה אם היא קטנה סתמא עומדת לשכיבה ומקבלת טומאה ואין מסככין בה אלא אם כן עשאה **ו** (ה) לסיכוך: סנס (ז) דסייגו מרוב כנו מוחר כמיר מוחו לסיכוך (מרח"ם ס"ק דסוכה) **ואם היא גדולה סתמא עומדת לסיכוך ומסככין בה אא"כ עשאה לשכיבה** (דסייגו **ז** (ו) ממנהג מקומם לסכב עליה) • **והני מילי שאין לה שפה אבל אם יש לה שפה בענין שראויה לקבל כ אפי' אם נימל שפתה אין מסככין בה:** סנס (ח) במקום סמנהג לקבוע מחלאות (ז) בנגין כמין הקרס אין מסככין בהם (כל בו):

ז (ט) ל **יש להסתפק אם מותר להניח ה סולם על הגג כדי**

מסמע אפ"ם ספלוגות כם כן אלמה מרוכה ממתמה • ואע"ג דבסימן תרכ"ז פסל לכ"ם אם הסכך פסול הסייגו האילן הוא לגחה מרוכה ממתמה • אמנם הכא הסלגין אינו נקרא סכך פסול כיון שאין הפסול ממתה עצמו רק ממתה מיאור המוכה זו סיא סכרת ל"ת כתו': (ג) אין **עולין לה בי"ט** • מפני שאסור להסתמה כי"ם בכעלי חיים ומתוכר:

תרכט (א) **צומח מן הארץ** • דכתיב בהסכך מגדלך ומיקבר בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר פירות קטן ותפסלות ריקנין: (ב) **ואינו מקבל טומאה** • פירוש שאינו ראוי לקבל • והמחבר סבר מפרי"ל שעם בזה שאם נקבל הדין שאם הבלה מן הארץ: (ד) כגון שפודין • כתב ב"י היינו כל מן ראוי לשמות מקבלים טומאה אפי' מדרבנן מפסכין בו: (ז) **נידק וניפין** קרוב הוא לשוחה ויקבל טומאה מזו כו רכון ושוד מפני שאין לורתו טומאה ואמרו אינו מגדולי קרקע ועוד כיון דאמרו לתתם לתוך כרים וכסתות: (ז) **דהיינו שרוב בני העיר כו'** • ל"ל שבמקום דחק הרב לפרס כן דע"כ לומר פיס מקום שאין מנהג מבורר כזה דמ"ל כ"ל ס"ל לאמורה לתרן כן הקומה מעקה הא נוסף קשיא ולימא דסתמא על המנהג קלי דשמאלה לסיכוכ הייהו שמנהג כן וכן בסיפא שאמה לסיכוך הייהו שכן המנהג אלא ע"כ לומר דאמתי תקשה הדיוקים אחדדי דסייגו במקום שאין מנהג מבורר שמעמ מרוחה דסתמא לסיכוך וכסיפא ליפוא ומ"כ מי דמקו לרמ"ם לפרס המעמה של המנהג וה לין בתמעמות ל' עמאו יגלאם לפרס כפשוטו ומיירי במקום שאין מנהג מבורר והחילוק הוא בין עמייה כפי' לו סתמת אבל במקום פיס מנהג ולאו כפי' מנהג כן הדין ומזה מיירי הרמ"ם אבל במשנה ומגרת לא מיירי מזה וה פשוט נמ"ד: (ח) **במקום שנהגו לקבוע מחצלאות** • ס' אפילו גדולות שאינן עומדין לסכיכה .מ"מ אין מסככין בהן מפוס מגילה שם יפה תמת שאינן עומדין לסכיכה כמ"ש הרמ"ם ומ"מ אין מסככין בהם מפשם זה מ"מ במקום שלא נהגו לסקרות בלוי"ם מוחר לסכך בהם הסוכה אלא דלקמן בסי' זה יתבאר בסם סמ"ק דאסור: (ט) **יש להסתפק כו'** • מקום הספק דיש לד להיתר כיון דאין הסולם מקבל מדמי לבית קיבול ובתבו' הרסב"ח מסמע ממותר בסולם אלין סם נקנים אלא הסליבות ממוחרים בלידי הילכיים של הסולם אבל אין לסקל בזה מטוס

ג ח עשאה בראש הגמל או בראש ה (ג) האילן (ד) כשרה ו ואין (ד) עולין לה ביום טוב מקצתה על האילן ומקצתה בדבר אחר אם הוא בענין שאם יגבל האילן תשאר היא עומדת ולא תפול עולין לה בי"ט ואם לאו (ג) ח אין עולין לה בי"ט:

תרכט (א) **צומח מן הארץ** • דכתיב בהסכך מגדלך ומיקבר בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר פירות קטן ותפסלות ריקנין: (ב) **ואינו מקבל טומאה** • פירוש שאינו ראוי לקבל • והמחבר סבר מפרי"ל שעם בזה שאם הבלה מן הארץ: (ד) כגון שפודין • כתב ב"י היינו כל מן ראוי לשמות מקבלים טומאה אפי' מדרבנן מפסכין בו: (ז) **נידק וניפין** קרוב הוא לשוחה ויקבל טומאה מזו כו רכון ושוד מפני שאין לורתו טומאה ואמרו אינו מגדולי קרקע ועוד כיון דאמרו לתתם לתוך כרים וכסתות: (ז) **דהיינו שרוב בני העיר כו'** • ל"ל שבמקום דחק הרב לפרס כן דע"כ לומר פיס מקום שאין מנהג מבורר כזה דמ"ל כ"ל ס"ל לאמורה לתרן כן הקומה מעקה הא נוסף קשיא ולימא דסתמא על המנהג קלי דשמאלה לסיכוכ הייהו שמנהג כן וכן בסיפא שאמה לסיכוך הייהו שכן המנהג אלא ע"כ לומר דאמתי תקשה הדיוקים אחדדי דסייגו במקום שאין מנהג מבורר שמעמ מרוחה דסתמא לסיכוך וכסיפא ליפוא ומ"כ מי דמקו לרמ"ם לפרס המעמה של המנהג וה לין בתמעמות ל' עמאו יגלאם לפרס כפשוטו ומיירי במקום שאין מנהג מבורר והחילוק הוא בין עמייה כפי' לו סתמת אבל במקום פיס מנהג ולאו כפי' מנהג כן הדין ומזה מיירי הרמ"ם אבל במשנה ומגרת לא מיירי מזה וה פשוט נמ"ד: (ח) **במקום שנהגו לקבוע מחצלאות** • ס' אפילו גדולות שאינן עומדין לסכיכה .מ"מ אין מסככין בהן מפוס מגילה שם יפה תמת שאינן עומדין לסכיכה כמ"ש הרמ"ם ומ"מ אין מסככין בהם מפשם זה מ"מ במקום שלא נהגו לסקרות בלוי"ם מוחר לסכך בהם הסוכה אלא דלקמן בסי' זה יתבאר בסם סמ"ק דאסור: (ט) **יש להסתפק כו'** • מקום הספק דיש לד להיתר כיון דאין הסולם מקבל מדמי לבית קיבול ובתבו' הרסב"ח מסמע ממותר בסולם אלין סם נקנים אלא הסליבות ממוחרים בלידי הילכיים של הסולם אבל אין לסקל בזה מטוס

אמ"ת אסור לשמות מטוס הוא אחל בפני .עצמה ופוסל המוכה (ב"י ר"ן): (ד) ויפין אע"פ שאינו מקבל טומאה ע"י דבר אחר כגון בכרים וכסתות (תראב"ד וכ"כ מ"ר) • וכן אמר נמן וקנבוס שנשתנו עזרתן

יד אפרים (בס"א סק"ו) ולפשר בזה"ם אלין דגולות כו' דלף אם ירים לא מיקרי מבטל כמתוכר כמ"ש סימן מ"ו אינו מובן מסרי סרמ"ם לאסר מטלי מעמה ובמה ירים ח"ל ע"ל ס"ל דמיקרי מבטל כמתוכר לגמרי • ומיש

כו לומר דגם גזרינן שמא ירים כיון דבמה"ם אלין דגולות ולא גזרינן וכ"ג ומרלים כבוהמ"ז דכרינו ע"ם מ"ם בכו' ס"ל מרמב סרמ"ם בלם נטלין מן אלין לא מיקרי מבטל כמתוכר רק נפשם דאסור

לסכרת גר אל אלין. כ"ם שמא ירים אל אלין כדי ליקנו ומקום בכוונת דכרינו ע"ם מ"ם בכו' ס"ל ומרמב סרמ"ם בלם נטלין מן אלין לא מיקרי מבטל כמתוכר רק נפשם דאסור

דאסור (הגרם אל אלין שמא ירים אלין ליקנו ומקום גזרינן אלין לם כתב לאסור מטוס שמא ירים. אבל"ל כאן לם כתב לאסור מטוס שמא ירים הגר אל אלין ע"ל דסם ל"ם

מוכיח דלף לו לא גזרינן שמא ירים אסור לגרם מטוס מבטל כמתוכר. וגרם בקיומ דגם לא אסור אלא מ"ם. כ"ם לטוכרם מכל כמרם כסב

סמ"ל דאלן דמוקף אלין בדרך מבטיל ליקנו מטוס לגרם ס"ג אבל כמרם אלין דרך מבטיל ליקנו גם לפי מלבו"ר גם לפי מלבו"ר. דבלן ליקנו מטוס מפי מבטל כמתוכר ג"כ אלין דאלן

כין אלין בדרך מבטיל ליקנו מטוס. ובין כמרם דאלן אלין אל סרמ"ם מיקרי אל מבטל כמתוכר אל כמרם. כמתוכר ומטוס לגמרם שמא ירים אסור אל מבטל כ"ל

אלמו בגרילות אלין מולמה רק בגזר שמא כמבטל. לו לגמרם אם ירים מבטל כמתוכר אלין ירים לגרם לגרם דגרם שמא ירים כו'

מטוס שמא ירים כו אבל אם אלין ירים מ"ם לטוס לגרם ולפי"ל כתם דאסור מבטל כמתוכר אל מבטל כמתוכר ג"כ ולא גזרינן שמא ירים אל מבטל כמתוכר ולא אלין

דמבטלים מיאסר דכרי סרמ"ם ויש לגרם אלמו כרגילות אלין אלין גזרם מיאם שמא ירים אלין לגרם בכרגילות לגרם כן ולא לגרם בכרגילות אלין אלין מטוס ולגם אלין

דכרי ס"ם מבטל כמרם דגרילים כו' ומיון בכמטם כו' דגרילים בזם מבטל. גזרו אלין לגרם שמא ירים בכרגילות לגרם אם כו' ופ"ל כ' ומיון בכמטם דגרילים אלין אלין

ולא גזרינן שמא ירים אל מבטל (ופ"ם מבטל"ם ולא אסור מטוס דגר מבטל כמתוכר מוקף בין אלין מבטל כמתוכר אלין אלין. ולא אלין אלין אלין

מסוס לא פליג : (י) כדי לסכך על גביו • קשה הא הסכך הכשר רבה עליו וכן לר' בתשו' רשב"א סימן רי"ג אתין לאיסור בתחוקע הנסרים שלין בכן (*) מסמרות ברזל בסכך מעשה שמקבל טומאה כיון שהסכך כשר רבה עליו מו ולי הטעם כאן כיון שעמיד הסכך גדול בסמי' תר"ל לא"ה אם כן קשה למה התיר בסמוך לחבר כלונסות הסוכה במסמרות ברזל הטעם דלא לגיכפת לן בדבר המעמיד כמ"ש בסעיף מ' ורמ"א לא כת' שם מידי משמע דמודה בזה וכן בסמי' תר"ל מוכח שם דלא קפדי' בדבר המעמיד ול"ל דכאן מיירי שהסולם רחב ד"ט והוה סכך פסול דפוסל בתמלא בד"ט כדלקמן בסימן תר"ל וא"כ גם מ"ש רמ"א אח"ז כגון בסמל וכסא כו' מיירי נ"כ בכיולא בזה שהם לחבים ד"ט אלא דקשה הא אין סכך פסול פוסל בסי' תר"ל אח"כ לא נשאר שיעור הכשר סוכה כדאי' סימן תר"ל ס"ב : (יא) לחבר כלונסאות כו' • בב"י בשם ת"ה כתב בזה דלא קי"ל כאותו הי' בגמרא דאוסר בדבר המעמיד שמקבל טומאה ע"כ מותר בזה וא"כ ל"ע למה אסר רמ"א לגמרי סולם כדי להחזיק הסכך שהרי אינו אלא מעמיד כמ"ש [וצ"ל] דהנמת סולם אסור מפני הרואה שיבוא להרבות בסכך סולמות ויעשה מהם גוף הסכך וב"כ אין לחיים למעלה מן הסכך בחוץ וכ"ש לסכך עצמו שום כלי אפי' שבר כלי דהא שבר כלי הוא פסול לסכך כדאמרי' בגמרא ולא בבלאי כלים ואם כן הם מהם שמא יבקה ממנו בסכך : (יב) כל מיני אוכלין • בת"כ סדר שמיני מכל האוכל משמע אוכל המיוחד' פרט לאוכלי בהמה : (יג) מאכל בהמה • ב"י בשם תשו' הרא"ש נתן טעם אחר דיר אינו כאוכל רק עד ב"ט וזה אריך מאד : (יד) שממהרין לייבש . פי' תוך ז' ואחר היובש יפלו הענין : (טו) אפי' מן הצד • ודינו מבואר בסימן תרל"ב : (טז) וכל חבילה שאינה קשורה כו' . דבר זה אי' בגמרא מ"כ אבא הני ענייני דאורבי דיין שהתיר לאפי' מעדנים שלהן כשרה פירש"י מנגל כוכבא עשויה מערבות וגוללין אותו מהאיזו ושיו רחב ולמעלה קושרין לאפי' הענים בחבל קצר מ' ולאפי' מעדנים הוא קצר העליון ותרבי' והא לגיני מתתאי דלגד פיו הוא קלוע מ"כ אפא דשרי לאו מתיר לאפי' הכוס שהוא קלוע בו ומ"ל להסקיע הקליעה ומ"ר הוא בריש דר"י אפי' תימא דלא שרי לאו כל אחד שאינו עשוי לטלטלו לא שמיה אחד פי' כגון זה שמסתיר הקצר העליון אם אתה משלטלו הוא ניתק מאליו אתין לו עוד אלא פיו קלוע כמין גדיל לאחוז לא הגליים • ואפי' ף והרא"ש הביאו זה ולא אפקי הלכה כמאן ואסור לא הביא כלל לדין זה ותמה ב"י ע"ז וצ"ל לתרץ דדרך זה דקודם לזה לא תיתא מימרא שם דרם מרימר אני דיסוליתא דסילא מסכנין בהם והיינו הדין שקר הטור וכ"ש בסמוך מבילה אתין קושרין לוחם אלא למוכרם כו' ולפי הגראה דר"ם פליג על הך דמרימר דהא ק"ו הוא דבהך דר"ם ח"ל לטלטלו אם"ם מקרי הבילה ואסור לסיכוך כ"ם בהך דמרימר אתאסר לטלטלו דהא בשביל זה קושרו כדי שיוכל להמכר כ"ם דאסור אלא ודאי דר"ם פליג על הך דמרימר וע"כ לא הוצרכו הרי"ף והרא"ם למפסק כהך הוא דיין שבכר פסקו כמרימר וזה הטעם בעצמו שהטור לא הוצרך להבינה הך דרב הוא בריש דר"י דיין שבכר פסק דבהיתא שיש בו אבר לטלטלו אלא אתא"כ יתירו אפ"ם מוחר ק"ו בזה דא"ל אפילו לטלטלו דמוחר כ"ל נכון : (יז) והתירה כשרה • כ"כ הטור בשם הר"י מקרקיפא וכלה טעמו דהא דתן וכולן שהתירן כשרות אלא אתא לא התירו אפילה וסיכך בו דמהני התיר וא"ל לנעמע ממילא אמר הגיתן לייבש בלא שהתרה אהלה לא שני אח"כ בהתרה אלא צריך גם נעגוע ואח"כ מבינא הטור ר"ח דגם בזה שני בהתרה לאוד בהלכו וכולן משמע בכל גוונו שהגיאם של הסכך מהני האהלה והכניע הטור

*) נ"ל אין כאן ד' במסמרות וכ"ה בב"י

באר היטב

גדולות שאינן מוסדים לסכיכה אבל מקום אין מסכיכין בהם אבל נזרים שמא יבא אחת מקרים אבל ד"ט ועיי"ז : (ח) ס"ג • לאין מעמידים הסכך בדבר המקבל טומאה שמא יבא לבוא בו ואפ"ג מעמידין על כיסא אבנים פרום ולא אמרינן בהם בסכך בדבר המקבל טומאה דמותר לסמעיד בדבר המקבל טומאה ומה שכתב הטור דמותר לחבר

(כ"מ) : **כ** שרחבן ד' • מזלה שיבת גם כן ליסב בביתו עיין רים סימן תרכ"ו : **כא** משופין • ולין מעמלין מדרס כיון שלא יחדן לישיבה (לבוש) ולרך לומר דלא מייחדן כלל לתשמיש ע' מ"ם סס"ז : **כב** ונהגו • ובהג"מ כתוב דבסול הואיל ובזמן הזה מסככין בתיקון בנסרים שלין בהן ד' ליכא גזרה תקרה (ד"מ) ובשעת הדחק שלין להם כמה נסרך מסככין בנסרים לשילו יש בהן ד' (פ"נ וכ"מ בגמרא) והוא הדין בכל דבר האסור משום גזירה • והתם הב"ח הלכו"ם לף על פי שלין בהם גזירת תקרה שלין מסככין בהם בתיסם מכל מקום יש לחוש שיסרך כל כך שלא יהיו הנסמים יורדין בתוכה כמו שכתב הסמ"ק ולכן לין לסכך בהם ע"כ וכל שכן בשינדל"ן : **כג** להגין מפני החמה • ולא בשיל לענני סוכה ולא

יח פ וכן אסרו לסכך (יז) (יח) בנסרים (יח) **כ** שרחבן ארבעה (יט) • אפילו הפכן על צדן שאין בהם ארבעה ואם אין ברחבן ארבעה בשרים (כ) כ אפי' הם **כא** משופים שדומי' לכלים (כא) **כב** (יח) ל ונהגו שלא לסכך בהם כלל : **יט** (כב) מ פירם עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הגשר נ כלומר שלא יהיו עלין וקסמין נושרין על שלחנו פסולה אבל אם לא פירם אלא לנאותה כשרה פ והוא שיהא בתוך ד' לסכך ע (ס) וי"א שסוכה שהיא מסוככת בהלכתה ויראה שמא יבא הסכך או ישרו העלין ותהיה חמתה מרובה מצלתה ופירם עליה סדין שלא תתייבש או תחתיה שלא ישרו העלין כיון שהסדין נורם שעל ידו צלתה מרובה מחמת פסולה אבל אם לא כוון בפרישת הסדין אלא **כג** להגין מפני החמה והעלין או לנאותה כשרה ובלבד שיהא בתוך ארבע לסכך

הטוב כדיעה הראשונה שהוא יותר מסתבר לפרש לשון המשנה . וכב"י יש כאן דברים המוסיפים במ"ש לפרש הדיעות שלאחר היא דעת הסמרדכי כו' ולדעתי יש ע"ש בדבריו ובלי"ל סברת הר"י מקרקשונא כתבה הר"ן בפ"ק דמגילה וסברת ר"ת בת"ל ליכא מ"ד כו' וזה"ל להלריך בזה כי כן מבואר למעיין שם :

(יח) שרחבן ד' • שדומין לתקרת הבית ומייסרן ממה יבא תחת תקרת הבית שדר בו כל השנה והחוה ולאי פסול דסוכה לאר לרמשנת ולא ביתו של כל ימות השנה כ"כ רש"י : (יט) אפילו הפכן כו' • הואיל ויש פסול ולאי הוא ליה בפסודין של מתכות ולא מהני ביה שום תיקון . ובלבוש כתב הואיל ויש פסול דאורייתא ל"ל בשום בתקרת הבית : (כ) אפילו הם משופין • שדומין לכלים • ופי' רש"י שלאוים לחשמיש • כתוב בלבוש יש מתמיהים והרי שם מקבלים טומאת מדרס וכל המקבל טומאה פסול לסכך ואי' שהם נסרים לוים עשויים למדרס מלאכת מדרס אלא עד שיתקנמה לדלישה לו שמיבה עליה לדלישה כו' עכ"ל ובקה הא גם כן תיקנם שברי הנסרים ולאמת אין בהתקנה לאוד וכל שכן במסבסה לאוד דמסבסה לא מהני בשב"ו דכלים אלא במידי דאוסב לעשות ממנו דבר שאין מאוסר מעשה כגון שורות של בע"ש ע"ם וגם מעשה לא מהני במידי דלריך עוד מעשה אלא שיקבעמה במקום מדרס דקודם לזה הוה מאוסר מעשה הקליעה ומלאכת הקבעה • ומינו בפ' כ"ו דכלים כל מקום שיש מסרון מלאכה אין מחסבה מטמאתה אלא עולבת והעשה דאע"ב דלא קבעה להשוה עולבת ראוים למרכב כדאיתא בב"ק פ' מרובה ואלו דאיכא לעשות בה מעשה בשיקבעמה במקום שלריך לה אחר כך כגון לעשות ממנה כסא או אחר דבר הוה מוכה בחתיתין טובה בפר"ב דכלים הנסרים שבמרכל שיגמן רע"ק מטמא ומכמים מטהרין אחין עשויות אלא שיהו המים מהלכין תחתיהם • ופירש המ"ם שעשה מהם לוח אחר והכלים יחבו שם וכ"כ בפרוך מטמא דוקא אחר כל המעשה שלריך לסם אז נקראו מקבלי טומאה • ואף לפירוש הר"ם דפירש שם שיגמן הייו שאסלן ושעלן ברסיטר זה לייר שאחר כך אין לעשות מעשה אלא לסיימם כך בתרכן ע"כ כתן דאיירי בשהם נסרים לא בטל מרחק ואלו מחוסרים מעשה קודם שיעשה מהם ליזה דבר אח"כ ואין כאן טומאת מדרס ויל"ל ממ"ם בתוספות פ"ק דסוכה דף מ' ד"ה מסגרתו כו' אף על גב דכל פטומי כלי עץ אין מקבל טומאה אפי' מדרבנן לא דמי לדף של מחתומין דהדשין לחבים ולחלו להגיע עליהם דבר גזרו עליהם דמי לבית קיבול כו' וא"כ כאן שייסה הנסרים ולוחים לתשמיש נמי בכלל זה והרי הם פסולים לסוכה כמ"ש התוס' שם דאפילו במקבל טומאה מדרבנן פסול לסוכה ול"ל דדף של מחתומים לחבים מפי ומוחים יותר לתשמיש מאלר נסרים אף שהם גם כן לאוים לתשמיש וזה לא מהני בכגון : (כא) ונהגו שלא לסכך בהם • כן כתב הטור בשם סמ"ק מעשה דלמת יבא לסכך בהם בקביעות בענין שלא יוכלו בשמים לירד שם ע"כ נהגו לכשות בזה ג"כ מעשה הסמ"ק שבכיסוי הקש בקל יכשה כיסוי עב מאד ודבר פשוט לבתיר במקום שאין מרבה לו אחר שנסי אינן מלוי מיכשה בקש רק ביזהר לעשות מיוחל מ"מ מלגלותה ושוב מלינו לקמן בפ' סיכן בר"י בר חלבי כשהגיע חמה למרגלותיו עמד ופרס סדין ופירש בשם ר"ת מפני החמה הייו שמייבשה לא הסכך ומתוך כך היה נעשה חמתה מרובה וכן תחתיה מפני הגשר ולא היו עלין נוטרין היה חמתה מרובה והסדין מונען מליפול וכיון שהסדין נוחה שעל ידו לאלתה מרובה פסול • והכה לאוי לנו לייסב מרוח רש"י מגמרות עיילות שהקשו התוספות עליו • והב"י בשם המרדכי כתב לתרץ פירש רש"י דשעמת דלהגן הוא לוחך החדש ול"ד לגלותה דהוא טוחך סוכה וכבל תגב סוכה וזה מספיק לתרץ קושית התוס' ולא הגיה • ומלאה לפירוש רש"י ל"ק מהיא דר"י בר חלבי דשם היה נראה לעין כל שעשה כן בשביל החמה כי הגיע למרגלותיו של ר"ח ומתני' דקמא לא מייירי מזה אלא שפורס סדין שלא תגיע החמה אליו • וכזה מתוכן גם קושית לאשונה דשאני לגלותה שבכל ראוין שעושין בשביל הגוי כי דבר זה תלוי בראות עין של כל אדם כראיתה בשובדת דמיימין שבדים דרב אחי מגבל כתונת שלו לגיים בפ"ק דף י' • ומזה ק"ל על פיר"ח דהקשה על רש"י מ"ם מלגלותו ולאי יש חילוק הזה שחמרו לגלותה בכל ראוים שלין עושים כדי לראוים שלין עושים לסוכה אלא דר"ת מפרש גם מתניתין דסכה שבבר הגיע חמה לסוכה ומעלה דגם בזה הכל ראוים שעושה כן בשביל החמה ולא נמלא ר"ח על רש"י אלא בזה דלרש"י אין היתר אלא אם כן הגיע החמה לתוך הסוכה לגופו של אדם היושב בה אבל אם הגיע לסוכה ולא לגוף האדם אסור לרש"י ולר"ת מותר כיון שעל כל מיים הגיע החמה לתוך הסוכה אלא דמיים שבחלו לגוף האדם אסור לרש"י ולר"ת מותר ולא הגיע לגוף האדם אלא לגוף הסוכה אלא דלר"ת אסור ולרש"י מותר ולא הגיע לגוף הסוכה אלא לגוף האדם אלא לגוף הסוכה אלא לגוף האדם אלא לגוף הסוכה אלא לגוף האדם אלא

דס"ל בס"ק דסוכה סוכה הוא זכר לענני כבוד שהיה מקיף לישראל במדבר ולמה לו סכוך הסוכה מכח מאמר שאין לך כל שבט שלא העמיד שופט · ומזה תקשה לך למה לא העמיד שבט שמעון שופט ע"כ משום הזנות · והעונש היה גלותו הזנות שנאסר מפני ענני כבוד בלותו פעם שהיה הזנות כדפירש"י בפרשת בלק שנקללו ענני כבוד משבט שמעון שחטאלו דכתיב והוקע לוחוס נגד השמש ממילא נסתלק מהם קדושת ענני כבוד ולא יצאו בסוכות · כן הוא בהכשר סוכה שלא יהיה מריחת סדין כלילו מאסר הסכך הכשר כדאיתא שם הרבה פעמים שהפסול עושה לכשר כמאן דליתיה וכלילו יוצא חוץ לסוכה וזהו הפסול בסוכה מליבא דכ"מ ממילא בשבת אסור לעשות וי"ל בקש לדעת אימתי מותר וכשהגיע חמה לתוך הסוכה בזה יש סברת לבלן ולכלן כמ"ש דזהו מחלוקת בין רש"י לר"ת רמז לו בזה שיעשה כמנהג בני ישראל וזקה רמז לו במ"ש כל שבט שהעמיד נביא וזהו ע"ל שמלינו בפסחים ר"ש אלו דברים שהיה פסק אם דומה שבת אתמו להלל ר' שבת ולא הבית שכין מע"ש מהו אתר להו הלכה זו שמעתי וסכחתי אלא הגם לפס לישראל אם אינם נגילים הם בני נגילים לאמר מי שפסחו אלה אתחו בלמרו כו' לאה מעשה ונזכר הלכה אמר כך מקובלני מפי שמעיה ואבטליון ע"כ אתר ר"ת כאן שכל שבט העמיד נביא ממילא הם כולם בני נגילים וע"כ הגיה הדבר אל המנהג שראה ר' יוחנן מזהיר ואתר שבט יהודה ובנימין העמידו מלכים ע"פ הנבואה שמואל תיקן בזה (אלא תקשה) אלא יקשה ר' יוחנן שראה לעשמיס מוהגים איסור ולעשמיס איתר וא"כ ע"כ מד מייוסיו שקר ואיזלך תאמר בני נגילים הם לזה תי' הגם ע"ש בס"ק דיבמות אם"ש אלו מעכרין וא"ו משמאין אלו ואלו דברי אלהים חיים · כן הוכיח דבר זה שמואל עם שי מעשים סותרים ז"ל"ר כי המליך את שאול תחלה וכל הפוסקים לו גדולה פוסקים לו ולדורותיו אחריו ואח"כ המליך את דוד ופסקה מלכות שאול והרי מלינו בזה כמה לא אלי ולא מרגיש נבראל דמרים סיעי' שאול בת' ועלתה לו דוד בשתים ולא עלתה לו · אלא ע"כ שאין לנו להרהר אחר מעשה הש"י וכל דרכיו אמת אע"פ שראה בפוסחת הש"ל כן במנהגן של ישראל כולן אמת ממלא לפי האומרים בפוסק שהיא פסולה ממילא אסור לעשות כן בשבת דיש כאן מקיבות אוכל ולדאת המכשירים בסוכה דלא הוה אוכל ממילא מותר לעשות כן בשבת · וכשהגיע חמה לרגלין אלא מותר לכ"ע בפוסק ממילא מותר לעשות כן בשבת ע"כ רצה ר"י לדעת מה יאמר ר"ת בזה וכ"ת הפסיל בנדיו לאמוריו ויצא כי אילו היה יוצא היה ראתה שאומר בפי' שמותר לעשות כן בשבת אאין אוכל ובטל לגבים והוא לא רצה לומר מה שלא שמע מרבו וע"ז שיש שיר לא הפסלינו בדברים אלא שלא אמר דבר שלא שמע מרבו פי' שלא כוון ר"ת על הפלגה בעלמא אלא לאוכלות ע"י הפלגה שלא רצה לומר פי' מה שלא שמע מרבו ומצינו למדים כיון שמותר לעשות כן בשבת אלד הדין הוא מותר גם בסוכה מצלת שיר הביאתו התוס' ראיה דברי ר"ת לענין סוכה אף לפי המסקנא · דברים אלו נראים נכונים בס"ד : (בג) ומיהו לכתחלה וכו' · פי' שראתן הכל שהגיע חמה למקום שהוא יושב וכ"מ קודם לזה :

תרל (א) כשרים לדפנות · דמשמעות הכתוב דסכות תעשה בלשון מענה קלי אשכך דוקא דדפנות לא מיקרי סוכה כשאינו של סכוך זה שלא בשעת הדחק ולא נקרא בלשון סוכה דהיינו סכוך אחר שהוא בסכות תעבו · אבל קרא בלשון אחר ושעשיה קלי דזה מיקרי ג' דפנות דשרינן כו' ור"ל שפר"ן כתב שנרגין ליזכר שלא יהיה בכל קרעות בסוכה שפתים רבשרין ובסוכה שפשוי כמבני מדי ד' פס ד' שיהא הוי מחילה כיון דהיינו דשרינן

ד ד ס בס"ה דברים אמורים בעושה סוכתו במקום שאין דופן אמצעי כנגדה אבל העושה סוכתו באמצע החצר רחוק מדפנות החצר אע"פ שאין לה אלא שתי דפנות זו כנגד זו די לה בתיקון המתיר בשני דפנות העשויות כמין נ"ם :

ח · כשהכשירו בשתי דפנות העשויות כמין נ"ם בטפח וצורת פתח אפילו אם יש בשתי הדפנות פתחים הרבה שאין בהם צורת פתח שכשת צרף (ו) כל ה (ך) הפרוץ יהיה ו מרובה על העומד כשרה (רק מלא יהיו הפתחים ז (ה) בקרעות כי המחיצות מרוכין לרוחות מחוברים כמין נ"ם)(ר"ן) ובלבד שלא יהא בהם פירצה יתירה על י' אמות ואם יש בו צורת פתח אפי' ביתר מעשר כ ולהרמב"ם אפילו יש לה צורת פתח אם יש לה פרצה יותר מעשר פסולה אלא א"כ עומד מרובה על הפרוץ : כגון ונתנו מכבוי לעשות מחיצות (ו) מלאות כי אין הכל בקיאין בדין המחיצות (כל כו) ומי שאין לו כדי נתנו למחיצות עדיף לו לעשות ג' מחיצות מלאות מד' שאינן מלאות (מהרי"ל) :

ו ח ל נעץ ד' קונדסין בין באמצע הגג מ בין על שפת הגג וסיכך על גבן פסולה נ ויש מכשירין בנעץ על שפת הגג משום דאמרינן (ז) (ו) נוד אסיק מחיצתא :

ז ט סיכך על גבי ס מבוי שיש לו לחי ע (פירוש עין כעין מעוד) או על גבי פ באר (ח) שיש לו ►פסין (פירוש קרסי עץ מכוכות הנתר לעשות רשות היחיד) הרי זה סוכה כשרה לאותו שבת שבתוך הגג בלבד מתוך שלחי זה ופסין אלו מחיצות לענין שבת נחשוב אותם כמחיצות לענין סוכה (ר) ואין לסתור מלא :

ח (מ) פ סיכך על גבי (מ) אכסדרה נ שיש לה ►פציטין בין שהיו נראים מבפנים ואין נראין מבחוץ בין שהיו נראין מבחוץ ואין נראין יא מבפנים כשרה לא היו לה ►פציטין ק פסולה ר מפני שהיא סוכה העשויה כמבוי שהרי אין לה אלא ב' צידי האכסדרה ואמצע האכסדרה אין בו כותל ושכנגדו אין לו ►פציטין (פיס סיום לחי ומחוה) (כל זה כולו לשון הרמב"ם אבל יב מחיצה פולגין ולכן אין לעשות סוכה בכה"ג) :

הגהות

ס ר"ן מסיק דאמרי' בגמ' סס ד' כרוי' סס כ בס"ם מס' סוכה ל' כדיוק ד' פ בעיין אלא מעשה כגון סרי"ף ולאוסרת כרבנן ולהיכא דיש נתנן וכ"כ מהי מעודי יד' יעשים וסרה"ם נ"ב סרי"ת מלון לפי גירסתו אלא גרים גיאות וסרמב"ם וכן כ' מעור בחסם פ מיסרת דרכא סס ע נס זו י"ם דרכא סס ק נס זו י"ם מעובדת דרב בסמ ק כרבא סס ר' ר' הרמב"ם כפי פירוש סס בגמ' בס"ם פ"ם :

עטרת זקנים

(ר) ואין לתתיר כו' · חלבוש לא סייחי הך חנ"ה :

יד אפרים

מעמת המלחת דסרי"ן לפיפוח דבסס ד' פ"ל נס"ם דבנת נס"ם מתכב דוגן של ידי פסס מסת מיעור לחוי ולכן מעור מכני לי מוקי נים בשנות מנ' מפלי ניסת ומפלי ניסת מסא"ם בעסת מוקם לף לי מוקי נים כי מלמי לא מסני כיון דס"ם לין דוגן מעסה כ"ל על ידי לגוד ולגוד לקשטיל בנת נס"ם ונלפי"ר (הרמב"ם ס"ל דגם בסס ד' לין מוציל לגות עליו מכיונס דוגן עד מיעסה ג"כ נס"ם לף לי מוקי פסס בסגין מסת לגוד מכני כרוגות לין מסין לגן מוציל כיון לגוס וגם בגוד ומגם בחלים מסקל ומפ"ם פסב לפנים יוסר מיר"ר דגי"ן לריך לפוסיק ג"כ מלת לגות ולעסר דמיר בעסה בגוד בסת ומסס מרין בפנימיות כדת מרמב"ם ומסל"ל לף מוכיר בדברין נס"ם כלל ונם לפס מעיל בפנים בשלגת זו דהרמב"ם (ומסס"ם מבאר דעיקר כדפס לפנים) לגן לריך ונם קפס לפס מיס בנ"ם סמרי כדבר גדול בלס יס שלגס יוסר מעבר מלגת בשלגת דוקמן ומגלס מעת מנ"ל לעבר דכל יוסר מסלגס מסיס ביס לדוגן אלף לפרמב"ם מעבר לריך לגות

לגות מעמת מכל מקום לס מוא יוסר מבלגס כגון מפסוקס רמבס אבנס מאחר שביות מסס בגלגי עוד שלגס לף מסיל ליס לגות מעמת דלון לגות מעמת מוקשל כשלגס לגות מרבנס כמ"ם מנגבות מיעוגרים מ' סוכס מכיון לגמי בס"ם בלמי זס מעמת מ' מיס מיעור לגמי מ' מיס מיעור לגמי מ' לף מרגס מ' מיס מיעור לגמי מ' לף מרגס מ' מיס מיעור לגמי מ' לף מרגס

לריך סס ד' ומ"מ כאן לי בפלימין דכיון ס"ס פלימין אמרינן סי תקרה יורד וסותס כלומר סי תקרה של האכסדרה סהוא הקרוי סיס לאכסדרה יורד וסותס נמלא סוה לסוכה דוסן ג' אבל בלא פלימה לא אמרינן יורד וסותס כ"פ ה' המגיד לדברי הרמב"ם אלו ופלימין אלו לף על פי שאינם נראים בסוכה אלא לעומד חוצה מ"מ מוטילים הלא הפלימין אינם לאמלית הסוכה רק מע"י אלו אומרים סי תקרה כל אכסדרה יורד וסותס • ועל זה כתב רמ"א שאחרים מולקים דסיינו רש"י ותוספות ואחר"י מפרקים שאין כותבים לאכסדרה לגד הסוכה אלא כותבי הבית לוקח לגרף לסוכה ושיין בסור שיטה שלהם ולדידהו יש הרבה פלימין לאכסדרה סחוח מג' בין כל ה' הווין הפלימין מחילות לסוכה וא"ל אז לומר סי תקרה יורד וסותס על זה כ' רמ"א שאין לעשות הסוכה בבה"ג ולומר דסי תקרה יורד וסותס מהני במקום הדוחק הג' • וכתוב בלבוש שבדיעבד כשר בזה :

ולא ראיתי להאריך כאן בסי' דברי הכוור על סי' שיעת התוספות אלא דא"ל נלמוד דין אחד מסי' שלהם דסיינו כמי שרולה לעשות סוכה בבית שלו ולפרוץ הגג למעלה כמו שנוהגים וכותלי הבית יהיו כותלי הסוכה דסיינו שרולה לעשות הסוכה בזוית של כותל מזרח וכותל דרום ויש קורה אחת מונחת כל הארכה למעלה כנגדו באורך הבית סמוך לאותן זויות ותהיה הסוכה באותו חלק הזוית עד הקורה נמלא שאין לסוכה מחילות רק שיש של הבית וצלישית אין לה רק שהקורה שלמעלה אמרי' יורד וסותס עד למטה ויהיה לה ג' מחילות דדי בזה רק שיש שי קנים תחת הקורה אחד אצל כותל הבית ואחד במקום סיום מחילה הג' דסיינו במקום שכלה הארכ של הסוכה ונעשה קנים אלו כדי שיהיה כל"ח בדופן הג' מחמת החקרה שעל שי הקנים שהרי אין כאן מחילה ג' ממש אלא מחמת סי תקרה יורד וסותס וע"כ צריך לוכת הפחת דע"כ לא מצרכי' פלימין לשיטת הטור אלא בסוכה סמוך לאכסדרה דלא אמרינן תקרת האכסדרה יורד וסותס במקום מחילה ג' דמחילות האכסדרה נעשים להסחמוס בתוכה ולא מוקה לסס כדאמרי' בגמרא זה משא"כ כאן במחילות הבית והסוכה בבית ודאי אמרינן סי תקרה יורד וסותס במקום מחילה ג' • והא דלא אמרינן בסוכה דעלמא סי תקרה יורד וסותס ולא די בב' ממילות לחוד דהסס התקרה אינה אלא של סוכה ולא הוה קביעות ע"כ אין לומר יורד וסותס כמ"ס הר"ן בזה אבל כאן הוה הקורה קביעות דהא לצורך הבית עשויה ומונחת שם ע"כ שפיר י"ל סי תקרה יורד וסותס במקום מחילה ג' כיון שיש שם גם ל"ה כמ"ש • עיין במקור הדין בשיטת הטור והמלא שאין שקפוק כמ"ש : (י) **רק שהוא בתוך** ג' • דאם יש שם ג' פסול כדלקמן סימן תרל"ב דאויר פוסל בג' אפילו בסכך עלמו כ"ש כאן דהסכך גבוה ממנו ואנו רואין כאילו הסכך שוה עם המחילה : (יא) **זמנין דמגתקי** • כ"כ הטור בשם הר"פ • וק"ל ממ"ש בסי"א שיקשור שם בהמה ממחת הקנים : (יג) **ובלבד שלא ידע** • דאילו ידע הוה קביעות וכנין קבע לאסור כי"ט • ומה"ש בדופן הביעות כיון דיש הכסר סוכה כבר לא מקרי הו בנין : (יד) **הסומך סוכתו כו'** • זו היא מתנה הסומך סוכתו בכלבי המטה כשרה ריי"ל אם אינה יכולה לעמוד בפני עלמה פסולה מאי טעמא דר"י פליגי בה ל"ז ורבי אבא בר ממל חד אמר מפני שאין לה קבע וחד אמר מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה אמר אביי לא שנו אלא סמך אבל סיכך ע"ג המטה כשרה • ופי' דבר זה בטור כלשון הש"ע אמר דלפי הגראה המיירי במטה שיש גרתשה סביב לה למעלה דפנות דהיינו בקורין לוחו"ן בל"ח הימ"ל בע"ש ועיקר המיוק בין ריבא לפיסא בל' הטור הוא בזה דבתרוייהו עושה מחילות הסוכה מהדפנות של המטה אזכלנו והתנא קולא אוהב כרעיים ומלמעלה עושה הסכך וקרקע המטה היא קרקע הסוכה אלא דבריבא הסכך נסמך על הדפנות אלו עלמם ואם יעמדו הדפנות של המטה יפול הסכך ע"כ פסול לגי"ש מטעם שאין לה קבע פירוש שמקרקע המטה עד הסכך אין שם י"מ ולאי"ך מ"ד מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה המטה יפול הסכך ע"כ פסול לגי"ש מטעם שאין לה קבע פירוש שמקרקע המטה עד הסכך אין שם י"מ ולאי"ך מ"ד מפני שמעמידה בדבר המקבל טומאה לבל בסיכך מיירי שאע"פ שהסכך הוא גם כן על דפנות המטה אלא שלא נסמך עליהם אלא נעץ קונדסיס בארץ ועליהם הניח הסכך כשרה אע"פ שגם אין מקרקע המטה י' טפחים להסכך מ"מ כשר כיון שאם תגטל המטה עדיין הסכך עומד וקרקע עולה תהיה קרקע הסוכה לא איכפת לן במה שמעמיד אויר הסוכה במטה • וכתב הרא"ש דר"י אתי לפרש דברי ת"ק ואינו חולק כי אין סברא שהת"ק יכשיר בשמות מ' טפחים דדירה סרומה היא ומ"ל קי"ל כר"י • והקשה עוד לא"ל מפני שמעמיד בדבר המקבל טומאה אם סיכך על גבי חומת אבנים תהיה פסולה אחילו והעמיד הסכך בדבר אין נידון מן הארץ • וכר"ן יש תירוץ על זה דטעם הפוסל בעמיד בדבר המקבל טומאה משום גזירה שמא יבא לסכך בו כיון שאתה מתיר להעמיד הסכך בו מ"ה בחומת אבנים אין שייך זה דאין רגילים לסכך באבנים • ופסק הרא"ש כמ"ר מאי שאין לה קבע ואין חילוק רק בין יש י' טפחים מהמטה לסכך אי לא ולא איכפת לן בעמיד בדבר המקבל טומאה אם מ"ם סימן תרכ"ה ס"ח בדין הגמת סולם :

לדבר המעמיד וע' מ"ם סימן תרכ"ה ס"ח בדין הגמת סולם :

תרלא (א) **מחמתה משהו כשרה** • פירוש אפילו ליכב תחת אותו חלק שממתה מגובה • ולים ממחיצין שמביא רמ"א אם סוכה גדולה היינו

שערי תשובה

נתגלל בתוכה לסוכות דגם בסוכה גדולה סדין בן ותמה עליו מדברי ה תוס' ס"ס : (י) בש"ע ס"כ אין כאן כו' ושיין בסנו"ו ת"ש סי' ל"ה דהכבר סוכה אחי' דופן מ' אין לסמוה מסדיגים אם לא איתקרוב במחיצות קנים אחות מחבלים ואפשר דגם הס"ו לא קאמר אלא בדופן דביעי אין לסקפיד כמרס

כיון דמדינא מני בג' וכן נראה מלבוש ס"ס :

באר היטב

סג' מחמת שקקרב שבל שני הקנים אסרי אין כאן מחילה ג' ממש אלא מחמת שי הקנים ע"כ אסור לגרף לסוכה • אפילו שוחרת בנים שאין שם רוח אינם מחילה מגן אברהם ושיין בכלבו"ם ת"כ סימן ת"ן בשורש קנים לכבוד סוכה בדמתחים עשות מחיריון דקנים שהיתה סוכת מזיגה פוחה אלא שהיה נקוים בתור מוקף מחילות נטוחות עיין שם • ושיין סימן ר"ס ס"ו : (יא) בשמה • ולריך שחפה מחמתם לחמלה לו שחפה נגוה כ"כ אלא שחמות ותפול חלים נגוה יל"ר • ואם יש חלל בין רגליה נגוה מג' לריך לגודרו ב"ה וכתב סמגן אברהם בס"ק ל"ד דאם אמר שסוכה סמוך אל לאחר שחלק אין זה פוסל אותו

תרלא (א) שיש • ושפרת וקנים בשם ב"ה פוסל בין בנוה מלמעלה ושיין יד אפרן : (ב) מחמירין • סיינו אלא לגבב בלאחו חלק שחמתו מרובה אבל לאחר שחלק אין זה פוסל אותו

פט ג

פט ס היו דפנותיה גבוהים שבעה ומשהו והעמידם בפחות משלשה סמוך לארץ כשרה אפילו הגג גבוה הרבה ובלבד שיהא מכוון כנגדו ואפילו אינו מכוון ממש (י) ס רק שהוא בתוך שלשה כנגדו כשרה ואם אינו גבוה אלא עשרה טפחים ס אפילו אין בדופן אלא ארבע ושני משהויין כשרה שמעמידה באמצע ואמרינן לבוד למעלה ולמטה והשוב כסתום ג היו הדפנות גבוהות מן הארץ יג שלשה טפחים פסולה :

יד ג העושה סוכתו בין האילנות והאילנות דפנות לה ד אם היו **טו** חזקים או שקשר אותם וחיזק אותם עד שלא תהא **טז** (י) הרוח מצויה מנידה אותם תמיד ומילא בין "האמירי' (פי' פנפיס) בתבן ובקש כדי שלא תניד אותם הרוח וקשר אותם הרי זו כשרה (יא) ס על כן אין נכון לעשות כל המחיצות מיריעות של פשתן בלא קנים אע"פ שקשרן בטוב (יא) זימנין דמיגתקי ולאו אדעתיה והוה ליה מחיצה שאינו יכולה לעמוד בפני רוח מצויה והרוצה לעשות בסדיני' טוב שיארוג (יב) במחיצות יז קנים בפחות משלשה :

יא ו עושים מחיצה מבעלי חיים **יח** שיקשור שם (יא) בהמה לדופן :

יב ז יכול לעשות מחבירו דופן לסוכה להכשירה ואפי' **בי"ט** (יג) **ובלבד יט שלא ידע אותו שהועמד שם שבשביל מחיצה הועמד שם אבל בחול אפי' אם הוא יודע שפיר דמי** : הגה ואפילו ביום טוב אינו אסור אלא נאותן ג' דפנות המתיריים הסוכה אבל בדופן רביעית מרי (הגנת הרא"ש ד' והמגיד פ"ד דסוכה) וע"ל סימן תס"ב סעיף ה' :

יג (יד) ח **הסומך סוכתו על כרעי** (יב) **המטה והכרעיים הם מחיצות אם יש בה גובה עשרה טפחים מן המטה לסכך כשרה ואם לאו פסולה ואם סמך הסכך על עמודים והכרעיי' הם דפנות כ אפי' אין גובה עשרה מהמטה עד הסכך כשרה כיון שיש י"ט מהארץ עד הסכך :**

לגוזלי שבידה ולא לגבאלי • ולא כ' דפנות כמין ג"ס וכשלישי פלימין בולטין מפח מהני ומיהו מסמע ברא"ש דבעי' נמי ל"ה • וכתב הב"ח דהיינו דוקא בגראה מבחוץ ושוה מבפנים אבל גראה בפנים ושוה בחוץ לא כמי ל"ה ואינו מוכרח ע"ש כי קלרתי : **יג** ג"ט **פסולה** • שבגדיים בוקעין המתיו :

יד העושה סוכתו כו' • ולא סמכה ע"ג האילן דאל"כ אין עליון לה בי"ש כמ"ש סי' תרכ"ח ס"ג ושמ"ש שם דלא כב"ח אבל סמך הסכך על גבי בהמה פסולה מפני שאילנה קבע כמ"ש סי"ח ושיין בתוספות : **טו חזקים** • משמע קלת בחו' דאם רוב הדופן מן החזק כשרה עפ"ה : **טז הרוח מצויה** • אפילו שומדת בבית שאין שם רוח אינה מחילה עמ"ש סימן שמ"ו : **יח קנים** • בפחות מג' וח"כ לא שהרוח מגשמת היציעות מ"מ נשאלו מחילות בקנים (ב"ח) ולפי זה מ"ש ס"ח אם עשו רק ג' דפנות לא מהני מהני קנים בלא יציעות עיין שם : **יח שיקשור** • ולריך שתהא מתוחה למעלה לו שתהא גבוה כ"כ אלא אם תמות ותפול הויה גבוה י' • ואם יש חלל בין רגלים גבוה מג' לריך לגודרו (מ"ל) ומאור ובספר ירמיה כתב דלא מייסינן למיתה לסתם מסמה פ"ג דביסין וע' בגמרא ותוס' : **יט שלא ידע** • דאז הוי כמחילה הטשויה בשוגג אבל בהמה הוי כעין בעמלת ואסור להעמידה בי"ט לדופן ג' וכ"כ רי"ו : **כ אפי' אין גובה** • מידי דהוה אמכנים מטתו בסוכה דמותר ליטב עליה אע"פ שאין גבוה י' מן המטה לסכך :

הכוכבים

ס כרעי' שם ס"ו ס מבגם שם י"ו ל מיפרת דאכיפי שם כ' ס בשבגם ס מבגם שם כ"ו ד לוקומתא דגמ' שם ס סיר בשם ס"ר פרק ו דמנ"ם כפ"ר ושיר מסמ דלייגיגי לפיל בפי' שם"כ ס"ס ז גם זו שם ס מבגם שם כ"ל וכרבי יסודם ובלוקי' דאבי' ובדמשרש ביינו' הרי"ף ובהרא"ם ובסגן שיר פרא"ם שגראם דר' יסודם לפרוכו דברי ס"ק אמת ולוכת סבא מגומת ל מבי ריייקון בגגם דסוכם כ"ב מ מבגם שם כ מימגל דר' יוחנן י"ע ובפי' פרא"ם שם :

עטרת זקנים

(ח) על כן אין נכון לעשות כל מחיצות מיריעות של פשתן ואל יתלה בסוכת ירועות שעמנו אא"כ הם גבוהין שלא יוכל לינגע בהן (מהרי"ו וכן כתוב באגודה (פ"ק דסוכה) :

תרלא (א) אם הסמתה וצלתה שוין לסמה בשרה • וכן כתב הטור אבל בעל העיטור כתב בהיפך שאם למעלה שוין כשרה שאז למטה ודאי צלתה מרובה מחמתה לפי שהחמה מועטת :

תרלא א הכוכבים • על לילה (כ"מ ורמ"ס): **ב** כמין בית • ולכוס מוסל כשלין המטר יכול לירד כה וכ"ם סכ"ח: **ג לא נעשה בשבילם** • כין שסיח מחילה שלימה וכין שסיח מחילה על ידי לבוד עיין סימן תר"ל ס"ח: **ד** אף על פי שעשה דופן וכו' • כלומר שסיחו לה חינו אלא ז' כונתו להשמטת כולל הסוכה ולא עשה אלא כחיקון חכמים מה שלין כן כשעשה יתר על ז' לא נילה דעתו וכו': **ה** ונתן הכשר ערב • ולא חינו מתן רלתי הכשר על הפסול ניטל לאדון והלכך הוה ליה הכשר מרובה (רש"י): **ו** מעזיבה • אם היה כבר המעזיבה אין להחיר להסיר המעזיבה ולחר כך לפקפק לו ליטול לחד עיין סימן תרכ"ט סעיף י"ח ובבית יוסף והט"ש לא ע"ש: **ח** ויש מי וכו' • זהו דעת הרמב"ם ומשמע בהדיא שם דדוקא במפקפק בשי מיטיו מחוחים מד' דלם יהיו לחבים ד' הרלוחה ביסב מחחיקן יסבור שמוחר לסבך בהן ויסב גם כן חחת הבית וחם דקלחר בגמרא דבשלה חקרה הבית היינו כשלין לחבים ד' דמפני הרלוחה ליכא לגזרה דהרלוחה סגור שסבכן מחחלה לבם סוכה לך מלחסור משום חולמ"הם דומיא חחת חקרת הבית ולבן בשחוא מפקפק שרי ושיין בכ"ן: אבל כשחוסל לחד מבנחיים לחיטו בים בהן ד' שרי דהרלוחה ילחה שהולכך לחת (*) פסול בנחיים ולא יבא ליבב חחת חקרת הבית וכ"מ בגמרא דקחמר לי משום חולמ"הם בחדא שרי ולי משום גזירת חקרה בחוסל לחד מבנחיים שרי • חחמע דבשיכה דליכא גזירת חקרה אלא משום חעשה כו' בחפקפק נמי שרי וכ"מ ברמב"ם בע"ל בכוך לדעתו: **ט פסולה** • דשפיטי חבליס לחו בחבליס דמי • וע"ל אם יש בסחות מג' סמוך לענה לחב פחח שרי כמו שכחבתי סימן שמ"ו ס"ח דלבוד דלחוייחת הוא: **י בגובה י"ט** • לחשוקי חם הוא ז' חל ז' למטה מי' וכנוסה י' חינו לחבה ז' חל ז' פסולה ומודדין הי' ביומר ולא בחלכסון:

*) נ"ל פסל סכותל

ג דרך הסיכוך להיות קל כדי שיראו ממנו (ב) **א** הכוכבים • הגדולים היותה • **מעובה ב** כמין בית (ג) אע"פ שאין הכוכבים נראים מתוכה (ג) בשרה:

ד (ג) • היה כיסוי דק מאד שיש בה אויר תרבה אלא שאין נ"ט במקום א' ובין הכל צלתה מרובה מחמתה בשרה: **ה** • היה הסיכוך "מרובלל (פי' מגולגל) והוא הסיכוך שהיה מקצתו למעלה ומקצתו למטה בשרה • ובלבד שלא יהיה בין העולה והיורד ג' טפחים • ואם היה ברוחב זה העולה (ג) (ד) טפח או יותר אע"פ שהוא גבוה מג' טפחים רואין אותו כאילו ירד למטה ונגע בשפת זה היורד והוא שיהיה מכוון בנגד שפת היורד: פנס דסיינ שיש בחוליר סנין סחחתון ספח מרחלי לסוריד הטלינון ולח בטרס לפי' מחחה מרובה מיסח לגל מרובה (ד) כסחחתה בחמלע (ה) כרקיע (ר"ן סרק חיסן ובית יוסף בשם הרמב"ם): **ו** • קנים היוצאים לאחורי הסוכה כגון שאחורי דופן אמצעי בולטים קנים מן הסכך ויש בהם הכשר סוכה וצלתן מרובה מחמתן וג' דפנות כשרה אע"פ שהדופן האמצעי ג' לא נעשה בשבילם אלא בשביל עיקר הסוכה שהוא לפנים ממנו:

ז • וכן הקנים הבולטים מן הסכך לצד הפרוץ ודופן אחר נמשך עמהם **ד** (ה) ג' אע"פ שעשה דופן על (ו) הצדדין יתר על ז' והוה לן למימר הרי גלה דעתו לעשות כל הסוכה בדפנות ארוכות ודופן אחר שנמשך עם הקנים של סכך אינו מן הסוכה אלא בפני עצמו עומד ונמצא שאין לו אלא דופן א' שהוא הדופן הנמשך אפילו הכי כשרה:

ח • סכבה בשפודין שהם פסולין לסכך בהם ואין בהם ד' ואין מהם ארבעה במקום אחד והניח בין שפוד לשפוד כמלא שפוד ונתן שם סכך כשר פסול (ו) • שאי אפשר (ו) לצמצם שימלא כל האויר מסכך כשר ונמצא הפסול מרובה • אבל אם העדיף סכך הכשר מעט על הפסול • או אם היה הפסול נתון שתי **ח** ונתן הכשר (ח) ערב או איפכא כשר שאז מתמלא כל האויר מסכך כשר: (וזהקה (ז) בסוכה גדולה אבל בסוכה קטנה צריך לשיח מן הספודים סחות מג' בחקום אחר): (בית יוסף ומגן אברהם)

ט • בית הסקורה בנסרים שאין עליהם **ו** "מעזיבה (פי' טיח ולרוחות שחמיטון עליהם) (ח) ובא (ט) להכשירו לשם סוכה די בזה שיסיר כל הסמסרים לשם עשיית סוכה (י) או שיטול מבין שני נסרים אחד ויתן סכך כשר בסקומה וכולה כשרה • אפי' הנסרים **ז** רחבים ארבעה **ח** (ט) ק ויש מי (י) שאומר שצריך שלא יהיו הנסרים רחבים ארבעה:

י • סוכה שאין לה גג כגון שהיו ראשי הדפנות דבוקות זו בזו (י) כמין צריף או שסמך ראש הדופן של סוכה לכותל **ט** פסולה • ואם היה לה גג אפילו טפח או שהגביה הדופן הסמוך לכותל מן הקרקע טפח הרי זו כשרה: פנס דיש לחומרים מסמסת (יא) לא חכיס לחיר לק מן הדופן לו הסכך (סרא"ם בשם ר"י ורמב"ם פ"ד) ולריך שיסיס בם ז' טפחים של ז' **י** (יב) בגובה (יא) ז' טפחים (חור) גם לריך שיהיו הדפנות לאחר שסם נגובים עשרה שבועות מדבר ממסכיון בשם דפח סם הם הסכך (ר"ן סס"ק דסוכה) ולפי כל הדפנות מדבר ממסכיון בשם מחחר ליגן לפילו חחת הדפנות (פ"ם בפירוש רבינו ירוחם ל"ח ח"ת):

יא • הכוכבים הגדולים (ב) הכוכבים הגדולים • כמין בית בשרה, ואמר ג"י למה הזכיר גילוי שמש וע"כ כתב לחודי ולחודי מד שיעורא • ובחנם דמק בזה דולמי גילוי שמש גרלים ביותר ולסוף נקט תרוייהו דלכתחלה לריך שיהלו לחפילו כוכבי לילה וכדישבד מרי חפ"ו חם לא יהלו גילוי שמש מדחקן משוכה כמין בית בשרה: (ג) **שאם** או יותר • שאם משוב לסיות לחוסל ולמריגן מכוב למי כדמסיק רוחק לחוחו כו': (ד) **כשהחמה באמצע הרקיע** • קשה לי למה לחריגן בגמרא דלמחוחל חנא כמחני' חלחי דסיינו מ"ם וכללחם מרובה מחמחם כוא קלי של סוכה עגיים שוכר רב לחלחי לא נימא דגם לחחוחל חנא חנא דסיינו סוכה מכוללגלת קשה עולה וקשה יורד כשר לף על פי שחמחם מרובה מלילחה כשחמחם בשאר מקומות מכל מקום כיון שלילחה מרובה מחמחם כשחמחם בחמלע הרקיע כשר וחם עיקר הסיכוך של הגשמים • וי"ל דדוקא לרב לחריגן דחנא חנא כיון דסיינא מטיל מילוק בדבר ולומר דאין הכשר דסיכה אלא בחמלע הרקיע זה מיסיס לילחה מרובה מחמחם כיון הכל משא"כ לחחוחל דבכל עגים שיש קשה עולה וקשה יורד אל מרובה כשחמחם בחמלע הרקיע ומילא כוי לל מרובה כשחמחם בשאר מקומות מכל מקום כיון שלילחה מרובה מחמחם כשחמחם בחמלע הרקיע וא

תרלב (א) דאמרינן דופן עקומה · בש"ס במתני' איתא הרמיק הסיכוך מהדפנות נ"ם בסוכה סירס"י נלמי בגיבהה קלמר אלא במסכה פסולה דאויר פוסל בנ' אמינו מן הצד אמרי' דופן עקומה הא דאמרינן דבסכך פסול מן הצד אמרי' דמסבינן לסכך כאילו הוא מהדופן נעקס וגנכף למעלה ובאויר ליכא למימר הכי ואיני מפרש דואין אם הדופן כאילו הוא עקום והולך תחת הסכך פסול ומניע לסכך כסר ומוציא אם הפסול מון לסוכה דאם כן נבי אויר נמי נימא הכי עכ"ל · נר' מ' לפירושו דדופן עקומה אמרו פירושו שהסכך הפסול שמן הצד אמרינן ביה שהסכך של הסוכה ניתן חלק ממנו להדופן דהיינו הקצת של הסכך שהוא הפסול אנו מוציאים מהסכך ומתבריח אותו להדופן ואמרינן שנעקס למעלה מ"ה בתם יש אויר שם ב' טפחים אין להסכך ניתן חלק ממנו לדופן דהרי אין שם מה ניתן שהרי אויר יש שם אבל אם תפרס שהדופן נעקס והולך תחת הסכך הכשר כו' דהא עכשיו אין לדאומר שהדופן ניתן חלק לסכך כמ"ש קודם לזה דהא הדופן כלה למעלה כשמגיע לסכך מה יש לו ליתן אלא דלריך אתה לומר דס"ז דלא אמרינן שניתן חלק ממנו אלא שאנו רואים כאילו הולך הדופן ומעמיד עצמו בראשו תחת הסכך הכשר ח"כ גם באויר נימא הכי דרואין כאילו הולך בעיקום דמ"ם אלא ודאי דפירוש קמא עיקר · והנה לפ"ז בתם יש דופן נמוך הרבה מהסכך ונבוה מן הארץ י"ם ויש בקצת הסכך סכך פסול אמרי' שעיר דופן עקומה הא שעיר יש לו לומר בזה שהסכך מתן חלק ממנו להדופן ואם שאין הדופן מגיע שם מכל מקום הא אמרי' בפ' תר"ל דכשהה כנגבוה י"ם ונמוך הרבה מהסכך נחבבות כאילו מגיע הדופן להסכך ה"נ כאן לענין דופן עקומה ונראין הדברים לפילו בקי"ז דמה כשמגיע הדופן לסכך ואם תאמר שנתן לו הסכך חלק ממנו אין מקום לאותו חלק להתחבר לדופן שהרי בלא"ה יש שם דופן ואם"ם אמרינן הוה כמקבל חלק ממנו ק"ו כאן שיש מקום אויר שיוכל לקבל מהסכך חלק הכיסל ממנו דהיינו הפסול ומעשה זה ודאי כתב שפיר לדינו הטור אפילו אין הדופן גלא י"ם והגג נבוה ממנו הרבה שאנו רואין הטור אפילו עולה עד למעלה ואז נאמר דופן עקומה שכ"ל · וכתב והנה נבוה ממנו הרבה שאנו רואין הדופן כאילו עולה עד כן נבי אויר נמי נימא הכי ואם אי' דכל המסיק אויר בנובה לא אמרי' דופן עקומה כ"ש שלא נימא באויר אם אין באויר ממכך ואם אין באויר ממכך ה"נ כל שיש באויר בנובה ד"ש ה"נ יש באויר ממכך ואם אין באויר ממכך הכשר דבריו בזה דאלי הגיא בדלא הגיא דא

בטיל ותמצא דלתם ים לה ג' דפנות והפסול כולך ס"ם תרבה פסולה דליכא בכל לך תלת דופן ותמצא ותם הפסול כולך לרמבה תם נקלה טיטול סוכה כשר סם • ותם ים סמוה מד"ת מדופן הלמצעי עד סוף הפסך פסול תף מלק הרלון כשר דלמריגן דופן עקומה • ותם תויל מפסיק פסול הסלון ותם ממוכר מן הלדדין מלטרף הפרמי והסלון להכשר סוכה וכ"כ התוספות ורמ"ם ורי"ו וכ"כ הלבוש ורמ"א קולל בלשונו: **ה אם יש סכך וכו'** • מיכו אם תין בפסולים ד' לא תמריגן מיכא תסוב כפתוח מממת לבוד דלא תמרי' לבוד להמריר (טור) פי' נהי דלמרי' דמסוב כלילו שייכם סמוכים זה לזה ס"מ לא תמריגן שהוא כמפורר ותתוב בסכך פסול עיין מ"ם סימן תק"ג סס"ל:

תרלג אמה בת ו"ם מלמלמות (ג"י) עפי' סס"ג סכ"ו: **א** פסולה' דכיון שסיה נגוה כ"כ לריך לעשות כדירת קבע ואלן בעינן דירת עראי תכל סתוח מכ' לע"ם מעשה הוקה כמרה: **ב** יורדים למטה • עד שמגיע לאלן כ' (הרא"ם) ולף על גב דכשסיך לעשות מכ' כשר מ"מ הולין לא תפיכי כ"כ ובעינן מילרו למלל כ' (ר"ן): **ג** לא הוי מיעוט • דלאו מין סכך ניעו (רש"י): **ד** ובטלו • עפי' כל"ת ס"ב ד"ל דפמי ביטול לעולם ועפי' עפ"ב סי' ו' ורמ"ם וכ"ל דאסור לעמוד ס"ם עפי' סי"ג ס"כ: **ה** מהאצטבא והלאה • דהוי כפסל הילא מן הסוכה כיון שכלתת סכך כשר אלא לעשות מכ' (הרא"ם): **ו** על האצטבא דוקא • דמה שמוך אלאטבא אין לם סכך כיון דלולין הסכך אלינו הוא כותל עקום (הרא"ם) ול"ד נמ"ם סימן תרל"ב ס"ב דהתם הסכך כשר ומונח לעמוד מכ' ולכן אע"פ שאינו לומרים דופן עקומה מוכר ליבב המתיו דאותו הכיסא המתיו מהסכו הסכך לכל הכא (אי) אתה בא להכשילו אלא הסוכה ולא כן אתה ל"ל שהוא כדופן ודו"ק: וכת דנסוף סימן תרל"ח כתב דמוכר ליבן אחת הדפנות מכוס דהוי הפסל הילא מן הסוכה ל"ל כיון דאיכא אוכל במקום אחר הוה ליה כאלו בולו מוכל כמ"ם הרא"ם ס"ל

תרלג (א) בין שהיא גדולה • לאפוקי מדרבי אילא ס"אומר עשה פסול בסוכה דאה אין דר בכל סוכה אלא בכל דפנות וא"כ כל מסיה גדולה יותר מן ד"ם דרומה ים לל סוכה תפילו ביותר מכ' אמה ולאפוקי מדרבה דאמר עשה פסול ביכה מסוס דלא אלאה בה עיגה ואם כן אם הדפנות מגיעות לסכך אלאה בה עיגה אפילו ביותר מכ' אמה קמ"ל דאם לא אמרי אלא עשה פסול בעינן דירת עראי אבל בעינן דירת קבע ובכן מאן אסיר דמי אכל למעלה מכ' לוסה לאוסה לדירת עראי אלא לדיך לעשות קבע וע"כ אפי' אם הים עושה דירת עראי אסור: (ב) אם צלתן מרובה כו' • התוספות רים סוכה מקשים אמאי כשר הא אי קלסת פירוש אם תעול מה שמעמלה הו הסולין מה שמעמלה נוטלין כדאמרן בריש עירובין נמי מלקת סכך בתוך כ' דפסלין הסכך מעוה דאי קלסת ליה יהיה ממתה מרוכה מלאתה על ידי שיעורה הרוח וי"ל דהכא יש לכשיר יותר ביש הולין ואתיה לאתקיים בקל אם הים הים סם דבר הסמוכה ע"כ והר"ן הקשה על הפסול דהולין אם ממתן מרוכה מלילתן הא אמרינן ריש עירובין מלקת סכך בתוך כ' ומקלתו למעלה מכ' כשירה אפילו אם קלסת מה שמעמלה אם ליה מה שבתוך כ' ממתה מרוכה הין הים בחלל הסוכה לא יותר מכ' והכא אמי מימת הכי וי"ל דל"ד דהולין יוכלין לא הסוכ הסכך הלכך כל שאינן מרוכה כמלין דליתמלו דמי מה שלין כן במקלת סכך דמסוב מכ"ל • והנה לכלוכה ים כתן שלוגתא בין התוספות לבר"ן דלהתוס' ים מעלה בהולין עד מלאר מקלת סכך ולבר"ן גרעי הולין • ובלמת לין שלוגתא בין תוספות לבר"ן דאם בדים עירובין ים אמולין דס"ל מקלת סכך למעלה מכ' פסול בסוכה ותלוייהו מתלים התוס' הך דהולין הוה עדיף ורש"ל שכירה ליה במסקנת התם דכשר בסוכה ותלוייהו מהרן בר"ן דהך דהולין הוה גרע מלאר מקלת סכך גמלא לפי דק"ל אם הכא יש נדיעותא בהולין ע"כ לריך מיהו לילתן מרוכה הכל כמלאר מקלת סכך כשר לשילו אם לאותו המקלת הוא ממתה מרוכה כשר כדברי הר"ן מעשה כיון דהמלל הוא בהכשר מה נמו לעוכי הסכך מלעלה מכ' דברים גאים • אמ"ם סיף סימן תרל"ו מדין מ"ל סוכה: (ד) בתבן ובישלו • הימו בפירוש כדמסיק לתמ"כ ובכלל בתרוייהו הן בשפר הן בתבן לריך דוקא ביטול בפירוש ובגמרא אמרינן בתבן ותין אתיר לפמותו אתנו יודעים אתנו לריך לו ובשפר אתם ים מחלוקת בין רבנן לר' יוסי דאלרינן לא בטיל אפילו בזה עד שיבטל בפי' ולר"י מהני בזה בביטלו בפירוש • וכתב ב"י דיוקא דהגלגה כרבנן וכ"כ הרא"ש • אלא דבשור כתב בזה דהוה מישוש ותם כן פסק כר' יוסי והוא הימה • ובדפוס של מהר"ל מפרלא כתוב בטור ל"ת ת"ל וכן אם מישבו בתבן ושבר אתם אין אתו יודעים אם לריך לו אם לאו לו אפילו אתו יודעים אם לריך לו לא הוה מישוב אלא אם כן בישלו בפירוש • ובן משמע סיום הרוסתא לפני הבית יוסף מדלא כתב מידי ע"כ הטור אלא הבית יוסף אם אלגה בזבנן ובכוס הסתיים בנוסחת של הטור עיקר • וכן משמע סיום הרוסתא ולאלה • דכיון דכשר הלר שבגגר הסולת אתמצעי הוה אם עיקר הסוכה דבריהם הוה אחלק מלעלה מכ' אפילו מהאיצטבא והלא

וסרי נתמעט חללה מתחתיו ולא כשר כאן כל הסוכה שהרי אין לה סכך כיון שרוחים הסכך כאילו הוא כותל עקום: (ז) האיצטבא באמצע · קמ"ל דלחש" משמי לדדים אמרי' ד"ש: (ח) יותר מעשרה · ולא אמרי' דלא הוה אלעטא רשות אחר: (ט) אפי' האיצטבא גבוהה עשרה · פי' דאביי ס"ל כיון שיש הכשר סוכה בשותה אלעטא ברחבה שיש ז' על ז' ומשהו נוד אסיק מחילה על אילעטא סביב הנבוהים סביבות לאחו ומשובה סוכה על לאחה ודשות האילעטא הם דפנותיה ע"י נוד אסיק וסכך זה מעלה כשר לה ואינו למעלה מכ"מרחם אילעטא וכדאמרינן לעניין שבת נוד אסיק קמ"ל רבא דלא אמרינן כן גבי סוכה דבעינן מחילות היכרות כעין דירה וליכא ולא"ע דבסי' תכ"ל ס"ח אמרינן פ"ת יורד וסותם פי תקרה חשוב שפיר מחילות היכרות כ"כ התוספות: (י) אפילו המתן מרובה · פירוש והיה גנו לומר שאין הסולין נקראין סכך כלל אפילו אכי פסול דכל שאין במחלה" ס"ל דירה סרומה ולא דיירי כך אינשי אבל הנוי לא מזיק בזה לפסול הדירה: (יא) אם אין בין הקרקע כו' · דאז יש להקשה מחילות הסוכה ע"י לבוד · וכתב רבינו הטור בזה דהסכשר הוא דוקא בתוך הקרקע ולא תולה לו ונקשה מ"ם מהיתה נבוה עשרים ובנה אילעטא המכשיר בפסי' ה' כל (*) אילעטא ומאחי לא נימא נ"כ כאן דהמלק המולה לה הוה כפסל היולא מן הסוכה כדלעיל וכן הקשה ב"י ומבוה שכי לא זכרו כאן הכשר דוקא בתוך הקרקע ובאמת לק"מ דאחני הכא היון שהפסול משום דירה סרומה אמרינן אף אם ירצה ליבש שם בתוחו מלק בודאי יצא תבף משם וכמו דאמרי' בסי' תרכ"ט ס"ד לעניין סך שהיהו רש שהי נמי כאן היון שלר לו שם המקום ועל כן אין מועיל כאן הכשר הקרקע לאולה לו: (יב) יש ביניהם כו' · ולא אמרינן כאן דוקן עקומה דלא אמרינן ד"ש אלא בשים כבר דוקן אלא שיש בו פסול מה שאין בו כאן אין בנוה שהרה ואין שמו דוקן אלא שע"י הציקות אחה רואה לפשוחו דוקן הא לא אמרינן:

תרלד (א) שבעה על שבעה כו' · נראה דדוקא בחוקן זה ממש דהיינו מרובע שבעה על שבעה אבל אם לא היתה מרובעת כן אלא ברוחב רק ששה א' ובאורך יותר מז"ש פסולה אע"פ שאתה תוכל לעשות ממנו לוטות כשיטור ז' על ז' דהיינו שמרובע ז' על ז' יש בה מ"ש רק ששה א' ובאורך יותר מז"ש פסולה אע"פ שאתה תוכל לעשות ממנו לוטות כשיטור ז' על ז' דהיינו שמרובע ז' על ז' יש בה מ"ש ז"ש ובנים בתוחו אורך היו יושבים שכ"ל לפי זה לא ל' דמה שנחסר מן הרוחב נתמלא באורך ובין הכל לא היו רק מ"ש עשרים אמה ומחה כ' מו"ם ז"ל שמשמע מדבריהם שה"ל לריחות ז' על ז' במרובע אלא שצריך שיהיה בחוקן שחוכל לאחוך ממנו לוטות על ז' שלז' דהיינו מ"ש לוטות כל א' ששה על ששה ול"ל ברוח שיש דילוג תיבה א' בדברי התוספות דאי כמו שלפנינו שאין בראחבה ז"ש שיאך מיתלא קושיא של רש"י דשה עכ"ש לא הוי רק שיעור ז' על ז' ואיאך היו יושבים שם ז' בנים ומה יחרון יש במ"ש עשרים אלא במרובע ממה שיש מ"ש עשרים במרובע ואם נפיש אורכה טובא שכחבו התוס' דיינו יותר משיעור הרבה מאד א"כ מי הכריחם לתוספות לומר אלא היה שם רחב ז"ש מי בקש זאת מידם הא ראייתו של ר' יהודה הוה שפיר אפילו ברוחב ז"ש ואורך אפילו מאה דשה לרבנן שפולה באין שם רוחב יותר מז' ואוכה זו היתה רק ז"ש ואיתה כשרה ותוספות למה כתבו ל' אבל לא היתה לחבה ז' דמשמע שהוא שפוש ואיה לשם לכתוב דמיירי אלא היתה רחבה ז' אלא ברוח אבל לא היתה רחבה רק שבעה שפחים כו' וכוונתם באמת כמ"ש שהיתה אחוכה אפי' ק' אלא אלא היתה רחבה רק ז"ש ובזה שפלי רבנן ובאיה ראיה רבי יהודה הבאמינו חמשים בשוכה כזו כנ"ל שפוש וא"כ אחרבה מבאן ראיה ברוכה שלריך שתהיה על כל פנים במרובע ז' על שבעה אלא ששם היה יותר מז' בלד אחד דהיינו באורך אבל ברוחב היה שיעור שוכה לאוד דהיינו ז' ובסי קאמרי התוספות הא דל"ל שהיה יותר מהשיעור זהו באורך אבל ברוחב אין לריכין להוסיף על השיעור כי לא היה רק ז' שפחים כנ"ל פשוט ובסמוך יתבאר עוד שכן מוכח בגמרא מדברי ר' יוחנן: (ב) צריך שיהא בה כדי לרבע כו' · פירש ב"י דהיינו שיהא בה הקף כ"מ שפחים וב' חומשים ושעמו נ"ל דהא בשיון שיעור שבעה על ז' במרובע כמ"ש ובכל מרובע יש אלכסון דהיינו שני אלקים יותר מן הקו הפשוט כנ"ל בשינול אין שם אלכסון רק הקו הפשוט שבשינול צריך שיהיה בו שנו אלכסון שבמרובע ובסי אמרי' בהדיא בגמ' דף ח' לר"י דס"ל שיעור סוכה ד' על ד' במרובע דבעי' בשינול כשיעור קו אלכסון של מרובע ס"ל לדידן דשיעור סוכה ב"ז ש"ש על ז"ש לריך שיהיה בקו השינול כקו אלכסון של מרובע שהוא י"ש שפחות חומש וכיון שקו השינול הוא י"ש שפחות חומש ממילא הסיקף סביב השינול הוא נ"ש כשיעור זה דכל שיש ברוחב טפח יש בהקיפו ג' · ועכ"ל צריך שיהיה בהיקף כאן ל' שפחים שפחות מנ' חומשים ובזה תוכל לעשות בו ריבוע ז' על ז' · אבל אם אין קו השינול י' שפחים שפחות חומש אלא שפחות מזה אף אם הוא שתוכל לאחוך לאחוז לאלקיש ויהיה שם מ"ש אלקיש טפח על טפח דהיינו בקו של השינול שהוא ח' שפחים ושמינית טפח ויהיה ההיקף הוא כ"ד שפחים שאז יש שם ב"כ מ"ש אלקיש כל א' טפח על טפח כמ"ש מו"ה ז"ל בזה מ"מ לא יהיה ברבוע באמצע השינול כראוי ז' על ז' ואלו בעי' דוקא מרובעות מצד שיקר הדין: **והנה** נשתיר מדברי ב"י בי"ד סי' רפ"ז וא"ל וכתב הרא"ש בה. מזוזה אע"פ שבבל הספרים אין כתוב אלא בית שאין בו ד"א פשוט ממזוזה רב אלפס גרס שאין בו ד"א על ד"א דמשתבר דלא חזי לדירה בשנין אחר ולא כרמב"ם שכ' שאם היה אלכו יותר על רחבו הואיל ויש בו ד"א על ד"א חייב במזוזה דל"א על ד"א בעי' לכל הי דקא חשיב בברייתא ס"ק דסוכה שכ"ל וא"כ הרמב"ם אם יש בו כדי לרבע ד' על ד' בשוה אע"פ שהוא עגול או בטל ה' זויות ואע"ל שאם היה אלכו יותר על לאחבו הואיל ויש בו כדי לרבע ד' על ד' חייב במזוזה ולענין הלכה נקטינן כרמב"ם דהא לא פליג עליה אלא הרא"ש ולשטת דר"ת על ד"א שלאחד ממנו הרא"ש אינו מוכרח דכל שיש בו כדי לרבע ד' על ד' בכלל ד' על ד' הוא דכל שיש בו לרבע כן ראוי הוא לדירה עכ"ל ב"י ביר"ד · משמע מדברי ב"י שהוא

*) נ"ל כל הסוכה אפי' מה שתוך לאילעטא

באר היטב

דשם שאין מן לאילעטא אין לה סכך כיון דלאוין שאכך כאילו שוא כותל עקום ועמ"ש: (ז) משברה · ולא אמרינן דאו אי אלעטא רשות אחר: (ח) י' · נ"ל כיון שיש שכבר סוכה בתוחו אלעטא שי אמרינן נוד אסיק מחילה של אילעטא דלא אמרינן כן · ועיין ס"ג: (ט) סמיין · וס"ש כל דבר שאינו מאוב אבל · ס"ג: (י) כשרה · דהיינו כתוך סתקף ולא תולה לו שיון ס"ו וס"ח: (יא) אסולה · ולא אמרינן דוקן עקומה דלא אקרי דוקן כלל כיון שאינה גבוה יו"ד:

תרלד (א) ז' · עיין ס"ו ומגן אברהם שבגיסו בתו' דף ג' ע"א ד"ה שיעור שיש וכו' דדילמא אחרוה יד אסרן · ובתשובת מ"ל סי' קמ"ב · וכתב מגן אברהם ל"ל דאפשי' בסוכה גדולה סרכה וכמקום ה' יש קרן ה' מקום לא יכנס אם אין בו ד' אמות ד' אמות ד' אמות

ס מסנס סס כ"ס וכל"ס ס כרייסס סס ס' ("שי' טוסני סמיר) כ מסנס סס ס"ו ג מיסמ"ל דיל סוס"ל סס ד סור כסס מני סמנו

עטרת זקנים

תרלה (א) לפיכך הרוטסס בגרייש • נראה דוקא כי חסס ליה טולסמה דשייריי ליה לסבר כמו שהו' וחטס לסמ' בקרקע הסוכה אבל אם הוא חסס לסעלה פסולה דסבר דסיקרא ליהא בעולם וסבר דהשתא אית בה פסוס העשוי ולא מן העשוי ואיכא מאן דשרי אפילו בבה"ג בשום דבל לחרי סבבא אפילו „סמיך סובא סבבא הוה אלא דהשתא קליש ליה טולסמה חלבך שאר רסי (תר"ן) ז

יד אפרים

תרלה (בס"ו סק"ג) וסוב מקק בס כו' גרלס סבלינן סוס ס"ם ולריך לגיין על וחסס בס לחר כן פ' לא מיבעיא לס סס כו לח"כ מולסלס לסס ומבייר ליס לסבר כסוס סטיל פטיטל דבבר מלא לחי' לס מקק לחר כך לסבלס דלח ליסל לסבר דלחטן כלל כו' כלל ומבולבר לסביין בס"ר כסס סבר"ן ז

ב מי שהיה ראשו ורובו בסוכה (ג) ושלחנו חוץ לסוכה ואכל כאילו לא אכל בסוכה אפי' אם היא סוכה גדולה גזירה שמא ימשך אחר שלחנו :

תרלה דין סוכת גנב"ך ורקב"ש ז' וכו סעיף אחד

א ה סוכה אע"פ שלא נעשית לשם מצות כשרה והוא שתהיה עשויה **א** (א) לצל (א) כגון סוכת אין יהודים נשים כותיים כותיים כהמה רועים קייצים *בורגנין שומרי שדות אבל סוכה שנעשית מאליה פסולה לפי שלא נעשית לצל ג (א) לפיכך החוטם בגדיש ועשהו סוכה אינה סוכה שהרי לא עימר גדיש זה לצל (ומה שעושה אח"כ (ב) הוי תעשה ולא מן העשוי) (סור) ג לפיכך אם עשה בתחלה כשנתן שם הגדיש חלל טפח במשך שבעה לשם סוכה **ב** (ג) (ב) וחטט בו אח"כ והשלימה לעשרה כשרה שהרי נעשית סכך שלה לצל ד ואם הגדיש גדול ולא הגיח אלא חלל טפח במשך ז' ושוב חקק בה הרבה ועשה בה סוכה גדולה **ג** אינה כשרה כולה על ידי משך שבעה שהגיח תחלה ואם חקק משני צדדים ד' אמות יותר על השבעה אף השבעה פסולה דסכך פסול פוסל מן הצד בד' אמות : הגה **ד** (ד) ואין לעשות הסכך (ג) קודם שיעשה

ד **ב** ה מי שהיה ראשו ורובו בסוכה (ג) ושלחנו חוץ לסוכה ואכל כאילו לא אכל בסוכה אפי' אם היא סוכה גדולה גזירה שמא ימשך אחר שלחנו :

תרלה **א** לצל • להגן מגרב ושמש ולא לנעשות בעלמא (רש"י) וכ"ל דמודה דאם עשאה לאוכל ודיורה מני פסולה כמ"ש הר"ן ועיין רים סימן תרכ"ו לך בסוכות יולרים ס"ל לרש"י דאינה עשויה אלא לצל ואם"ס פסול כיון שדר בה כל הסעה והר"ן ס"ל דעשויה לדירה דלא כב"ח שעשה מחלוקת במנס ועיין סימן תרל"ו : **ב** וחטט בו אח"כ • בין מלמעלה בין מלמטה (כ"י) : **ג** אינה כשרה כולה • ולא הוי כפסל היולא מן הסוכה דהא לא ממשכא הד דוסן בסדה (סור) פי' הד דוסן עם סכך כשר דזה סכך פסול הוא : **ד** ואין לעשות • ובדיעבד כשר (ב"ח) ולכנס פוסל : ובלבד

אע"פ שיש בה רבוע כשיעור קמ"ל דלא קי"ל כן אלא כיון שיש בה רבוע ממש בשוה לא איכפת לן בזויות וכך הם דברי הרמב"ם גם כאן בסוכה ח"ל סוכה עגולה אם יש בהקיפה כדי לרבע ז' על ז' אע"פ שאין לה זויות כשרה הרי אלא זכר הרבותא רק לענין שאין לה זויות משמע אבל אב"פ יש בה שיעור האורך ולוסב ברבוע ממש דאל"כ היה לו לכתוב רבותא עפי' הסיעור אע"פ שאין בחולרה לו ברוחבה ז' אלא פשוט דז' על ז' ממש ברבוע [בפי'] ואין כאן רבותא אלא מלד הזויות לאחוקי מאחריה שלא נעשית לשם סוכה התכסר לף הפסולות תר"ם והוא שעשאה לצל סוכה שיש"ל אלי סלכתה דקאמר שמסוכנת יפה דמוכחת מלתא בעשייתה הרחשוטה לצל היתה ולא לנעשותה בעלמא דאע"ב דסוכה לשם תג לא בעי' לשם סוכה בעי' ולצל הוא דמקרי סוכה שסוככת מן המורב • והכ"ן כתב והוא שעשוה לצל כלומר שלא תהא שעשוה לדירה ואולר אב"ל ובראה דלף לרש"י פסול בעשאה לדירה שהו כמו בית שדר בו כל הסעה אלא דלרש"י מיירי דיעוב ובראה לכל שלא נעשה לדירה שהרי קרלוה סוכה והיינו דירה ערלי אלא שאותה דירה ערלי יש לספק אם נכנס לשם משום לל ממורב לו משום שרוצה לעשות לעשמיה דבר לעוב ע"ז כתב רש"י לפרש דברי ר"ם שבשיבן הוכתה שעשית לצל ממורב והיינו שלנו רוחין שמסוכך יפה מה שאין עושין כן בשביל לנעשות • וכ' הטור וא"ל וא"ת פי' בהלכתה שלא תהא משוכה כמין בית וחבו לעיטתו שפוסל בשאין הנמנים יכולים לירד לתוכה עכ"ל • וקי"ל נפי' ר"ת היאך מתוארלת קושית המקשן שהקשה מאי שלא בהלכתה דהא פשיטא דמאי דפוסל בעלמא בסוכה מאי צריך למימר דפוסל כאן בעלמא לפירש"י בפיר קמ"ל דאע"פ שאין אנו יודעין אם נעשה לצל לו לנעשות מ"מ כיון שמסוכנת יפה אמרי' מוכחא מילתא דנעשה לצל אבל לר"ת קשה מאי קמ"ל ונראה דהיא נופה קמ"ל לר"ת דיש כאן פסול בסוכות אלו משום שהם עשויים להגן ממטר ומ"ה הם עושים לותם ומזה נלמוד דיש פסול בעושים בכל סוכה להגן ממטר דהא אין כאן פסול אלא משום זה : (ב) הוה תעשה ולמ"הע • וקשה לפירש"ת דפוסל בא"ן ממטר יכול לירד ולא בגדים אין הממטר יכול לירד וי"ל דהפסול משום מטר אינו אלא שאם יבא כמין בית ונאן הוה פסול מן התורה והא דכתר בים בגדים אלא שאם תהלה כדאי' אח"כ לף שאין הממטר יכול לירד ל"ל דלא אמרו מדרבנן בא"ן ממטר יורד אלא כשיש לו דמיון לבית משא"כ בגדים דלא הוה דומה לבית אלא ע"כ אין פוסל אפי' מדרבנן כשאין הממטר יכול לירד כנ"ל : (ג) וחטט בה אח"כ • פי' לא מבטיח אם חקק בו אח"כ מלמטה ומטיר ליה לאלל כמו שהוא מבטיח דאכר אלא אפי' אח"כ למעלה דאז ליתיה לסכך בחלל הראשון כלל וסכך מעשה הטאה הוי משום תעשה כו' קמ"ל דאפ"ס כשר דמתחלה היה על כל מה שלמעלה עם סכך אלא הטאה קלים ליה ושוטטו דק (ר"ן): (ד) ואין לעשות הסכך קודם כו' • ל"ל הטעם דכתיב מן הסוכות תעשה וסיינו הסכך בעשה שאתה עושה הסכך יהיה נעשה לשם לל דסיינו לוסל וכל שאין מתיות אלא גנ לאוד אין קרוי אהל כדאיתא לענין שבת בפי' שע"ז ואם יעשה אח"כ הממיות הוי משום ולא מן העשוי ולאיה משולטת ל"ל ממחני' דהדלה עליה אח הנגן כו' כדאמרי' שם ולריך לנעגע וכתב הכי"ף כדי שיהא נעשה מעשה לשם סוכה ולא אמרי' קלילתן זו היא עשייתן • ופירש"י והר"ן דאם הסיכך במחוכר ואח"כ קלקן לא מהני הקלילה לסוליא מידי פסול תולמה"ש הכיי מעמש. סוכות תעשה לך כשאתה עושה לותה תהא רלויה לסוכה הרי לפיכו בהעשת הטעייה יהיה רלויה לסוכה ולא בלירוף מעשה שיהיה אח"כ הסיינו הקלילה וה"נ כאן ל"כ הוא משם דמה אתם דיש עכ"פ שם סכך ואוהל על הסכך ואם"ס היון דפסול הוא לא מהני לירוף המעשה שאח"כ לזה כ"ם הגה שבשעת עשייה הסכך אין שם סכך ואוהל שלו אלא שאח"כ ע"י עשייה הממיות יהיה נקרא הסכך אוהל כ"ם דלא מהני אהוי ולא מן העשוי וע"כ לא מהני לעיל סימן תרכ"ו ס"ב לעשות סוכה תחת מחובר לו בית ולהסירו אח"כ ולא הוה מן העשוי אלא משום דשם יש סכך כשר והוה אוהל גמור אלא שיש מגיעה מלד המחובר שעליו בזה אין פסול כיון שבעשייה עלמה אין פסול משא"כ כאן שבעשות העשייה הוה גרע עפי' מעשה שאין עליה שם אוהל כלל שעיקר אם אח"כ בעשייה הממיות לעשות אהל לשם סוכה . ול"ל מדברי רש"י בפ"ק דף י"ז במתני' דהמעלה דפעות כו' כתב רש"י מלמעלה למעה שהחמיל לאחרון הממיות אלא הסכך ואחרון כלפי מטה כו' ס"מ שכבר היה הסכך ואם"ס כשר דרש"י לא מהני אם אח"כ אלא אם אח"כ לא מהני הסכך קאמר וקרלו סכך כמו שהוא לפניו ואפי' אח"ל שהיה כבר סכך אמא היה בתוכן שכבר לעשות סכך אלא אם אח"כ הסיינו שהיה שם עשה אחלה כמ"ם כאן אח"ז ומו"ם ז"ל כתב מכא הסיה דהמעלבל דפעות מזכרנו שאין פסול בעשייה סכך ולא עשה מזה אלא

שערי תשובה

(ג) ובאמנו . עיין בפר היטב ועיין דבר ממולל בם מתחב סוכה בל ואו על ואו מעמים ואם לוסן בעוני' עמה נגוה שבלה שעליו מבלר שולמנו אין זה מעלים לפישור ז' מעמים כמו שם היה מוכחנו ואו על ואו ומולמנו בתוך בנית אלא אם לא שלוכל עליו ויוכב בתוך מוכחנו לא יצא ידי חובתו מן בהוכיה ואין מלמלה עמה מ' מעשיה בעולמן לפישור הסוכה כו' ובוה הדין בזה שבלוכן עוכיו עמה אם לא נמקום שאותו שהוכן ובנבר שעליו בוה אלא לאותו הלוכן כיון שיכול לבטול בתמרים בל יחוה ולוכב בל הסגלן אים לתעלה מתו הכבר הוכה אלא בעבור עבדה נגם בזה לני מקפי קלת כו' אין בם :

תרלה (ג) קודם . עיין בפר היטב ועיין בר"י בתב הסיקר הבא"ח דמשמיי ליזהר לבתחלה בתלתא הדתא אלינה בעוה מוסק אלא בתנא"ר ובכ"ם לא מוכיר כו' ובשבנה"ג כתב בא"ר דעתו בסב"ח ועיין בא"ר :

באר היטב

כ"ם מפסיק כ' מוחמים מי' ו' מל ז' כ"י ועיין פ"ו ומגן אברהם : (ג) ובאמנו • ל"ל דאם מקפם בוחנו מוסד בסוכה ומקלמו מוך בכיים מוסר דלא נגרגין בחא ישבר אחר בוחנו מאחר מאמוד מקלת בסוכה ומוד דבא דבא כדאיתא בגמרא ומוד דנם בבלמנו חוץ הבית רבים מבסיריים בסוכה גדולה

תרלה (א) לצל • נראה דוקא כי חסם ליה טולסמה דשייריי ליה לסבר כמו שהו' וחטט לסמ' בקרקע הסוכה אבל אם הוא חסם לסעלה פסולה דסבר דסיקרא ליהא בעולם וסבר דהשתא אית בה פסוס העשוי ולא מן העשוי ואיכא מאן דשרי אפילו בבה"ג בשום דבל לחרי סבבא אפילו „סמיך סובא סבבא הוה אלא דהשתא קליש ליה טולסמה חלבך שאר רסי (תר"ן) ז

(ב) הוי תעשה ולא מן העשוי (סור) ג לפיכך אם עשה בתחלה כשנתן שם הגדיש חלל טפח במשך שבעה לשם סוכה **ב** (ג) (ב) וחטט בו אח"כ • בין מלמעלה בין מלמטה (כ"י) : **ג** אינה כשרה כולה • ולא הוי כפסל היולא מן הסוכה דהא לא ממשכא הד דוסן בסדה (סור) פי' הד דוסן עם סכך כשר דזה סכך פסול הוא : **ד** ואין לעשות • ובדיעבד כשר (ב"ח) ולכנס פוסל : ובלבד

תרלה (ד) ואין לעשות הסכך קודם כו' • ל"ל הטעם דכתיב מן הסוכות תעשה וסיינו הסכך בעשה שאתה עושה הסכך יהיה נעשה לשם לל דסיינו לוסל וכל שאין מתיות אלא גנ לאוד אין קרוי אהל כדאיתא לענין שבת בפי' שע"ז ואם יעשה אח"כ הממיות הוי משום ולא מן העשוי ולאיה משולטת ל"ל ממחני' דהדלה עליה אח הנגן כו' כדאמרי' שם ולריך לנעגע וכתב הכי"ף כדי שיהא נעשה מעשה לשם סוכה ולא אמרי' קלילתן זו היא עשייתן • ופירש"י והר"ן דאם הסיכך במחוכר ואח"כ קלקן לא מהני הקלילה לסוליא מידי פסול תולמה"ש הכיי מעמש. סוכות תעשה לך כשאתה עושה לותה תהא רלויה לסוכה הרי לפיכו בהעשת העשייה יהיה רלויה לסוכה ולא בלירוף מעשה שיהיה אח"כ הסיינו הקלילה וה"נ כאן ל"כ הוא משם דמה אתם דיש עכ"פ שם סכך ואוהל על הסכך ואם"ס היון דפסול הוא לא מהני לירוף המעשה שאח"כ לזה כ"ם הגה שבשעת עשייה הסכך אין שם סכך ואוהל שלו אלא שאח"כ ע"י עשייה הממיות יהיה נקרא הסכך אוהל כ"ם דלא מהני אהוי ולא מן העשוי וע"כ לא מהני לעיל סימן תרכ"ו ס"ב לעשות סוכה תחת מחובר לו בית ולהסירו אח"כ ולא הוה מן העשוי אלא משום דשם יש סכך כשר והוה אוהל גמור אלא שיש מגיעה מלד המחובר שעליו בזה אין פסול כיון שבעשייה עלמה אין פסול משא"כ כאן שבעשות העשייה הוה גרע עפי' מעשה שאין עליה שם אוהל כלל שעיקר אם אח"כ בעשייה הממיות לעשות אהל לשם סוכה . ול"ל מדברי רש"י בפ"ק דף י"ז במתני' דהמעלבל דפעות כו' כתב רש"י מלמעלה למעה שהחמיל לאחרון הממיות אלא הסכך ואחרון כלפי מטה כו' ס"מ שכבר היה הסכך ואם"ס כשר דרש"י לא מהני אם אח"כ אלא אם אח"כ לא מהני הסכך קאמר וקרלו סכך כמו שהוא לפניו ואפי' אח"ל שהיה כבר סכך אמא היה בתוכן שכבר לעשות סכך אלא אם אח"כ הסיינו שהיה שם עשה אחלה כמ"ם כאן אח"ז ומו"ם ז"ל כתב מכא הסיה דהמעלבל דפעות מזכרנו שאין פסול בעשייה סכך ולא עשה מזה

תרלה (ג) קודם . עיין בפר היטב ועיין בר"י בתב הסיקר הבא"ח דמשמיי ליזהר לבתחלה בתלתא הדתא אלינה בעוה מוסק אלא בתנא"ר ובכ"ם לא מוכיר כו' ובשבנה"ג כתב בא"ר דעתו בסב"ח ועיין בא"ר :

מלא מומרת בעלמא לעשות המלה דסנוא וכ"ל דלמילו בדיעבד פסולה הכיון שעשה תחלה בסכך מן התורה כנ"ל ברור : (ה) **ואם עשה מפה כו'** • סירוס שעשה תחלה ממילא רוחב מפה בתוך כל הסוכה ומתן עליו הסכך ואחר כך נמר המחילות זה כפר דסוה כמוסה בגדים ומוסיף על המוכל שהיה מעיקרא :

תרלו (א) **סוכה ישנה • סירוס**

הסכך הסיגן אבל בדמעות ליח לן בה לכ"ע : (ב) **דהיינו שעשאה קודם כו'** • וכ"ם חוך ל' יוסי דכסרה וקודם ל' לאו דוקא דה"ם אפילו בתחלת הסנה כסרה : (ג) **ובלבד שיחדש כו'** • וא"כ סוכת גנב"ך ועקב"ם פסיטא דצריך ב"כ לחדש דוחלי לא עדיף מסוכה ישנה דיטרחל ובגנב"ך ועקב"ם אפילו חוך ל' הוה כמו תחלה ל' דעיקר המעלה חוך ל' הוא לב"ם מלטרי בה דסתמא נעשית לשם מנ ופסלי קודם ל' דבעינן סוכה לשם מנ וכ"ה ס"ל לא בעיק לשם מנ אלא נעשה לגל בעלמא ואין מעלה לב"ם אלא לענין • לחדש בה דבר כמ"ם אחר כך • כאן אבל אם אין עשוי לגל בהיתה דגנב"ך ועקב"ם אלא לגיעות לא מהני לב"ם אפילו אם מחדש בה כיון דהסכך נופל פסול והוה כמסכך בדבר אחין גידולו מן הארץ • וכ' הר"ן דהאי חידוש הוא למלוה מן המובחר :

תרלו (א) **מי שלא עשה סוכה** • בגמרא אליני ר"א ורבנן ר"א ס"ל מנ הסוכות תעשה לך ז' ימים עשה סוכה הרלויה לז' ממילא ס"מ דאין עושין סוכה בחג"ם דאינה לז' ימים וס"מ דאין יוצאין מסוכה לסוכה דא"כ לאו לז' הוא ורבנן ס"ל ס"ל דמגמת עשה סוכה בחג ס' מלאכה יום מז' הימים אתרלה ואפילו ביום האחרון אם לא עשית קודם לכן וקי"ל הרבנן ע"כ אמרינן עושין סוכה בחג"ם כמ"ם כאן וכלכום הקשה ממ"ם ז' ימים אחור לא ימלא ותי' מה אתי' ולק"מ דודאי בכל מקום מכוכל לברם הקרא כפשוטו אנו מפ"ים לוחרו כן דסיינו כהסיא דלא ימלא מאחר"כ בחג הסוכות דאח"ה לברם כפשוטו דודאי אין אנו מלוים לעשות כל הז' ימים סוכה וכן ז' ימים תאכל מצות שהיא במקום לא תאכל חמץ כל ז' ימים הוה נמי כפשוטו דהא לא הוה מוב רק ליל הראשונה ע"כ אליני ר"א ורבנן דר"א ס"ל עשה בעשה ה' על ז' ימים דוקא ורבנן ס"ל בכל זמן מה' ימים תעשה סוכה וזה פשוט ובמנה ערא אם אם לחרך בפ"ח : (ב) **יוצאין בסוכה שאולה** • לף על גב דבחתרונו פסול כיון דבתיב ולקחתם לכם מסלכם ולא גזל ושלול וכאן נמי כתיב תעשה לך ולא ממעשיהן אלא גזל אחי הכא דכתיב כל לחזרה דיטרחל ישבו בסכות מלמד שכל ישראל ראוים ליכב בסוכה ה' סיכם"ו והה מלה שלה גדולה בה"ם דמתיר שאולה בגילה : (ג) **ובן לא יקצצו ישראל כו'** • ל"ל במקום שיש רשות לאנשי המקום ליקח עליה מן סיער בדיעבד המלכותה אין איסור אם לוקח הישראל אם בדרך המנהג דקטלינן דיקלא ועבדי' מסם גטורי ושבדינן עליהו ומ"ם סימן תרס"ד מז"ה : (ד) **אבל אם גזל סוכה כו'** • אחז הוא עצמה נגזלת אחין ממוכרת לקרקע ואין עליו להחזיר דמים אלא כמו אחיה בטיס דאין כאן תקנת הבעיס אבל לא מרא עליה עליה הולאות

תרלו א ובלבד שיחדש • הייגו למעוט מן המובחר (ר"ן ור"ן) וכ"מ בגמרא דיקן אלא הזכיר מיהום וכן נבי סוכה בגב"ך ועקב"ם • וכ"ל שהו דעת כל הפוסקים דלא כב"י : **ב בטפח על טפח** • מעמע דבמינן מרוכע : **ג אינו ניכר** • ואם הגביה הסכך וחזר והניחו אבי כמ"ם ס' ת"ל"ל :

תרלו א וכן כו' • לריך עיון

על מה סמכתם מהרי"ל ומביאו בבל"ה הילוך יוצא מלה מסוכה לסוכה עיין שם דהא קיימת לן בחכמים שמותר ללאת מסוכה לסוכה : **ב גזולה כשרה** • אינו מדוקדק דהא דרשינן לך למעוטי גזולה וכמ"ל אלא דבמל קרקע כשרה לחיוב נגזלת ואיה ליה שאולה : **ג וכן בקרקע וכו'** • ולריך עיון שמנגו קלת לעשות סוכה ברשות הרבים וא"כ סוכה גזולה היא ול"ל דבני העיר מוחלין לכם דהא ברשות הרבים יש לכל העולם חלק בכסה (עבמ"ם סימן קס"ב ס"ב) ואח"ל דכל יכולה מוחלין מ"מ הרי יש לאינו יהודי חלק בכסה וכ"כ ר"י סוסי תרס"ד וא"כ אסור לעשות סוכה בר"ר שהאינו יהודים לא מחלי על כך (ומ"מ סימן תרס"ב ס"ב) ואף דבדיעבד כשרה מ"מ ל"ל דאין לברך על נב דליית ביה משום מלוה הבאה בעבירה כיון דלא קניא כלל כמ"ם הר"ן וסרי"ו מ"מ אין לברך עליה כמ"ם רסי' תרמ"ט וכ"כ בחוספות ר"ש דסוכה וא"כ הו' ברכה לבטלה : **ד יצא** • ומוסר אחר כך ליסב בה לתחלה כדאי' בסוכה דלים גלותא : **ה דמי עצים** • ואם אינו רולה לתת דמי עליה לא יצא (סור ב"ם) וכן עיקר דהא מדאורייתא פסול בכל ענין כמ"ם הר"ן והוס' : **ו לא יצא** • ברסי' תרמ"ט ונבי סוכה הוי כמו גולב ב"ם לאחין דכתיב לך למעוטי גזולה : **ז לא יצא בה** • דאין עליה תורת שאולה כיון דלא קיימת ברשותו של ראובן ול"ל לקרקע דבחזקת הבעליה עומדת ולכן אין קרקע נגזלת עכ"ל הוס' ובהגה"מ כתב שלא מדעתו • ונתב הב"ח שבל"ל בהוס' וכ"כ רש"ל וכ"כ ד"מ אבל אם בשאיל לו שמעון הקרקע ג' ימי הבא ואחר כך הוילאו מסוכתו קיימי הבעלים ברשות לאובן ואינה נגזלת וה"ם לשאולה ביד שמעון (ב"מ) ומל' רמ"א שדילא חיבת שלא מדעתו משמע דס"ל דה"ם אם עשאה מדעת שמעון וכדאיתא בטוסאות הי"מים של הוס' דהא מ"מ אין הקרקע עומדת ברשות לאובן דאינה רק שאולה ג' ימים ואינה עומדת בחזקת לאובן ובקה דהא אע"פ שאין הקרקע נגזלת מ"מ הבעלים נגזלים

תרלו ד (ה) ואם עשה (ד) מפה סמוך לסכך מוחר לסכך קודם שיעשה מאר הבעלים כמו בחוטם נגדים : (סנהדרין מיימוני פ"ם) *

תרלו דין סוכה ישנה • ובו ב' סעיפים

א (א) מ סוכה (א) ישנה (ב) **דהיינו שעשאה קודם שיכנסו** (ב) **שלשים יום שלפני החג כשרה א** (ג) ג **ובלבד** (ג) (א) **שיחדש בה דבר עתה בגופה לשם החג** ג **ואפילו ב בטפח על טפח סני אם הוא במקום אחד** ד **ואם החידוש על פני כולה סני אפי' כל דהו** ה **ואם עשאה לשם החג אפי' מתחילת השנה כשרה בלא חידוש :**

ב ו **יוצר כלי חרש שיש לו ב' סוכות זו לפנים מזו ועושה** קדירותיו בפנימית ומוכרם בחיצונה הפנימית (ד) **אינו** יוצא בה ידי סוכה כיון שהיא דירתו כל השנה ז **אינו ניכר** שדר בה לשם מצוה והחיצונה יוצא בה שהרי אינו דר בה כל השנה :

תרלו דין סוכה שאולה וגזולה • ובו ג' סעיפים

א (א) מ **מי שלא עשה סוכה בין בשוגג בין במזיד עושה** סוכה בחולו של מועד אפילו בסוף יום שביעי **א** ג **ובן** יכול לצאת מסוכה זו ולישב באחרת :

ב (ב) ג **יוצאין בסוכה** (א) **שאולה** ד **וכן יוצאין בשל שותפו' :**

ג ה **סוכה ב גזולה כשרה כיצד אם תקף על הבירו והוציאו מסוכתו וגזלה וישב בה יצא שאין הקרקע נגזלת :**

הגה מיכו לכתחלה (ה) לא יסב אדם בסוכת חבירו שלא מדעתו כל שכן אם דעתו לגזלה וכן לא יעשה סוכה לכתחילה בקרקע של חבירו שלא מדעתו **ג** וכן בקרקע שביא של (א) רבים (סנהדרין אבר"י וא"ר) מיכו בדיעבד יצא (ג) וכן (ב) (ג) לא יקנלו ישראל הסכך בעומדו אלא יקנו אותם מבעליהם בכל גזל אין עוסין ממנו סוכה לכתחלה (מהרי"ל) **ואם גזל עצים ועשה מהם סוכה ו אף על פי שלא חיברן ולא שינה בהם כלום ד יצא תקנת חכמים שאין לבעל העצים אלא ה** (ג) **דמי עצי' בלבד** (ד) **ז אבל אם גזל סוכה העשויה בראש** (ר) **הספינה או בראש העגלה וישב בה ח לא יצא :** הגה וכוא הדין אם לאונן בגנה סוכה בקרקע שמעון ושמעון תקף את לאונן וגזל סוכתו הבעליה בקרקע אלו **ט** לא יצא בה ואין כאן מקנת הסבין שאיל ולא מרא בה ולא הוציא עליה הולאות (סנהדרין אבר"י פ"ב דסוכה) :

עצי

תרלו א (א) **שיחדש** בה דבר • משמע דעבובא הוא וכ"כ ב"י דזהו דעת תוס' וראש"ש דבלאו הכי שאולה אבל הר"ן כתב דלא לעכב אמרו כן אלא למצות מן המובחר וכ"כ ר' יונתן בתוב ח' ח"א :

תרלו (א) **שאולה** • ובב"י כתב הריב"ש בתשו' דב"ש דיוצאי' בסוכ' שותפים דהא שותפים עדיפא הם משאולים : (ב) **לא** ישב וכו' וכתוב בהגה' אשר"י בשם אור זרוע דהעשוה סוכת בר"ח בריעבר יצא עכ"ל משמע דלכתחלה אסור וכן כתב הא"ז בהריא ובביאו לה מן ירושל' ונראה מות ריש ליזהר לכתחלה שלא לעשות הסוכה בחצר או בסבני של רבים אמנם לא ראיתי נזהרין בזה : (ג) **לא יקצצו ישראל** ע"ל סי' תרס"ם ס"א וסי' תרס"ו ס"י סוכת הנעשויה בסבני ומילא כ"א משתי הרשות הרבות ברוחן ארוכ וצורת הפתח באמצע אך אין בהן שיעור משך סוכת הרי זו כשרה (מהר"א ח"ב סי' ד) סוכה שאינה שמורה מפני הגנבים בשר' ולא אמר מהרי"ל שהביא דברי המרדכי סוף פרק הישן וכן הוא בהג"מי ששאולה אלא במקום שהוא מתיירא לישן בסוכה מפני הגנבים ולסמים כרמוכה ל' המרדכי אבל המתות שיהולין לגנוב מסוגו מזה לא דבר המרדכי דבריהם הרי הוא שומר הסוכה ובלילה יבנים המסמן בתוך ביתו כי אין הסוכה צריכה (ועיין כס"ם פרל"ג ובמס' מ"ומיתי סם) ל מהגה סוכם מ' וכנ"ם ב מרא"ם סם בסם סוכו' ג כרא"מ מבריא סם ד מרבי יוסי סם ה סם בסבנים ותמי' לכ"ם וכ"מ אל"ע לחדש בם דבר מוס' ו מימרא דר' לוי מבוס ר"מ וכמ' רס"י סם ל מרי' ר"ז וכתבמים ב סם וכתבמים ג בריש' סם וכתבמים ד מכל מקו דהא פרישא מבאולה ביר"ם ב בריוסף ל"ל וכתבמים ובאוקי' דבר מתון ו סם בגמ' ז ובר"י מאא דאמרינן דמודו לכון בגאולה :

עשרת זקנים

תרלו (א) **שיחדש בה דבר** • משמע דעבובא הוא וכ"כ ב"י דזהו דעת תוס' וראש"ש דבלאו הכי שאולה אבל הר"ן כתב דלא לעכב אמרו כן אלא למצות מן המובחר וכ"כ ר' יונתן בתוב ח' ח"א :

תרלו (א) **שאולה** • ובב"י כתב הריב"ש בתשו' דב"ש דיוצאי' בסוכ' שותפים דהא שותפים עדיפא הם משאולים : (ב) **לא** ישב וכו' וכתוב בהגה' אשר"י בשם אור זרוע דהעשוה סוכת בר"ח בריעבר יצא עכ"ל משמע דלכתחלה אסור וכן כתב הא"ז בהריא ובביאו לה מן ירושל' ונראה מות ריש ליזהר לכתחלה שלא לעשות הסוכה בחצר או בסבני של רבים אמנם לא ראיתי נזהרין בזה : (ג) **לא יקצצו ישראל** ע"ל סי' תרס"ם ס"א וסי' תרס"ו ס"י סוכת הנעשויה בסבני ומילא כ"א משתי הרשות הרבות ברוחן ארוכ וצורת הפתח באמצע אך אין בהן שיעור משך סוכת הרי זו כשרה (מהר"א ח"ב סי' ד) סוכה שאינה שמורה מפני הגנבים בשר' ולא אמר מהרי"ל שהביא דברי המרדכי סוף פרק הישן וכן הוא בהג"מי ששאולה אלא במקום שהוא מתיירא לישן בסוכה מפני הגנבים ולסמים כרמוכה ל' המרדכי אבל המתות שיהולין לגנוב מסוגו מזה לא דבר המרדכי דבריהם הרי הוא שומר הסוכה ובלילה יבנים המסמן בתוך ביתו כי אין הסוכה צריכה

לתיות שמשתמר שם [מסוגו דלא קפיד דרבנא אלא על ישיבתו ולא על שבירה כמוגו ודוקא גבי דירה בעינן השבו כעין תדורו ולא לגבי מסוגו (שאלות ותשובות רא"א סי' כ"ם) :

יד אפרים **תרלו** (בס"ז ס"ק ג') אלא לגיעות בכסה דנגב"ך ר"ל דסם אמרינן ומוא שעשם לגל בלו סוכה ומכוחר כסי' סיקדם : **תרלו** (בס"ז ס"ק א') בסיקדם דלא ימלא וכן ז' ימים אבל מלוה שהיא בשקום לא כל מכנסם דמיים ומ"ג דכאמת אין מיוב לאכול כל סי' ימים מ"מ אין מכוונים רק אלא ומכל ז' ימים תמן רק ומכל מלום ומכולא דשיר קלי אל כל סי' ימים מבא"כ בסיכות המבשים מקרא לא בא אל אכלום לאכול אלא ימים אבל כי' אם לא בשום אם מיוב לאכול כל סי' ימים מ"מ אין מכוונים רק אלא ומכל ז' ימים תמן רק ומכל מלום ומכולא דשיר קלי אל

ם בדברי סוכה פ' ג' כ"ט ג' ("פי' כסדרי ובמלם לאחרן גם כפ' סוכה מסוס פסק מ") ג' סר"ן בפ"ד דבילה ד' ברייתא כ"ט ל' :

תרלח סוכה ונוייה אסורין כל שבעה • ובו ב"ם

א ם עצי סוכה אסורים כל שמונת ימי החג (א) (א) בין עצי דפנות בין עצי סכך (ומפי' קיסם לאחוז בו מיניו תמוכי) (מהרי"ל) ואין נאותין מהן לדבר אחר ג כל שמונת הימים מפני שיום הז' כולו הסוכה מוקצה עד בין השמשות והואיל והוקצה לבין השמשות של שביעי הוקצה לכל היום : סגה ואפילו בשלם הסוכה אסורים ולא מסני בה (א) תנאי (מור) אבל עצים **א** (ב) הסמוכים לסוכה מותרים (ב) וע"ל סימן תקי"ח סעיף ח' ; ג **ואם אחר שעשה השיעור הצריך מן הדפנות ונשלם הכשר סוכה הוסיף דופן לא מיתסרא אבל אם עשה ארבעתן סתם כולן אסורות ומוקצות :** סגה **ב** וכל זה לא מיירי אלא בסוכה שיבה בה סעם אחד אבל אם הזמינם לסוכה ולא יבה בה לא נאסרה **ג** (ג) דהמנהג לאו : (מגילת סיר • (מגילת אסתר"י-סרק המביא) :

ב ד וכן (ד) **אוכלים ומשקים שתילין בסוכה כדי לנאותה אסור להסתפק מהם כל שמונה אפי' נפלו** (ד) (וכי' ומבת אסור לאכלם ה (ה) דמוקצים הם) (מור) **ואם התנה עליהם ו בשעה שתלאם**

נגנים וא"כ כשהוציא מכירו מסוכתו היא פסולה דהא אין כאן תקנת הסכים כיון דלא מרא בה וא"ל דמסובר לקרקע כקרקע • וקשה למ"ד בח"כ סי' ל"ה דבית לאו כמוסובר לקרקע הוא ס"ם בהג"ה וע' בס"כ סם שהרבה להביב עליו וכל קושיותיו יש לדחות די"ל כיון דהקרקע נקנית בכסף בשטר ובחזקה נקנה הבית עמו דמטלטלים נקנים תגב קרקע וס"ס לאיך ע"ם כי אין כאן מקומו לך מכאן הוא קשה וי"ל כיון אלא קנה הקרקע גם הבנים לא קנה דהא לא מעבר בכסם וכ"כ בהדיא בכ"ק סוף דף קי"ז דלרבנן דקרקע הוים נגזלת אפי' מטלטלין המונחים בתוכה אין נגזלים ונר"ח הקרקע נגזלת והמטלטלין נקנין עם הקרקע ומעתה י"ל דלהכי נקנה הג"ח אלא מדעתו דאילו בגם מדעתו ה"ל הקרקע אל לאוכן וקרקע הוים נגזלת וא"כ לא קנה ג"כ הבנים לך כיון שבנה אלא מדעתו א"כ אמנון גזל הבנים בלבד דהוי מטלטלין ואפשר לאתוך כאתור דמי עבמ"מ אי"ל ג"ה נבי כל הענומד לגדור וא"כ ה"ל גזילה ותקנת הבנים אין כאן כיון דלא אלא בה ומיהו בח"מ אי' אי"ג דבהקרקע אמולה לאחרים קונה המטלטלין הבנים ועבי"ד אי' רכ"ח ס"ו:

תרלח רס"י אי' הטעם דל"מ תנאי בעלי סוכה כיון דאי"ל ליטלם וא"כ אם הוא בענין דליכא מנוס אחיתת אהבל כמ"ם אסי' תקי"ח מהני תנאי וכר"ן כתב דל"מ תנאי בכל ענין מנוס דאסור מדאורייתא דנמת ר"י כשמלה אבי מדאורייתא משמע אבל בעודה קיימת אפילו כיותר מהבסכר סוכה אסור וכתב הים"ם ע"ד דבילה דאם בנאה בחם"מ אי"כ ליכא מנוס אחיתת אהבל ומהני בה תנאי ביהא דאפילו להחמתם ביותר מהבסכר סוכה לכתחילה לכולי עלמא ס"ם אבל כתב תי' אחר מדעתו : **א** **המסוכים לסוכה מותרים** • ואם אמר עצים לסוכה כדי לעבוהה אפילו אחר מנגמרה אסורים דלא נרע מנו סוכה אח"כ כתנה • ים"ם • וע"ל דה"ם אקיים אמתנים לעבוהה : **ב** וכל זה וכו' • כתב רי"ו וכל דינו כמו כן בסוכה יפה ואפילו לא מידם בה דבר ולא נעשית לשם סוכה כמ"ח עכ"ל ו"ל דעכ"ם יבה בה :

ונ"ל דמי שים לו סוכה בביתו מעמה לעמה מ"מ אינה אסורה עד שיבה בה בחג אף על גב דבבר יבה בה בחגה בעברה מ"מ כעבר הנה בעלה קדושתה ואריך מעשה אחר אחמול קדושתא : **ג** **דהזמנה לאו מלתא** • וקשה דבסימן מ"ב ס"ג כתב דהזמנה לגוף הקדושה מלתא היא וי"ל דתמציתי מלוה קילא אפי כמ"ם אי' כ"ח : **ד** **וכן אוכלין** • ואם יודע שהילדים יאכלו מהם מותר אלא לאוכלה (ס"ח רס"ג) וכ"ל דיתנה עליהן : **ה** **דמוקצים הם** • דבמוקצה למלוהו אפילו ל"ם מודה דאסור בדאיתא ס"ג דבבת ופ"ד דביצה (יס"ם אלא בב"ר) ע' אי' תלים : **ו** **בשעה שתלאם** • אלא אמהרי"ל שכתב

תרלח סוכה ונוייה אסורין כל שבעה • ובו ב"ם

א ם עצי סוכה אסורים כל שמונת ימי החג (א) (א) בין עצי דפנות בין עצי סכך (ומפי' קיסם לאחוז בו מיניו תמוכי) (מהרי"ל) ואין נאותין מהן לדבר אחר ג כל שמונת הימים מפני שיום הז' כולו הסוכה מוקצה עד בין השמשות והואיל והוקצה לבין השמשות של שביעי הוקצה לכל היום : סגה ואפילו בשלם הסוכה אסורים ולא מסני בה (א) תנאי (מור) אבל עצים **א** (ב) הסמוכים לסוכה מותרים (ב) וע"ל סימן תקי"ח סעיף ח' ; ג **ואם אחר שעשה השיעור הצריך מן הדפנות ונשלם הכשר סוכה הוסיף דופן לא מיתסרא אבל אם עשה ארבעתן סתם כולן אסורות ומוקצות :** סגה **ב** וכל זה לא מיירי אלא בסוכה שיבה בה סעם אחד אבל אם הזמינם לסוכה ולא יבה בה לא נאסרה **ג** (ג) דהמנהג לאו : (מגילת סיר • (מגילת אסתר"י-סרק המביא) :

ב ד וכן (ד) **אוכלים ומשקים שתילין בסוכה כדי לנאותה אסור להסתפק מהם כל שמונה אפי' נפלו** (ד) (וכי' ומבת אסור לאכלם ה (ה) דמוקצים הם) (מור) **ואם התנה עליהם ו בשעה שתלאם**

הרמב"ם אסר אפי' עלי הדפנות וא"ל דבת הרמב"ם דאיסור הדפנות מעשה מוקצה דהרמב"ם היה קשה לו קושית התוספות בפ"ק דף ט' דאסריון עלי סוכה מן התורה ונמרק כיצה ממנע שהוא מעשה מוקצה והיינו מדרבנן ובמת ליה בפרק כיצה מיילי מהדפנות וכאן מיילי מהסכך והרמ"ם אתמה על הרמב"ם הוא מעשה שבלבן ביחד בסכך והדפנות ממנע דתרוייהו מן התורה וזה ודאי אינו ועל קושית התוס' הנ"ל מתרץ הרמ"ם בע"א בס"ם כ"י וא"כ מעמע דאפילו מדרבנן מותר בדפנות כל שאין סתירת אוהל אלא נפלה משמה וכ"מ דברי כ"י בדפנות הרא"ם דבעלי דפנות דלית בהו לד איסור לתוריתא לא נזהו דבנן הם אל"ה לאמרו דהא אמרינן בפ"ק דף י' ליתא מסייע ליה לר"ח דאמרי' אם סירגין תחת הסכך מעשה מי' דמותר דתניא סיכה בהלכתה ושיטרה בסדינים המלוייריים מי' אסור לסתפק מהן כו' ממעמע דמותר לפרוס סדין ודמי לה דלמא מן הלד לדפנות קאמר הבל למעלה אסור לפרוס סדין מעשה דבר המקבל טומאה הרי לפנינו דאפילו מי' סוכה שאלו הדפנות אסור מעשה מוקצה כל אלא התנה עליהם ואיתר לא יהיה איסור מוקצה בדפנות עלמן אלא נראה מעשה דלף לגרמ"ם יש איסור מוקצה בדפנות אלא דבאן לתוריתא מעשה מה הסוכות מה בדבאן לתוריתא דאוריתא מעשה מה הסוכות מי' בזה מילק בין סכך לדפנות מעשה"כ הרמב"ם לפי הבנת הרמ"ם שרולה לבטלותן לסכך ויהיה גם בהם איסור דאוריי"ת ופ"ד המה הרמ"ם כי בודאי יש הרבה קולות ומילוקים בין איסור דאוריי"תא לדרבנן אבל לפי אמתת גם הרמב"ם לא אסר בדפנות אלא מעשה מוקצה רק שיש מילוק בהגאי אלא מהני תנאי בדפנות אפילו אם נפלו וכמ"ם רמ"א בסמוך והטעם דע"כ אינו בודל מהן כל בין הסמכות ולא תמול הקדושה עליהו (לא שייך בדפנות) דהא אם יהלה לאסור אינו רשאי מש"כ בעי אתסר ליקמנו בי"ם ע"כ מהני תנאי

אם כגיל בזה ואין כאן שום דיעה להתיר עלי הדפנות אפילו מדרבנן רק יש מחלוקת בין הרא"ם לרמב"ם לענין דאוריי"תא בדפנות לפי מילוקו הרמב"ם אבל אמן קי"ל דגם הרמב"ם לא אסר אלא מדרבנן בדפנות נ"ל : (ב) ועיין סימן תקי"ח בו' • בכ"י שם כתב ומיהו מדרבנן לאתסר מעשה מוקלה כמו אתסרו מבמיס היותר על כדי הבסר סוכה כמ"ם בסימן הרל"מ עכ"ל ובאן אסק דמותר ביותר מבדי הבישור וכ"כ הש"ל ע' המבית סימן ג' דבסוכות הבא לא נרע מנוי סוכה ועיין סימן תקי"ח בדבריו : (ג) דהזמנה לאו מלתא היא • ק"ל הא מקשי' סוכה לגבי כדאיתא לשיל אבל עליה אם אמיס וא"כ ניחא בסוכה נ"כ דהזמנה מלתא היא כמו בקרבן הנינה דקי"ל בקרבן אם אמר הרי זה קרבן דהוה קדושה הנוף ה"ל ניחא בסוכה ומנ"ל לחלק ביניהו דהא קי"ל אין הקדש לאמלה כ"ם כאן דהמחנה אקשיטנו בפי' ובראה דבאמת בזה דוחלי אין לך לומר אבל הדינים אינם בחנינה יהיו בסוכה דה"כ ניחא דהא קדושה הנוף אלא ע"כ דה"ם קרא מה הסוכות תעשה לך ז' ימים דדוקא בזה יהיו אויים לענין ז' ימים אתהא קדושה הסוכה לגמרן זה כמו חג ולא תטול ממנה לבטלתך אוש דבר לבטל ממנה קדושה אלא בזה דוקא אוים ולא לדבר אחר ואפ"נ אחמריך לעיל דלרבנן דרבי' עשה סוכה אפילו ביום ז' הייגו לענין תעשה לך אבל לענין אהיקש לחנ הוי אהקש לכל ז' אימים וא"כ נראה אפשר אמ"ם אין נאותין ממנו אפשר אבל אם אבל קדושתה אבל בעוד אפשר אינה אינה אסורה אלא אם אינה אסורה אלא אם אינה אסורה אלא אם

רבינו הטור ואיני מבין מה חילוק לענין מלמול במקומן בין י"ט לשבת ובב"י הקשה עוד שסברי ה"ג פוסק כר"ל מוקלה בי"ט ובשבת וכמ"ש בס' י"ט בשמו ולא מלא יסוד לקושיא זו וע"כ פסק כאן רמ"א דגם בי"ט אסור ולעד"נ לדמות זה למה דאיתא ביומות פ' מרס דף קי"ד אבא שאול אומר מהנים היינו שיוקיש מבחוץ מטהרה בי"ט ופרכי' אי ליכא סכנה אפילו בשבת נמי אי ליכא סכנה אפילו בי"ט אסור ל"ל דליכא לערלה וקסבר מפרק גלאחר יד פירוש דוקא חולב בידיו הוא מפרק דבר מבידולו ומייב מן התורה אבל יונק הוא מיזו והיינו גלאחר יד נבי שבת שאיסור סקילה במפרק ביד גמרו ביה רבנן ביונק נבי י"ט דאיסור לאו הוא לא גמרו ביה רבנן הרי לפנינו במידי דתליא בגזירה המיל שבת מיו"ט ל"ב ס"ל לבה"ג בגמלו הגיין לענין שלמול אז אין כאן ביזוי מלוה ואפ"ה אסור כמ"ש ב"י בסמוך בשם הר"ן וז"ל כיון שטפלן לסוכה עשאן כמוה כו' ואי מתהני מיניהו אפילו אחר נפילה יש ביזוי מלוה הלכך אין תגלה כלום דכי היכי דסוכה אסורה ה"ה בעייה ע"ב וס"ל לבה"ג דבעלי סוכה שיש בה שייכות איסור דאוריתא משום מה הג כו' פשוט שיש להתמיר אף בנגלו אפילו בעלמול אלא דבעייה דליכא איסורא אלא מדרבנן משום ביזוי מלוה אפילו בעודה קיימת והתמילו גם בנגלו לאכילה מ"מ אין ראוי לאסור בנפילה לעלמול אלא שהגיו חכמים מדותיהם לעלי סוכה וגזרו בעלמול הגיין משום עלמול עלי סוכה שיש שם שייכות איסור דאוריתא מ"כ ניחא שיש חילוק בין שבת לי"ט דשבת תמיד לענין גזירה אבל לענין התלוי במוקלה לחוד ואין שם שייכות איסור דאוריתא שרי בין בשבת בין בי"ט לבה"ג דפוסק כר"ש כמ"ש הב"י בקושיא אלו כנ"ל נכון וברור לחרך קוסים רבינו הטור וקוסים כ"י על בה"ג: (ה) **של ח' ימים** • דלא כמהרי"ל שכתב שהעיקר תלוי בהכנסת ה"ט אלא בכל בה"ם אל האיסור בפ"ט: (ו) **קודם בה"ש הראשון** • דאל"כ היון דמייל איסור בבה"ם קמא ממילא מייל בכולהו דיומא אריכתא דמו לענין זה ולא מהני חו תגלי: (ז) **אין נוהגין להתנות** • **משום דלא ב'ילי ספיר בתגלי**: (ח) **די"א דאין אסור אפילו בדפנות עצמן כו'** • דבריה אלו אינן ממוזרים לאין שום פוסק ס"ל להתיר אפילו בחי דפנות כ"ם בדפנות עצמן דהוא תלמוד ערוך בפ"ק דסוכה כמ"ש רסי' זה אלא הבה"י כן כתב בפירוש דברי הרמ"ם והוא שלא בדקדוק כמ"ש שם אלא הרגלה לי להקל בסדיגים המעויירים שיש הסם מפני גגיה אין סהדי שלא תלאן שם מתחלה לריותן שם תמיד ע"כ לא אתקלו כלל ואפילו לא התנו והרבה פעמים

מלינו ביולא בזה ואפילו לענין איסור רבים כתב רמ"א בי"ד סימן קס"ט ואתפשר אפילו מסתמא הוה כהתנה בכך כיון שהמנהג כן:

תרלט (א) **וישן ומטייל** • **במהרי"ל כ' שאדם המסבר עם חבירו יסבר עמו בסוכה**: (ב) **המגורה** • וכתב כ"י בשם רוקח אחין מגיאין נר מרס בסוכה כ"א מגורה ברזל ומוטת ברזל ומוטת וגר שעוה ע"כ: (ג) **סוכה קטנה** • פירוש רש"י **על שיעור מלומלם** ז' שפחים משמע דעשה המיסור מסוס דבזה ממעטי' משיעורה וכעין הסיא דסכך פסול פחות מד' ואויר אלא דסימן תרל"ב ס"ג דסוכל בסוכה קטנה וק"ל מ"ש מהסיא דסימן תר"ל סי"ל דאם סמך הסכך על הסמודים כו' דכסר כיון שיש י"ט מהאחין עד הסכך והמעט אינה ממעטת הסיעור כיון שיש שיעור אם תעשה המעט כ"ם כאן אם תגעל הסמודה ותו דאם כן מאי גריעותא דמודה משאר כלים שמותר להכניסה לסוכה ואפילו קטנה ול"ל דמיירי בסמודה שיש תליה וקשרת למעלה בסכך כמו בגר לאמפ"ן אלו וע"כ ממעט הגר כשיעור אלו מן הסכך ונשאר פחות מכשיעור אם"ן אין איסור אלא בנשאר ושיעור מלומלם אבל החוט' כתבו דדף כ"ש הטעם דסוכה קטנה דמיישינן שמא תשרף שוכתו אם"ן אין מילוק בנשאר למעלה ונם בסלומלם ז"ש אלא שראוי לעשר שלא תשרף שוכתו כללע"ד בזה: (ד) **שום תשמיש בזוי** • ראיה שאין בכלל זו תשמיש המיטה כיון שהוא שמחה של מלוה וכהיא איתא בגמרא פ' היסן דלא עבדינן מוסה בסוכה משום עגר מתן שבוש שם לשחק עם כלתו כיון דבמקום לר הוא משמע דמותר שם: (ה) **אפי' שינת עראי** • דאמר רבא

תרלט דיני ישיבת סוכה ו' ובו ח' סעיפים

א א **כיצד מצות** (א) **ישיבה בסוכה שיהיה אוכל ושותה** (א) (ויש"ן (ב) ומטייל (פור) **ודר בסוכה כל שבעת הימים בין ביום ובין בלילה כדרך שהוא דר בביתו בשאר ימות השנה וכל שבעת ימים עושה אדם את ביתו עראי ואת סוכתו קבע** ב **כיצד כלים הנאים ומצעות הנאות בסוכה** ג **וכלי שתיה כגון אשישות וכוסות בסוכה א אבל כלי אכילה** (ג) (לאחר האכילה) (פור) **כגון קדירות וקערות חוץ לסוכה** (ב) (א) **המנוי' בסוכה ואם היתה** (ג) **סוכה קטנה ב מניחה חוץ לסוכה** הגה ואל ישבה (ד) שם **ג** תשמיש (ד) בזוי בסוכה כדי שלא יהיו מלות בזויות עליו (בית יוסף בשם מ"ח):

ב ד **אוכלים ושותים וישנים בסוכה כל שבעה בין ביום בין בלילה** ה **ואין ישנים חוץ לסוכה** (ה) **אפילו ד שינת עראי אבל מותר לאכול** (ב) **אכילת עראי חוץ לסוכה וכמה אכילת**

הרמב"ם ורבינו יסעיה ז"ל (מהר"ר יונה סי' נ"ח כ"ם) ועמ"ם סי' תרי"ג ס"ו ומ"מ נ"ע דהא אין ממויב ליגך לסוכה הבינו בס"ם סי' תר"מ ס"ד בהגה"ם: **א אבל כרי אכילה** • כד שמוחבין בו מים חוץ לסוכה (גמ') כלים שמסהין בהן קמח והעריבות וכלים של בשמים חוץ לסוכה (מרדכי ס"ל): **אם** הכנים בחוכה כלי מאכל לא נפסלה הסוכה בכך (ב"ח) פ' סי' תרס"ו: **ב מניחה חוץ לסוכה** • שלא תדלק הסוכה ויתבטל ממצותה: **המנהג** שלא להכנים גר מרס בסוכה (הגמ"ג ב"ח) עיין סוף סימן תרע"ג: **ג תשמיש בזוי** • כגון שמיפת קדרות וקערות (ב"י) משמע דבכוסות ליכא קפידא: **משמע** מלמון הש"ע דקדרות וקערות דין אחד יש לסס קודם אכילה אבל לאחר אכילה אסור שאז הן מלוסים והטולם נזהרין מקדירה אף קודם אכילה ומקערה אין נזהרין אף לאחר אכילה ואינו נכון: **ד שינת עראי** • דסעמים דסני

תרלט (א) **וישן ומטייל** • **במהרי"ל כ' שאדם המסבר עם חבירו יסבר עמו בסוכה**: (ב) **המגורה** • וכתב כ"י בשם רוקח אחין מגיאין נר מרס בסוכה כ"א מגורה ברזל ומוטת ברזל ומוטת וגר שעוה ע"כ: (ג) **סוכה קטנה** • פירוש רש"י **על שיעור מלומלם** ז' שפחים משמע דעשה המיסור מסוס דבזה ממעטי' משיעורה וכעין הסיא דסכך פסול פחות מד' ואויר אלא דסימן תרל"ב ס"ג דסוכל בסוכה קטנה וק"ל מ"ש מהסיא דסימן תר"ל סי"ל דאם סמך הסכך על הסמודים כו' דכסר כיון שיש י"ט מהאחין עד הסכך והמעט אינה ממעטת הסיעור כיון שיש שיעור אם תעשה המעט כ"ם כאן אם תגעל הסמודה ותו דאם כן מאי גריעותא דמודה משאר כלים שמותר להכניסה לסוכה ואפילו קטנה וכ"ל דמיירי בסמודה שיש תליה וקשרת למעלה בסכך כמו בגר לאמפ"ן אלו וע"כ ממעט הגר כשיעור אלו מן הסכך ונשאר פחות מכשיעור אם"ן אין איסור אלא בנשאר ושיעור מלומלם אבל החוט' כתבו דדף כ"ש הטעם דסוכה קטנה דמיישינן שמא תשרף שוכתו אם"ן אין מילוק בנשאר למעלה ונם בסלומלם ז"ש אלא שראוי לעשר שלא תשרף שוכתו כללע"ד בזה: (ד) **שום תשמיש בזוי** • **ראיה שאין בכלל זו תשמיש המיטה כיון שהוא שמחה של מלוה ובהיא איתא בגמרא פ' היסן דלא עבדינן מוסה בסוכה משום עגר מתן שבוש שם לשחק עם כלתו כיון דבמקום לר הוא משמע דמותר שם**: (ה) **אפי' שינת עראי** • דאמר רבא

באר היטב

כיון דמיילא איסורא בכה"ם קמא ממילא מייל בכולהו דיומא אריכתא דמי לענין זה ולא מסני מו תגלי: (ז) לסתנות • **משום דלא בקיאי ספיר בתגלי**: (ח) לסתנות • וש"ר כ' נראה לי לסקל בסדיגים המעויירים שיש הסם מפני גגיה אין סהדי שלא תלאן שם מתחלה לריותן שם תמיד ע"כ לא אתקלו כלל ואפילו לא פסקנה עיין שם • וכתב מהרי"ל מותר לתלות ירקות בשעה בשעה לעשות הדס • כתב ד"מ לא יקבר מרגין דאסור לתיתין ביום מוב אלא ישבה מעיבה מפי' מי"ר • אותן מחוקקים פסוק בסוכות מבנו על [בהלשם] לא יפסי פוטים כמ"ם כי"ר סימן רפ"ג בכ"י וכמ"ז ואף אחר מוכות לא יפסנ מל מלי סוכה דמשמיטי מלוה סוף כמו לילים ולולב פ"ג • ופפ' כ"ש ב' בתמנו בשם מפ"ז דבסכך סוכה מוב אלא לשבוש לוגרך דבר שאינו בכוד לאותו שבבנים ע"ש:

תרלט (א) **ישיבה** • ומה שאין מברכין על מלה כל שעשה משום דאין מלוה בסוכה מעיין לגוש ופ"מ • כתב מהרי"ל בשבוסה המקיים מלות סוכה פלילו משה שופף לסקנ"ם כמעשה ברבשקים • סוכה דוסה לכ' ושמולה דוסה לכ' וסבוכה שמחלת בכ' וכיון דסוכה מרבו לסוכה עפ"ם בישוב בגבסה כ' דסיינו ק"ן שפחים כגבר ב"ש מ' יום בעמנה בו סבוכה ובני מיון של משה רבינו ע"ש ובחנם בשעה בתר בשעה דקיים: (ב) ומטייל • ואלמה שמקבר שם מבינו ישבר בסוכה שמו • ואל ידבר בסוכה דברים בטלים • ואל יראה שום בעם בסוכה שבלי"ם: (ג) לאחר • ובמלולה מחברין אף קודם אכילה מקדרה. ג"ב • ואם בכנים כלי מאכל לא נפסלה הסוכה כבר ב"ם מגן אברהם: (ד) בזוי • כלים שבשלים

שערי תשובה

היא בעבה"מ ובעיין בר"י שבביא בשם מהר"י מולכו שדשתו בסוכה מיוחדת אסור לבטות בכל הבעה וכתב הגר"ר ע"ז אבל ראיתי לשמ"ש דבגר לסיפוך וכו' מבעמ דמבכים המ"ש ואילו לדידן שבעיא שאין בים מיתות דבינן שבשבו' בתר לל קדוסה דבימו בתר אדשתא דמנבגא בית שתחזר לתחירה ובכתבה בטרוס דמי ומ"מ בשמ"ש שגריך מעשה אחר שחחל קדושתה ל"ם דאפשר אף בלא מעשה אלא הקדוסה בשבגיע בתר דאין זה דומה לזומנה דבכא לא שקע הקדוסה לגמרי רק על דרך תגלי לגר ובעיין בא"ר שבתב על דברי המ"ש שב"ש ואפשר בוזמנה לפ"ם דבהגיע בגיסת בתר הדרא קדושתה וע"ש: (ד) אוכלו' ובעיין בתת"ב בסיבר פ"ג פליטו' ובים שם אבכול מבנים שבים מודלים ע"ג פליטים ובשאר בשבכול תלוי בסכך מתוכר לגבן ומתילא מי לסוכה ובכל לגבה וחלה עלו' קדושת מי סוכה בתר מת"ב שים מי שבבר אלא מהני תגלי בזה ובבסר יד אלו' דף ל"ש משיק כיון שאבטול זה שם בעלא מתחלה ולא נתלה בכוונת מי לא חל עליו קדושה ומוחר לאוכלו בלי שום תגלי אך אם כיון לבטיחו מבוס מי לבה"ם לא מהני תגלי ולבי"ן מהני ב"ש:

תרלט (א) בש"ע בילד מעות כו' ובתב בר"י בשם מז"ם שבבית הבוגה רבינו אלי נאון שבתב וז"ל אלמת אחי' אז בותיבי אתין לבם מקום לעשות סוכה גדולה ומבו סוכה ק"ם אלימם מבשקת לבולם והבינ לענין אבילה יכול כ"ש לבדו לאכול וז אחר זה אבל לענין שיבם זה יבן לילה אחת וזה לילה אחת: ואם תביבה עליבם בעמנה אבל אם לא יבן מקלת לילה וזה מקלת ולא שומרי נגות בסוריבם מב"ם מי אתין לו מקום לישן בסוכה בכ"ל ומזה ראיה לא"ם לק' סי' תר"ם אות ס' בשם הה"ג וזרע אמת ב"ם: (ב) בש"ם סעי' ג' ומי שיתמיד כו' ובעיין בגר"י שבתב בשם לילה לדרך שבוא תומרת יחידים וכ"כ מהרי"ל ובעיין לקמן סימן תרמ"ג ובתב רבינו ירוחם דאחות מבגילה אין מי שיתמיד ובא"ר בקשה ע"ו הסיבה ע"ו והבר"י בתב לישבה קמא ס"ם ובעיין בא"ר

דסבי ליה לאיכא בסכי וס"ל קבע: **ה** ויין • ואפי' קבע ליין אין קביעות בזמן כזה כמ"ש סימן קע"ד (ד"מ) ואפי' פס דק"ל שם וכפי' ר"ל דהוי קביעות לגרף סוכה וכ"כ הגאונים: **וין ל"ל** הכ"מ הדם ימיר היינב לשתות שקבעו לשתות הוי קבע גמור סברת דלא מיב קבע אבל בני מבולה וכפרם במקום שמוכנין לשתות ימד בקבע בלי פוס אכילה דס"ל קבע גמור וכעי סוכה וגבולה דהן כול ע"ל וס"ס דבכר וגבינה וכיוצא בהן ע"ל ה"ל בקביעות אבל בשאר מקום לא יברך כן כתב המ"מ וכ"כ המרדכי בהדיא והכמ"ן בשם הרא"ש: **ן ואפי' קבע עליוהו** • נלמד ממ"ש הרא"ש ומיהו לדתה דמוכח הרא"ש דאפילו לי פילי בעי סוכה הייגו בקבוע עצמו לאכילת פירות ולשתיית דקבע דיהבו הוי כאכילת עראי דפת אבל באכילת פירות ליכא מאן דאסר עכ"ל וה"כ נמי דפת אבל בשאר פירות ליכא מאן דאסר עכ"ל ומשמע דס"ל להרא"ש דאפילו לאמאן דמחייב בפירות אינו חייב בכבילה אלא דוקא שיאכל שיקבע סעודתו עליהם (דאל"כ הוי סוס לפת) ונמי כן מדאמרי' ביומא דף ע"ב אכילת עראי אין אכילת קבע לא ע"ם ול"ע דהא לשיל מיהם אינה ולו ס"ד כותבת יחידת מכבילים מבמשם ביהדיה דבכילה פירות חייב לאמאן דמחייב אפילו לא קבע עליו דאל"כ לא סרך מידי דדילמא ר"ג אכלו דרך עראי דומיא דשיעת אתכיל ל"ע ומיהו לענין פירות לא ל"מ דקיימא לן דפירי לא בעי סוכה ואפילו אכל הרבה וקבע עליהם ל"מ בגמרא מ"מ ל"מ לענין מיני תרגימא דבעי סוכה אם קבע עליהם היינו בשאכל כבילה דומיא דפירי למ"ד דבעי סוכה: **ז משום צינה** • ואם כן מי אתין לו כרים וכסתות כלהו ויש לינה אין לו ליגון שם כמ"ש ס"ז בהג"ה: **ח איש ואשתו** • ל"מ ברים ערבין דאמרינן דבכרים שעורים בעידן עבודה ע"ם ול"ע דבסוכה דף כ"ם סד"ח אבבו כעין תדוהו מה דירה אים ואמאן לף סוכה אים ואמאן קא מסמע לן דבשום פעולות ויש לפרש דאכל מקום הבעל אינו חייב בסוכה אלא במקום שיכול לדור שם עם אמאן ואם לאו אינו ליה מלסמר ואסור ליגון שם וכן כתב ס"ה עיין שם ומכל מקום ל"ע דהא אם עבה הסוכה במקום אחיכו יכול ליגון לא יצא כמ"ש סי' הר"מ ס"ד בהג"ה ואי"כ אם אין לו סוכה מיוחדת לא יצא כלל ועוד קשיא דבגמרא אמרינן אבל ישראל דאויס ליגב בסוכה לו ע"ם ול"ל דאכל מקום כיון שיכול ליגון שם לבדו הסוכה כשרה

ו אכילת עראי כביצה מפת (ו) ז ומותר לשתות מים (ז) **ה** (ח) ויין (ה) ולאכול פירות ו ואפילו קבע עליהם (ד"מ) חוץ לסוכה ח ומי שיתמיד על עצמו ולא ישתה חוץ לסוכה אפי' מים הרי זה משובח ט ותבשיל העשוי מחמשת מינים אם קובע עליו חשוב קבע וצריך סוכה: סגם ומה שמנהגן לקבל עכשיו בפיוט שלהן יעבים בסוכה רק המקדקדין במנהג י"ח ז משום צינה דים לגר ליגון במקומות הקרים (מרדכי פ' סוכה) (מ) ולי נראה משום דמצות סוכה אים ואיתו **ה** אים ואמאן כדרך מסוא דר כל הסנים ומקומה אלא יוכל ליגון עם אמאן שאין לו סוכה (ו) מיוחדת אפור ושוב לאסמיר ולהיות שם עם אמאן כמו מסוא דר כל הסנים דם אפשר לגיות לו סוכה מיוחדת:

ג • אכילה בסוכה (י) בליל יו"ט הראשון (ו) חובה אפילו

רבא לין קבע לעיה בפסמים אלינו ממנמה אלא מעם ודי מ הלוך זו היא אינתו: (ו) ומותר לשתות מים • בתמנה אמרי' מעשה והכיאו לריב"ן לעשות לה התבשיל ולר"ג ב' כוחות ולוי מים ואמרו הפלוה לסוכה • ואמרי' בגמרא דע"ם אם כא לאמתיר מל עלמו מאמיר ולית ביה משום יוהרא ומעשה עמי והכיאו כו': (ז) ויין כו' • בגמ"ם ושור כתב אפי' אמ"ל דאיכי בעי סוכה הייגו דוקא מי שקובע עליהם אבל מי שאוכלן דרך עראי ולאי א"ל סוכה ואמ"ל יין עראי הוא עכ"ל • ומשמע דאפילו קבע עצמו לשתות יין אסור וכהכ"מ ס"ב דסוכה כתב וז"ל ומיהו אחייה יין ודבש ושכר בהרי אילות לו בלא אילות אלא יין בלבד וכגון אלא אבל לאם לפסן אין לי לברך אם מותר חוץ לסוכה אם לאו דאמרינן דאסבו כגון תרומה ואין אחיה בלא אילות אלו אמא אעפיים אוכלין אנשים ואסר אילות וקובעין עצמן לשתיה ואסור ע"ל • ובלבוש כתב על אחיית יין וכ"מ בסוכה לעמתו אבל אם אם קבע לשתות דגם לסוכה אביב קבע קבועות בהלעיל סימן קי"ד וכי"ב לשיך נראה דגם לסוכה אביב קבע ולריך סוכה ושוב נסמתיר ולעגון הכרכה נראה שלריך לברך על האחיה אל קבע אבריו מן הדין לא לברך בכל אעפ אבנגם אלא אקבעים אל אכילה כמ"ם בסמוך אם כן לאם לא יברך גם אל האחיה אל קבע אמו אבריהן אל האחיה אל ל"ע ואין לברך ליגב בסוכה כלל אל האחיה אפילו בקביעות דאפילו אם ל"ל דאביב בסוכה מ"מ אותה ברכה אמברך אל אכילה אינה בזה אלא ר"י מר"ת אם לא לריך לברך אל הסיבה אמ"ם ואם"ם בפ"ק דברכות וז"ל כיצאה בזה אלא ר"י מר"ת אם לא לריך לברך אל הסיבה בסוכה אביב אמ"ם אל הסעודה אינה אינה אמ"ם אל אכילה אינה אמ"ם אל אכילה אינה אמ"ם אל אכיל

לאכול פת וממילא מייב בסוכה לף מכלן ואילך וסמ"ק וה"ן מוכיחים מזה דאין חובה בי"ם לאכול פת מדאמר מכלן ואילך השות וכם לא מפרשים דקחי הילדו נשמים ופסק בפסקי מהרא"י סימן ק"ם דבלילה ב' של סוכות דח"ל לאכול בזית בסוכה אם ילדו נשמים דסמכינן אסמ"ק וה"ז דלא כאמר"י דס"ל לדידן י"ש ב' כלאשון אלא אין בקיאין בקביעת דילמי כו' ומסיק שם הלמיד מהרא"י וה"ל לאמנם שמעתי שדרש בב"ם דבלילה הראשון לא צריך לאכול בזית בסוכה אם ילדו נשמים: (יא) אפילו אכל בזית • וכתב הטור תע"ג דטיעור אכילה בלא סוכה הוא כבילה שאני ליל ראשון שהוא חובה שפי ואפילו לא בעי למיכל אלא בזית לאוכלו בסוכה הוא הלכך יולא בה נמי ידי סוכה ע"ל הרי שלדעת הטור אמרינא ליל ראשון מכל ימי הסוכות גם לענין זה דאפי' בכזית שהוא שחות מבכילה מייב בסוכה והקשה ב"י וה"ל ולבי מגמגם דקאמר ואפילו לא בעי דאשון בחי בעי תניא וכ"ל לא מצי במקום לא בעי ועוד הרמ"ל נוסף מנ"ל דאאמר ליל ראשון משאר לילות ושפי ה"ל למנקט שטמא בכזית דומיא דשאר הוא שיטורא לאשון לא הבנתי כלל דודאי שפיר אמר דאי בעי דהיינו שיש מומרא בלילא דאשון בזית מייב בסוכה וקושית הב' איכא קושיא דבכינו הטור יליף לה מהא דמייתי הרא"ם יהושלמי וז"ל אבריית בעי אי מה חג המצות בעי שיעכם למצוה אחר אף סוכה כן ר"ג בעי אי מה חג המצות מפרש לה דר"ז מספקא ליה אי הוה מיוב סוכה בליל ראשון עד בזית ולא אמר אלא אחות מבזית ואמרי משאר לילות וקי"ל לחומרא דבזית מייב בסוכה מזה יליף רבינו דמייב בסוכה בכזית בליל א' אפילו ירדו נשמים והיינו דאני ליה בכזית: (יב) ולא יאכל בלילה בו' • זה יגאינן ג"כ מהג המצות דכתיב בערב תאכלו מצות וכן מ"ש אח"כ קודם מצות ג"כ יגאינן ממצה בשאם אבן הוא דיאא וכן מ"ש אח"כ ולא יאכל ביום מחצות בו' ומה שסיים דומיא דאכילת מצה קאי אכל מ"ש לפני זה: (יג) וכשמבין ומדקדק • הר"ן כתב י"א לסיפ דעיוני היינו קבע ובני סוכה ולמומרא עביד כתרוייהו כל היכא דלא מצריך ומצטער ע"ל: (יד) המתפלל בו' • הטעם דתפלה כל המצה אינה בבית דירה אלא בג"כ וע"כ הבדלה שכל המצה מבדיל בבית צריך להבדיל בסוכה: (טו) תבשיל של פול • שתבשיל זה ממהר להתקלקל בנשמים משמע: (טז) ואפילו אין תבשיל דפניו • כ"כ הטור בשם שמ"ג וכתב עליו ז"ל ואין משמע כן בגמרא מדלא אמר כדי שתסרח המקפה אלא משסרח משמע שתסרח ממש ע"ל וג"ל דאי היה אומר כדי שתסרח הייתי מפרש דאף היכן בסוכה הוה שיעור זה אלא יאא עד שיעור אחר היה אוכל היה מפרש המקפה שהרי התנא אמר נשמים מאיתתי מוחר לאוות ויש בנשמו גם שיעם ובאמת אל"ל בשעה שיעור זה וכמ"ש רמ"א בסמוך ע"כ אמר משסרחה לאוכלות דלא מיירי אלא מאוכל דוקא ולא שיעם וע"ד הטור ל"ע הא אמרינן בגמרא בבריתא תנא משסרחה המקפה של גריסין ואי מיירי דאוכל תבשיל של גריסין אלי רבותי' פשיטא שאם שפטור ומאי רבותא דגריסין אלא ע"כ דאפילו אינו אוכל גריסין משמעינן כאילו אכל גריסין ואפ"ה תנא ל' משהסרה ולא אמר כדי שתסרה מאכל של גריסין ש"מ שאין זה דקדוק כלל • וכתב בלבוש דאם מתמת קרירות מתקלקל המאכל דהוא פטור: (יז) אבל לילה הראשונה בו' • משמע ולא בשאר וטעמו כמ"ש בשם ר"ג בשם פיסקי מהרא"י דסמכינן על סמ"ק וא"ז דס"ל דאפילו בלילה ראשונה אין מיוב בירדו בשמים • וט"ל ל"ע במ"ש כאן אחר כך ויקדש בסוכה בו' דמשמע שמבדך ליכב בסוכה וק' דלפי הסמ"ק וא"ז הוה ברכה לבטלה דהא אין מיוב כלל בירדו בשמים אפילו בראשונה אלא ע"כ דבכור לן דקיימא לן בסמ"ג ואשי"ר דבלילה ראשונה הוה מוכה בירדו בשמים ואין חסם ברכה לבטלה א"כ סיה לנו לאהמיר גם בשאר לילות אם יש מיוב בכזית בירידת שמו' אלא דבשאר אין לברך ליכב בסוכה אם ילדו בשמים ובא"ה סימן ל"ה פסק דבליל שני אינו צריך להמתין רק עד זמן אכילה ולא יקדש בסוכה אלא יקדש בבית ויאכל כל צרכו ויאכל כזית בסוכה באחרונה ונראה כמ"ש דלא יברך אז על הסוכה דדלמא פטור לגמרי הוא בירידת

(יא) אפילו אכל כ כזית (ח) פת ט יצא ידי י"ח מבאן ואילך רשות רצה לאכול סעודה סועד בסוכה רצה אינו אוכל כל ז' אלא י (ט) פירות וקליות חוץ לסוכה אוכל לבדין אכילת מצה בפסח: הגה יא (יב) ולא יאכל בלילה שלשומה עד שיעה ודאי לילה (כ"י בשם פ"ח) ויאכל קודם חצות לילה (מהרי"ו ומהרי"ן) ולא יאכל ביום יב מחצות ואילך כדי שיאכל בסוכה לתיאבון (מהרי"ל) דומיא (י) דאכילת מצה:

ד מ כל שבעת הימים יג קורא (יא) (ולומר) בתוך הסוכה (יג) וכשמבין ומדקדק במה שיקרא חוץ לסוכה כדי שתהא דעתו מיושבת עליו (יד) המתפלל (יב) רצה יד מתפלל בסוכה או חוץ לסוכה:

ה טו • ירדו (יג) גשמים הרי זה נכנס לתוך הבית מאימתי מותר לפנות משירדו לתוך הסוכה טפות שאם יפלו לתוך התבשיל יפסל אפילו (טו) תבשיל של פול: הגה (טז) ואפילו אין תבשיל לפניו (סמ"ג והגהות אשרי") ומי שאינו בקי בזה שבשיטור יעבר אם ירדו ב"כ נשמים לבית אם היה יוצא אם מסוכתו ב"כ (מ"ז והגהות אשרי" פ' יש"ן ומרדכי פ"ב מיימוני פ"ו ומהרי"ן) וכל זה דוקא בשאר ימים אז לילות של סוכה (יז) אבל לילה (יד) שלשומה צריך לאכול כזית (י) בסוכה אף אם נשמים יורדין (סור זר"ן והכל"ם) • ויקדש בסוכה כדי שיאמר זמן על הסוכה (ת"ם סימן נ"ם):

היה

כשרה דהוי דירה ומ"מ הוא פטור דמקרי מצטער: ט יצא. י"ח • אע"ג דבשאר ימים שיעור אכילה חוץ לסוכה כביצה אבל הכא אפילו אי בעי למיכל כזית אסור לאוכלו חוץ לסוכה וא"כ יצא בו ומי י"מ(סור)לריך לברך: י פירות וקליות • סיימו בח"ם אבל בי"ם ובשבת צריך לאכול כזית פת אך לא בעי סוכה עססי' קפ"ח ותקכ"ט: יא ולא יאכל כו' • משמע דאין רשאי לאכול עד שתחשך וכ"כ בהגמ"ל וג"ל דקידוש יכול לעשות מבע"י קלת על היין וברכת ליכב בסוכה ומטולית יאמר בלילה דהא אפילו בפסח הוי מרי לו לאו מנוס ד' כוסות כמ"ש רסי' תע"ב ומיהו כיון דאומר סוכה ואח"כ זמן ג"ל גם הקידוש בלילה: יב מחצות ואילך • ל"ע דמהרי"ל פסק ג"כ נגי מלה כן וכמ"ש הר"ן ג"כ פ' ע"ש אבל אפי' מ"ש רסי' תע"ח דבע"ם אינו אסור אלא משעה י' א"כ למה נאמיר שפי בסוכות • ואפשר דבשעה שאינו יכול לאכול פת רק מלה עשירה אינו משביע כ"כ משא"כ כאן לאכילת פת אסור מחצות ל"ע דמנ"ל ועוד מאי קאמר דומיא דאכילת מצה ערש' תקכ"ם: יג קורא ולומר • והכל לפי הענין אם יש לו מנוחה בסוכה לומד בסוכה ול"ע אם לריך סברי' הרבה שומרה לו להטעותם לסוכה ולכאורה משמע בגמ' דאין מטריחין אותו כדאיתא בגמ' דף כ"ו גבי שומרי אבל הכא מצית לסוכה לא הוה טירחא דהתם טורח רב לאויאם לבדה אחר מ"ש ס"ד משמע דא"ל דאי היה אומר כדי שתסרה הייתי מפרש דאף היכן בסוכה הוה שיעור אם היה אוכל היה מפרש המקפה שהרי התנא אמר נשמים מאיתתי מוחר לאוות ויש בנשמו גם שיעם ובאמת אל"ל בשעה שיעור זה וכמ"ש רמ"א בסמוך ע"כ אמר משסרחה לאוכלות דלא מיירי אלא מאוכל דוקא ולא שיעם וע"ד הטור ל"ע הא אמרינן בגמרא בבריתא תנא משסרחה המקפה של גריסין ואי מיירי דאוכל תבשיל של גריסין אלי רבותי' פשיטא שאם שפטור ומאי רבותא דגריסין אלא ע"כ דאפילו אינו אוכל גריסין משמעינן כאילו אכל גריסין ואפ"ה תנא ל' משהסרה אבל אם גריסין ש"מ שאין זה דקדוק כלל • וכתב בלבוש דאם מתמת קרירות מתקלקל המאכל דהוא פטור: (יז) אבל לילה הראשונה בו' • משמע ולא בשאר וטעמו כמ"ש בשם פיסקי מהרא"י דסמכינן על סמ"ק וא"ז דס"ל דאפילו בלילה ראשונה אין מיוב בירדו בשמים • וט"ל ל"ע במ"ש כאן אחר כך ויקדש בסוכה בו' דמשמע שמבדך ליכב בסוכה וק' דלפי הסמ"ק וא"ז הוה ברכה לבטלה דהא אין מיוב כלל בירדו בשמים אפילו בראשונה אלא ע"כ דבכור לן דקיימא לן בסמ"ג ואשי"ר דבלילה ראשונה הוה מוכה בירדו בשמים ואין חסם ברכה לבטלה א"כ סיה לנו לאהמיר גם בשאר לילות אם יש מיוב בכזית בירידת שמו' אלא דבשאר אין לברך ליכב בסוכה אם ילדו בשמים ובא"ה סימן ל"ה פסק דבליל שני אינו צריך להמתין רק עד זמן אכילה ולא יקדש בסוכה אלא יקדש בבית ויאכל כל צרכו ויאכל כזית בסוכה באחרונה ונראה כמ"ש דלא יברך אז על הסוכה דדלמא פטור לגמרי הוא בירידת

שערי תשובה

באר היטב

ואילך רשות ופי' סרס"ם דאירדו נשמים קלי דאל"כ אם הוכה כי"ם לאכול פת וממילא חייב בסוכה ופיין הוס' שם ד"ס אי בעי אכיל וכו' דף כ"ו ע"ש ופיין הוס' ברכות דף מ"ט ע"ב בד"ה אי בעי אכיל ודו"ק: (ח) פת: אע"ג דבשאר ימים שיעור אכילה חוץ לסוכה כביצה. אבל ליל ראשון אסור אפילו לא בעי לאוכל אלא אחות לאוכלה בסוכה לאוכלו חוצה לו אם בלבד יולא בה נמי ידי סוכה ובשבת ויו"ט ובשאר ימים אינו אלא אחות לאוכלו בסוכה: (ט) פירות • פירות כתב"מ • אבל בי"ם ובשבת צריך לאכול בזית אם אין לו בעי סוכה עסי' תקכ"ט ע"ש: (י) דאכילת • עכו' אע"ג ומ"מ: (יא) ולומר • ובסל לפי אסנין אם יש לו מנוחה בסוכה לומר בסוכה וע"ש אם לריך אסרים סרנה ומודה לו לאמאוחה לסוכה ויש לבתמיר מ"ש • ובלבוש מיום מ"ר מבשמ"ש בד"ל ל"ל בלבוש לשם כמו בני בריים ובל"ם אם בם ב"ש בד"ל ל"ל לאוכל אבל אם: (יב) רצה • לפנותם וכו' • כשם שמסנין אפני בנשמים כך אסנין אבני אסרב ומיומנים אנ"ם • אפילו אין אחד אחרים אנבר אלא אבשמים אל"ל אבל אם אינו אבל אם אינו אבל אם אינו

ם פרישת סם דף כ"ם ע סם בכרי' ם מרדכי סם ופ"ם בפ"ח וכדפת ר"ם בסנת פטור וכר' יומח סם מגמרא מ"ם דטוטפו מאוזלי קיימי טוטפות :

יד אפרים

(פ"ק ס"ו) מדיני דסוס אמר מנח שכב עד תני סלינה : (פ"ק י"ז) ומן פגלה לי מיקר מי כפ"ם קי' מ' וכ"ל פרפ"ם ובתב כפ"ם מ' מ"ל : (שם) ה מאין מברכין על מנה מי מנח שאין מוכל תחן מי' וכ"ל חם מיאכל מנה אינו מנח מנח מפני שאינו יכול לאכול תחן נחנו מפאכל בבר בכסם מפרפס מפני שאינו יכול לאכול מפאכ ואינו מברך אקב"ו לאכול מפוסם אינלם אינו מנח מנח לאוכל נרגא ולפכנים רשנטנו אבל אכיל בסוכה אפש"י בכל ד' רגלם פ"ם כיון מפרפס אינו אוכל נרגא מנח אינו אוכל אבל לאוכל מברך אקב"ו לאכול מפוסם אינלם אינו מנח לאוכל נרגא מנח אינו אוכל לאוכל בסוכה כ"ם מכל מ' בכם מחכם כ' מפוסם ל"ג ומנח מקלי ל"ג ומנח מנח מנח בכוסם מ"ם מנח אינו אוכל מנח מפני ל"ג אבל מ' בכם מפרפ"ל ג"כ מ"ם מנח אינו אוכל אבל אינו אוכל אבל אינו אוכל אינו אוכל אבל אינו אוכל אינו אוכל אבל אינו אוכ

בתוכה כל היום למה יברכו עלה פעם אחרת עכ"ל. ואני אומר שהוא על נכון ומלא הי תמה על בעל הלבוש שהוה מסברא אלו ולא ביקש לעיין על מקור הדין כלל מדא דהא כתב הרא"ש בפרק לולב וערבה וז"ל ולישב בסוכה היינו להתעכב בסוכה ומעשה זה מולק על הרמב"ם שכתב דיש לקדש מעומד כו' ואם כן אין למו נפקותא במה שהתעכב אם לא יצאו ומזכו דהא עיקר המיוב מצד קביעות האכילה וכיון שנגמר קביעות הראשון חייב לחזור ולברך על קביעות השני כיון שאם היה רוצה לצאת מוץ לסוכה לאכילה אסור לו ואל עליו ישיבת סוכה גם באותו פעם חייב לברך על מיוב הב' וברכה הראשונה כבר כלתה בב"ם דמ"ם מברכת המוציא שחייב שנים ולא מהני ברכה הראשונה שקודם הסעודה הראשון ובלבוש כתב לתלק בזה דשאני התם שהסיבו לעתם מן האכילה אבל לישב בסוכה למה יברך והא לא הסיח דעתו ממנה ואין זה כלום דאף אח"ל דשתיה בעי אכילה אבל שאר מיון ושינה שעושים בסוכה פעלים הם לגבי אכילה והיא פוטרתם עכ"ל והגה ק"ו דמה מיון ושינה שהם מפורשות למיוב סוכה בגמרא אפ"ם משביון להו לטעל גבי אכילה ק"ו שתיה שהיא לא מוכרח בגמרא אדרבה מפורש בפוסקים שזכרנו לעיל דלא בעי סוכה ואע"פ שאנו מתמידין ומצריכים בהם סוכה מ"מ פשיטא שהם פעלים לגבי האכילה ומעכ"ל אכילה בפעולה אחרת פשיטא דפשיטא שאינה נחשבת פעילה לגבי הראשונה ואו דבשתיה בגמרא לא בעי' ברכת סוכה אפילו אם היה יוצא ומוזר לשתות מעשה דאכילה פוטרתם אבל באכילה עצמה הוא אם יוצא ומוזר וכנגם לאכול דבעי ברכת סוכה ואם כן איזה תאמר שאין חייב בראשו (לו) חש בעיניו ז ויש מי שאומר שאין המשמשים פטורים אלא בשעה שהחולה צריך להם (ומי ד (ג) (ג) שמקיו דם חייב בסוכה) (פ"ז והגהות אשרי"ו פ' הישן) :

תרמ (א) נשים וכו'. מפוש דס"ל מ"ש שז"נ ונסיס פטורות: (ב) כבן ה' כבן ו'. פירוש כל מד לפוס חורסים ובפ' כיצד משתתפין מ"ר כבן ו'. כל מד לפוס חורסים עיין סוף ס' תי"ד: ג חייב בסוכה. ואמו לוקה מייבת לתנכו כמו שכתבתי סי' שמ"ג לקר י"ל שהכ"ר מחויבים לתנכו ולכן אף פל פל ש אמין אביו כאין אין לסקל שיאכל חוץ לסוכה (ת"כ סימן ל"ד) עיין סימן תרי"ז. ומכל מקום מעמע דאחר לא יכול לאכילו בידים כמו שכתבתי סימן רס"ט: ד שמקיו דם. דהא שמחה הוא לו דהא מרבה בפעולה בדי לתנכו ובם היה יכול לעשות לפני הפנ (הנ"מ פס) ולפי פעם זה מי שאותה משקה המגלגל אף על פי שמלטער הרבה מ"מ חייב בסוכה דס"ל לעשותו קודם הנר לו אחריו ולכן לא יעשנה בעוטר אבל בדיעבד מצטער

תרמ מי הם הפטורים מישיבת סוכה. ובו י"ם

א א (א) (א) נשים ועבדים וקטנים פטורים מן הסוכה ב טומטום ואנדרוגינוס חייבים מספק וכן מי שחציו עבד וחציו בן חורין חייב:

ב ג קטן שאינו צריך לאמו שהוא ב (ב) כבן (ב) ד חמש כבן שש ג חייב בסוכה מדברי סופרים כדי לחנכו במצות:

ג ה חולים ומשמשיהן פטורים מן הסוכה ולא ו חולה שיש בו סכנה אלא אפילו חש בראשו (לו) חש בעיניו ז ויש מי שאומר שאין המשמשים פטורים אלא בשעה שהחולה צריך להם (ומי ד (ג) (ג) שמקיו דם חייב בסוכה) (פ"ז והגהות אשרי"ו פ' הישן):

תרמ א נשים כו'. ואמריס לא יברכו ליבר בסוכה לנשים אלא אם כן מברך לעצמו כמ"ש סימן תקפ"ם ס"ו: ב כבן ה' כבן ו'. כל מד לפוס חורסים עיין סוף ס' תי"ד: ג חייב בסוכה. ואמו לוקה מייבת לתנכו כמו שכתבתי סי' שמ"ג אף י"ל שהכ"ר מחויבים לתנכו ולכן אף אם אין לסקל שיאכל חוץ לסוכה (ת"כ סימן ל"ד) עיין סימן תרי"ז. ומכל מקום מעמע דאחר לא יכול לאכילו בידים כמו שכתבתי סימן רס"ט: ד שמקיו דם. דהא שמחה הוא לו דהא מרבה בפעולה בדי לתנכו ובם היה יכול לעשות לפני הפנ (הנ"מ פס) ולפי פעם זה מי שאותה משקה המגלגל אף על פי שמלטער הרבה מ"מ חייב בסוכה דס"ל לעשותו קודם הנר לו אחריו ולכן לא יעשנה בעוטר אבל בדיעבד

תרמ (ב) חמש כו' ואם אין לו אב אמו חייבת לתנכו ואם גם אם אין לו מחויבים הכ"ר לתנכו וכן בכל מצות עשה כ"כ הא"ר שכן משמע מהכ"ד סימן ל"ע אבל לפסרינו מ"ל מדלא אמרינן מ"ר מי מיינים עיין סי' שמ"ג: (ג) בש"ע חולים ומשמשיהם וכתב בטה"י ח"ג סימן מ"ו מי שמכר מקבל לעיות משמש לחולים ומשמשי חולים פטורים: אם מחוייב מ"מ לאכול בכל סעודה ושעודה מיית בסוכה ולברך ברכת סוכה שהרי אולך לפעמים לצורכו. ופשוט שהוא מצוי לו לעבור ואם עבר כדישבר בשקים אנוס ואונס בשאת סתרם יש לפצוץ אם הרבנ"ם ז"ל. לא מסכ"ם יוסם ע"ם ופסק"ם בסימן תכל"ם תפש עליו דסא אינו מחויב לילך לסוכות מכירו בא"ם כאן בסא"ם אלא כבי לו נרוש בלול סוכות שאל בכנס שאינו מחויב לשבוב בכסר עיין שם. ונראה שאין לאוס מעשה הכבר אבל שיש מורת וא"ל ס"ל בים מוכם אינו מחויב לשבוב בכסר עיין שם. ונראה שאין לאוס מעשה הכבר אבל בסוכה

תרמ מי הם הפטורים מישיבת סוכה. ובו י"ם

א א (א) (א) נשים ועבדים וקטנים פטורים מן הסוכה ב טומטום ואנדרוגינוס חייבים מספק וכן מי שחציו עבד וחציו בן חורין חייב:

ב ג קטן שאינו צריך לאמו שהוא ב (ב) כבן (ב) ד חמש כבן שש ג חייב בסוכה מדברי סופרים כדי לחנכו במצות:

ג ה חולים ומשמשיהן פטורים מן הסוכה ולא ו חולה שיש בו סכנה אלא אפילו חש בראשו (לו) חש בעיניו ז ויש מי שאומר שאין המשמשים פטורים אלא בשעה שהחולה צריך להם (ומי ד (ג) (ג) שמקיו דם חייב בסוכה) (פ"ז והגהות אשרי"ו פ' הישן):

ועוד ראיתי להזכיר דבר פשוט שכל מה שפוטרין קודם התפילה כגון י"ם בקביעות מ"ל ברכת סוכה כי התפילה מברך עליה אח"כ פוטר אפילו אמרינן דאינה מצוה אומר להתעסק בצילית אלמא אע"פ שכבר נתעסק מברך לפי שהמצוה נמשכת כל זמן שהוא מעוטף ועומד וכן נמי הסוכה כו' עכ"ל. הרי שלף הרי"ב והטיול ושינה שלפני התפילה שאחריה ק"ו בתפיה כ"ז ברוה פשוט לע"ד שהרוצה לברך עליה בתפיה יש לו לחוש לברכה לבטלה בלי ספק: **נ"ל** דמי שבדעתו שלין אוכל פת כל היום וכ"פ מי שמתענה תענית חלום בסוכות חייב לברך על הסוכה בכל פעם שיכנס בה בתוכו יום לעיול כיון שאותו יום אין לו הרגילת פת הדרינן לדין התלמוד המבדר בכל פעם שנכנס ליבר שם דהא עיקר הפעם שאכילת פת הוא עיקר ופוטר את הטבל:

תרמ (א) נשים וכו'. מפוש דס"ל מ"ש שז"נ ונסיס פטורות: (ב) כבן ה' כבן ו'. פירוש כל מד לפוס חורסים ובפ' כיצד משתתפין מ"ר חסי קטן בן ו' יוצא בעירוב אמו מתיבי קטן שלריך לאמו יוצא בעירוב אמו ל"ל לאמו אין יוצא בעירוב אמו ותנן נמי נבי סוכה כ"נ קטן בת"ל לאמו חייב בסוכה ואמרי דבי רבי יאמי וכ"ל וכמה כבן ד' כבן ה' ועז"ן בש' רב יהושע לתרוצי ונשאר בתיובתא ואמ"כ פריך על רב חסי ממה דתניא קטן שלריך לאמו יוצא בעירוב אמו עד בן שש ומשני לרב חסי עד ועד בכלל ליעמא תהוי תיובתא דר' יאמי ול"ל ל"ק הא דאתיה לאכוה במתא והתיוק נכנס ויוצא עמו לא קרי ליה לריך לאמו מכן ד' ומעלה וברייתא בדליתה לאכוה במתא הוי שיטולא עד בן ו' וכי"ף ורמב"ם לא כתבו אלא דברי רב חסי לחוד משום דלא סמכינן אהתי שיטולא דאיתיה לאכוה הכא לא משני הכי לרב חסי אלא משני עד בכלל ורבי יאמי ול"ל הוא דמשני הכי משום דלא ס"ל עד בכלל ורב חסי נקטינן מדמייתי בגמרא ס"פ אע"פ וכ"פ התוספות והרא"ש והטור ופשט פס' שיטולבין לעיל סימן תי"ד בהסיא מלוקא דיש לאכוה במתא או לא וכאן לא זכרו חילוק זה אלא פסק הטור כבן ו' כבן ז' והיינו דרב חסי דיב חסי נקט בן ו' היינו בן ו' שלימות והטור דקבע בן ז' היינו בן תחילת ז' ובודאי ק' למה לא פסק גם כאן כמ"ש בהלכות שיטולבין סימן תי"ד ובתב ב"י לפרש דברי רבינו הטור כאן דקבע כבן ו' כבן ז' פירוש אם איתי לאכוה במתא שיטולו כבן ו' ואי ליתיה במתא שיטולו כבן ז' ולדך זה לפוק לע"ד דהטור יכתוב דלך דמו כזה אלא שלא נגע הרא"ש והטור ס"ל דרב חסי ורבי יאמי ול"ל שליבי הייבו לרב חסי בין בעירוב בין בהוסה שיטולו כבן ו' שלימות ואין חילוק באיתיה לאכוה דאיתיה לר"ח אין בפסק רק בגם אחת: ומדלא מבני חסי ודחסין דבר בכלל מוכיח דס"ל דיש חילוק: ונראה להרא"ש והטור לפסוק כרב חסי בעירוב דהייבו לאחמיר שלא תעשה אמו איסור לטולין בגם עמה כשים לו אב בעיר דהא לרבי יאמי ול"ל יש איסור בזה: אבל כאן בהוסה דמיוב הסיוב הוא מדרבנן ובאב ואל תעשה הסכה דלר' יאמי ול"ל אין עליו חיוב אפילו מדרבנן ולרב חסי יש חיוב עליו וכיון שהוא מילתא דרבנן חזלינן לקולא ולא מחייבינן ליה לטרוח ולתנכו אח"כ הוא בן ו' שלימות ואחילת בן שבעה וחבו שתבוין רבינו הטור כאן שבאב חייב מדרבנן לתנכו דלאיזה מוכך זכר שהחיוב הוא מדרבנן אלא על הסוהה שזכרנו דכיון שאין בזה אלא מלתא דרבנן לא הקרימוהו בחיוב עד שיהיה בן ז' אלא יהא אב ואל תעשה אמא"ל בעירוב אמו דיוקא הוא דלא לעשות שלריכו לעשות אמה לא תעשה לאוליכו אמה לר"ם דהיינו בן ה' אנים ווה איתא אמר לר"ם דהיינו בן ה' אנים כ"ל בכן בן ה' כבן ה' כבן ו' ו' סירוגו שלימות כדאת הטור שזכרנו: (ג) שמקיו דם שחייב בסוכה. בהגה"ל סיים דלא הוי מולה אלא מדרבנן הוא שמה ומרבה בתחילה ושתיה והו

שלימות אלא דהלכתא הכי ודלא כרבי יוחנן ורוש לקש ואם כן מתילא אתין מילוק בין איתא לאכוה אלא מבוא דעד בכלל ושמעת בתחילה דדוקא לתרגלא דרבי יוחנן ורוש לקש ניחא לפלוגי בהכי סכריינא דקמי גם קטן שלריך לאמו בין בעירוב לאמו בין בסוכה שיטולו בכן ו' ואין מוה דמי בבריי כלל דתרגלא ניחא דקטן שלריך לאמו מעבדא ספי כליחא לאכוה ולכך ס"ל הר"ש לין בפרק בוה ומכל מ"מ לא אלא ס"ם סך מילוקא דלבדיסו סכריינא מייבי בליחא לאכוה אלא דלבדיסו ס"ל דלא עד בכלל כדי שלא לעשות בפרק יוחר מאנה אחר ולפי"ז סתבן לשון הכ"ר ומכל לשון הכ"ר אשר הוא מלוי בפרק סכריינא בפסקים דלא עד בכלל רק דמיירי בליחא לאכוה דאיתיה ס"ל דלא עד בכלל מוכיח דס"ל דאיתיה דר"ח אין בפרק רק בגם אחת: ומדלא מבני חסי ודחסין דבר

ת מיסרת דוכתא סם ע סם כנא ר' בם כנא כ' כתלא סם ל' מיסרת דוכ סם ל' :

עטרת זקנים

תרמ (א) אסור • אע"פ שהוא לבדו מצטער באותו ענין ואין שום אדם זולתו מצטער בענין כזה אע"פ אסור מן הסוכה (ב"י או"ח) :

יד אפרים

(סק"ו) דוקא כדי כלין לו לבר בטיסס ולוס יכול כדי כל"ל : (סק"ח) אבל אסור פירות כדי ל"ל דאם לא יוכל לאכול מן הסוכה בעוד שהוא מצטער בענין כזה אע"פ אסור מן הסוכה (ב"י או"ח) :

ד ת מצטער (י) פטור מן הסוכה הוא ולא משמשיו (אבל בלילה דאסוכה אפילו מצטער חייב לאכול שם כזית) (כל בו) איזהו מצטער זה שאינו יכול לישן בסוכה **ה** מפני הרוח או מפני ה הזבובים והפרעושים וכיוצא בהם • או מפני (ד) הריח ו דזוקא שבא לו הצער במקרה אחר שעשה שם הסוכה אבל אין לו לעשות סוכתו לכתחילה במקום הריח או הרוח ולומר מצטער אני: הגה ואם מתחילה במקום מצטער כאילו אי בשתיה **ן** אי בשינה אי אלי אסור לעשות לו אחר מהם בסוכה מתמת דמתחילת מלסשים אי נגנים כשהוא בסוכה **ן** תיבו יוצא כאותם סוכה (ה) כלל אפילו בדברים שלא מצטער בהם דלא הוא כעין דירה שיכול לעשות שם כל דבריו (מרדכי פרק סוכה) מי שבנו לו הגרות בסוכה בשבת ויש לו גר בביתו אחר לעשות מן הסוכה כדי לאכול במקום גר ואין צריך ליקר לסוכה אחרת ויש שם גר אחר יש (ו) סורת גדול בדבר (ת"ס סימן נ"ג וסמ"ק סימן קנ"ח) ואם בא רוח לבטות הגרות בסוכה מותר לשרוף אם בגד מן שלה (ד) אבל **ח** לא תחת הסכך (מ"ה) מי שלא יוכל ליכון בסוכה מתחת שלר לו (ז) בפשוט ידוע ודנלוי לא מקרי מצטער וחייב ליכון שם אע"ג **ט** דצריך לבשוף ידוע ודנלוי (ת"ס סימן נ"ב) ולא יוכל אדם לומר מצטער אני (ו) אלא בדבר כמי אדם שדרך כמי אדם לשבת בו (פור) ואין המצטער פטור (ז) אלא אם יעלה עצמו מן הצער אבל בלילה אבי חייב לישב בסוכה אע"ג המצטער (מרדכי פרק הישן) :

ה י (ח) ל אבל חייב בסוכה :

אמרינן בגמרא אסרות היה מסיר קסמין של סרך על המתלה ויצא רב יוסף ל"ל תבי וכא אלא תנן מתחרה המקפה. ת"ל לדידי כיון דאמינא דעתאי כמו מתחרה המקפה דמי (וסרש"י רב יוסף מלבני הדעת היה בדליתא בע' ע"ם דתניא כו') דל"ל דוקא רב יוסף מידוני הדעת אבל אחר כל אחד אין יכול לומר אסנים אני אלא בני' עד מתחרה המקפה אח"כ ידוע שהוא ליסנים עמי' תרכ"ם ס"ר וסמ' תרי"ד ואיתא דף כ"ו שאם יש יתושים בסוכה מותר ליכון בבילה אע"פ שיש בה נגד נגדה י' (ע"ש' תרכ"ז) מבמע דזה עדיף מליכון חון לסוכה דאיכא מ"ר דילה בזה : **י אבל** • ואע"ג דצער הוא לו לישב בסוכה אסור לישב מחבודד כדי לסיות ברוח בלצר קמ"ל דאיכבי ליה ליתובי דעתיה (הרא"ש דלא כמהרי"ק) והש"ס ☞ לא ע"ם וכתוב בספר תניא אם המת היה מביא כ"כ שאין יכול לססירו מלבו פטור ע"כ ומייתי ממצטער בישיבתו בסוכה כמ"ל : מתן דיהבו מקרי רבים ואין לוכר בטלה דעתו אלל כל אדם : (ז) אלא אם יצאל עצמו מן הצער • דבעין דירה בעינן ואין דרך בני אדם לעשות בדירתו בלצר כ"ל המרדכי בשם רא"מ ובקשה פסיחא לאמר יפטר כאילו לו לצר בסוכה אפי מביאתו דזה הוי לו לצר בביתם לאמר יכול מלות סוכה בתנם • ו"ל דא"ל דשאמת דפטור במצטער מפטר דעיקר מלות סוכה לזכור ענין סוכה שנאמר כי בסוכות הושבתי וזה המצטער הוא ערוך בצערו ואינו שם על לבו לזה ע"כ הוא פטור קמ"ל דהטעם הינו בסבל זה אלא מבעין דירה ואין אדם דר במקום לצר כל שיוכל להעלל מזה בלאתו וה"ל בסוכה : (ח) אבל חייב בסוכה • בגמרא ברכינן פסיחא מ"ד הואיל ואמר רבא מצטער פטור מסוכה אלי נמי מצטער הוא קמ"ל דוקא לצר דמתילא אבל הכא אינו אלא מצטער בבפסיה איכבי לי' ליתובי דעתיה ופירש הרא"ש דהאבל הוא מצטער בסובל יותר מבית דאבל אבל לישב במקום לצר ואפילו כדי לסיות ברוח בלצרו קמ"ל וק' מסי תיתי לומר סברת גדול כזאת בזה יהיה נמסב לאבל לצער במה שלא יוכל להצטער דאם כן יהיה אסור לנמסם אבלים דקא מצערין לותם שלא יוכלו להצטער ואו מגלן מזה סברת כלל אמתי לא מסני דבאבל אין לו מצוה בבית יותר מסוכה אלא דא"ל דבין בשרוד הוא פטור מסוכה קמ"ל דבעין דירה בעינן ולא פטור אח"כ יעלל מהצטער וכמ"ש בסמוך להמרדכי ולמה לו לאלק בין לצר דממילא לו לא ואל"ל דזה היה פטור לבטל התלמוד ואין הטעם מפוס שירדה כדאמרינן שם בסוגיא לענין ק"ם בתבל אלא מעתה שבעה שפינתו ביה ה"ל דפטור ואין מצטער פטור אלא דבעין דירה בעינן ופ"ל מריך כאן בתבל שפינתו דמייב שהרי ת"ל לתבל מהצטער ות' לו התרלן שיש כאן שבדה להעלל דניחא ליה בהתבודדות וכדברי הרא"ש אם כן ל"ל לאלק בין לצר דממילא לו לא דא"ל זה אלא ה"ל לתרץ בקיצור דיש כאן מיעוט לתבל דאפשר להעלל מהצטער שהרי זו אם נאמר דאמרינן בגמרא אבל מייב בכל המלות אוך שהיה מסיילין מבקרלו אחר שוהה דבעינן כוונה כמ"ש א"ל פשיר כיון דבשעה מפוס שירדה ה"ל גם בתבל יש שירדה דצערא קמ"ל דוקא ממילא כו' אבל [תבל] לינו בכלל מצטער לפטור מן הסוכה אלא דקשה על המרדכי בשם הרא"מ שם"ל דביכול להעלל אלא מילתא • ול"ל דתרוייהו הם אמת דתרי גווני לצר יש כאן אם מצטער ממתת סוכה דוקא דבשוכה מביאה לו לצר כשיושב שם אז אין מייך פטור ממתת שירדה דאדרבה בזה זוכר פטי מלות סוכה כיון שהוא מוכרח לישב במקום שהוא לצר לו כדאיתא בסי' תרכ"ם דע"כ לוה הע"י לעשות סוכה בחצרו ולא בגיסן כי בחצרו הולכין אחר אנשים מן הסוכה כו' בזה אמרינן שאינו פטור אח"כ יש לו מקום פיוכל להעלל אבל אחר שירדה דבא לאדם לצר אינו אלא אחר לצר הגיע אחין לו בימותא פטי בבית מסוכה אם"ם פטור אבל שירדה דזה אינו יכול להתבודן לסוכה וא"כ ה"ל כ"ם נמי אבל דפטור אע"ם אחין לו אילוק בין בית לסוכה קמ"ל דאין זה מקרי שירדה כלל דאיכבי ליה ליתובי דעתיה

שערי תשובה

תמיד ויאכל זה בעת שיעשו של זה : בש"ע ס"ו ופעודת בריח . עיין כמ"ש דע"ג דהוי פעודת מלוה מ"מ אינה כ"כ כפעודת ניסואין ודי כו' אבל אם אינו מלוה בלילה לא הוי פעודת מצוה דלא כ"ם ועיין לעיל סי' תקנ"ב ובעין בא"ר שהביא כ"ם ועיין לעיל סי' תקנ"ב ובעין בא"ר שהביא דמהרי"ק שמעתו בריח מילה דיי"ל דמותר כיון בזכר ב"ם סרק ר"ל דמילה ותוספת שם אך דקקל ובדי בעינו הגן דסיינו כפעודת מצוה דהולדת שאינו מצוה כ"כ מיהו יי"ל דאיסא דברית מילה אסור דאסור • (וש"ם מכתב דמותר ובוה ס"ם וע"ל דאסור) חון לסוכה שאין צריך לשיות אבל דאינו אבל הכן מרגלין אבל דיולדת דוקא מבסמים ובראה דמהני עצרת יום לאקל בסוכה ובוה מצוה . וש"ם בתהרי"ק דלענין אכילת פירות בעצרת כתב מרגלים אמיקל לא אסיד ע"ם ולפי ס"ם סימן תרל"ם דמותר כיון ובירות אפילו קבע עליהם ס"ב אין ל"ם בזה רק בתחיר על עצמו ובוה אין להחמיר וע' בא"ר ס"ק ן' דאסתר דבאר"ז אוכלין מיני תרגימא ולבר כתב בשם מהרי"ק הגם בני אשכנז שאוכלין אבל דיולדת אפי לא בעית בוכה בעינם לא יצא • יש אפילו באכילה דבא ליתא דתבנו כפין תדרו לא קלי אבא אל אוסן דיעבא באיזה אמין תהיה כעין דירה אבל אם עשה כ' סוכות אחתא ואכלתה ובשלחה לעיתה אפילו אף שאוסה אל אכילה אינה רואים לעינם מ"מ נשיק י"ח אכילה ולכן גם מ"ם בכל"ם בשם הר"ד דאם לא יוכל לישן בה ומשכה אל מ"ם מחויב לעינם בה ומשכה מכוכה אל ז' שאחים ומהרי מהרי"ק הא ליתא דאסור מוכיח אאין לך מלאר גדול מזה ואין לו לעשות לבתחילה סוכה אחרת ודאי אל"ל לעינן בה ומ"מ יוצא בה י"ח אכילה ועיין אם שבאת אחר מר"ם שעשה סוכה ברגלים אבל אם הוא כ"ם ובכר בעשה לעורך אכילה ע"ם ועיין בכו"ת מיס רבים סי' נ"ב תשובה מהר"י דיין לשמעיה דכרי המרדכי והה"ד ועיין בחת"ב בשם זרע אמת אחריך דלא דמי אחינו יען בסוכה אחני אבל אם אינו יכול לעשות אבל אם אינו יכול לעשות אבל אם אינו יכול לעשות

דעתיה ולהתחייב במצות הם"י • וא"ל אם כן מאי קמ"ל דא"כ אין מלטער מחמת ט"דא אסור אלא בגון מולב וכבר אמרינן ליה מתחיתין חולין ומסמיהן אסורים י"ל דהיא נוסף קמ"ל דאפ"ג דא"א לאכלו ואי מתחיתין א"א דוקא במולב שיש לו חילוק בין בית לסוכה אבל אם אין לו חילוק חייב קמ"ל דאפ"ם אסור כיון דמלטער הוא ושריד ואם כן אין לנו צריכים להיות סברת המיקפת אזכר הרא"ם דלאחבל ים לער במה אלא יוכל להלטער ואחר כתבנו הוא נכון בס"ד: (מ) **דתן ושושביניו כו'** • ז"ל רמב"ם וס"ל דמה דאיתא בירושלמי שהרבה עשו לומרת הייגו מדת המידות והטול סייגו וא"א הרא"ם ז"ל כ' דשושביני' לא מקרי שוסקים במצות ומחייבים בכל המצות חוץ מן התפלה ותפילין ומתן חצ"ם אפשור מכל המצות חייב בסוכה שאפשר לו לעמוד בסוכה עכ"ל • ואמה כ"י למה הולרך לומר דשושביני' לא מקרי עוסקים במצות הא אחתן שהוא עוסק במצות ואפ"ה חייב בסוכ' כדמסיק וכ"ל דלק"מ דהרא"ם כתב בלשון זה וגראה שיש לעשות כעובדא דירושלמי עכ"ל ומשמע הלשון שלכתחל' יש בכל אדם לעשות והייגו באפשר בקלות לקיים מצות שייסה סוכה ומוסה אבל אם אינו כ"כ בקלות אינו אבל עושקיני' חייבים בכל מוני כיון שאינם כ"כ עוסקים במצות ואת דעוסקין מתפלה משום דמקה שמתה שכיחא קלות לאם וע"כ אינה אינו אבל אחתן שאפשר לו לעמוד בלשון שאפשר לו בקלות למה לא יקיים שייסה וכתב ה"ם סי' ז' שהרבי בימי מורסי בתחוכה ל' בת ת"ם מוסלג וחזקו והוא וכמה ת"ם היו מסוכין בחוחה שעודה והגיע שעת המנחה בסוף זמנה וסעדו לפייסה ולא הפלגו רק ל' עמד להתפלל ותמהו החחרים עליו קלת עכ"ל והייגו דלא הרא"ם והכ"ל סימן לל"ב מביא זה וכתב עליו ואין ממש בסברת זו עד כאן לשונו:

תרמא (א) **אינו מברך על עשייתה** • בפ' החכלת משקין כל מלוה בעשייתה היא נמר מלוה כגון מילה תע"ג שבשרה אם עשאה אינו יהודי אע"פ אם עשאה ישראל צריך לברך על עשייתה אבל מלוה שאין עשייתה נמר המלוה כגון תפילין רף על גב דפסול באינו יהודי בישראל אין צריך לברך וא"כ כ"ם בסוכה שאין עשייתה נמר מלוה שרוי צריך ליסב בה והיא בשרה ע"י אינו יהודי שהרי סוכת גנב"ך בשרה ודאי א"צ לברך הישראל אם הוא עשה הסוכה:

לפי

מיישב בלילה היינו בשם אם סוכה במקום שלן ולא דק דאם כתבו התו' כשמניע ליישב מייב ומקום אינן יהודים נמי קרי יישוב ושוב דלפי' הא דקאמר אסורים ביום היינו אע"ל להמתין עד שיגיע לסוכה וא"כ יום ולילה שוין והכ"ל בסתמא דאם רוצה לאכול ואין אם סוכה א"ל להמתין ומה לי הולך בדרך לו יוסב בביתו אלא ע"כ אמר הולכי דרכים ביום אסורים ביום אפילו מגיעין לעמלון אין מייבין לקבוע אם ולעשות סוכה אם כיון שדעת' ליכך לאלתר ומייבים בלילה לעשות אם סוכה וכ"מ מלשון רש"י וכ"ן ותו' דוק ותשכח ולכן יש להאמיר וכ"כ בשם א"ם דאין אסורין אלא כשלן בדרך לו במקום שאין יישוב ע"ם אך אם בא לכפר אמוך לעת האוכל א"ל להמתין על עשייה סוכה כמו בירושלמי נמנים ואם הוא בשדה אפילו כל ימי המג א"ל לעלות ולעשות אם סוכה כדאיתא בגמרא ריש דף כ"ו דאין אם יישוב • ומדברי הרא"ם ז"ל דאין אסורין אבודרכם ביום כ"מ בגמרא ולכן לא אריך ולעשות אם סוכה בדאיתא אבל בשומרי נמנות ובכדסין אבודרכם ביום אם אינו יהודים אבל בשומרי ממון הוי יישוב ובכדסין נמנות ובכדסין אבודרכם ביום אם יהודים אבל בשומרי ממון הוי כשומרי

תרמב א להיות בשבת • ואם א"א מערבים בליל ראשון ובליל ב' לומר מערבים של יום ראשון ובסוגות אין מוהגין כן (לבוש) וע"ל בסוכה דף נ"ט משמע דהשני מדמה דלא כמגהג שוחות :

תרמג ואם היתה הסוכה עשויה ושומדת עם הסכך מברך זמן ואח"כ סוכה כמ"ש סי' תרס"ח (ב"ח) אם לא בירך זמן בליל ראשון מברך כל ז' (גמ') : א מעומד כדי שיהיה עובר לעשייתן אין מוהגין כן דכיון דאין מברכין אלא על המצוה כמ"ש ססי' הרל"ט הוי עובר לעשייתן : ב אחר ברכת המוציא • כדי שיתחיל בסעודה ואח"כ יברך ולא הוי הפסק לדורך שסוהה הוא כמו קידוש :

תרמד במנהגים ג' שיעמוד ואחר כך יברך שהחייו וכן מוהגין בסוכות וכ"ג שיברך קודם (לבוש) וכ"מ סי' תרנ"ח ס"ה וכ"ג דמ"ש מעופר ומגילה ואם לא בירך זמן יום א' מברך כל ז' מתי שיזכור הגמ"ג ואם בירך ביום א' טוב אין מברך יום ב' שהחייו דאע"פ שיום א' היה חול ה"ל כמו שבירך בשעת עטי' דילא משא"כ בעופר (ר"ן והג"מ) : **א"א** אל נא ביום ראשון : שנפרדו

תרמב וכו' סעיף אחד

א ה אם חל יום ראשון של סוכות **א** להיות (א)בשבת אומר בערבית ברכה אחת מעין שבע וחותם בה בשבת בלבד :

תרמג סדר הקידוש • וכו' ג' סעיפים

א ה סדר הקידוש יין קידוש וסוכה ואח"כ זמן (א) לפי שהזמן הוזר על קידוש היום ועל מצות סוכה :

ב (ב) ב להרמב"ם (א) מקדש **א** מעומד ומברך לישב בסוכה ויושב ואחר כך מברך זמן (ומין טוביים כן אלא מקדמין מיוסב וכן דעת הרא"ש) :

ג (ג) ג בשאר ימים מברך על הסוכה קודם ברכת המוציא ד וגוהגים לברך על הסוכה **ב** אחר ברכת המוציא קודם שיטעום : סגה וכמי מוהגין בחול (ד) אבל בשבת ו"ש בין קודם מברך לאחר קידוש (מהרי"ו) ואם קידם בגנות ואוכל בסוכה אז מיסבא ע"ל סי' רע"ג סעיף כ' •

תרמד סדר הלל כל ימי החג • וכו' ב' סעיפים

א (א) שחרית אחר הזרת תפלה ה נוטלין הלולב ומברכין על נטילת לולב (ב) ב ושהחיינו ונוטרים ההלל וכן כל שמונת ימי החג ג ומברכים לגמור את ההלל בין צבור בין יחיד ד ואין מפסיקין בו אלא כדרך שאמרו בקריאת שמע באמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד בין הפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם ואם פסק באמצע ושהה אפילו כדי לגמור את כולו אינו צריך לחזור אלא למקום שפסק :

ב ה בהלל אפילו עשרה קורין כאחד : לולב

תרמג (א) לפי שהזמן הוזר כו' • בגמרא פרק המניל פליגי רב יהודה ס"ל סוכה ואחר כך זמן לפי שהסוכה היא מוכח היום דעדיף מצה"ב זמן היה בכל הרגלים ורבה בב"מ ס"ל זמן עדיף שהוא תדיר בכל הרגלים וקי"ל כרב יהודה ואמרי' בפ' לולב ורבה רב ההגא מעדר להו אבסוף דקדושא פי' אע"ג דבבריית' אמרי' שם דהגגנם ליבב מברך שהיה היינו סוכה וזמן מ"מ לא אמר לוחם בשעת הגיעתו אלא עדרן על הכוס של קידוש לפי שהזמן קלי גם של הקידוש ח"ם הטוב וס"ע לפי שהזמן כו' כדי לחדולי למה אמרה דוקא אחר הקידוש ולא בשעת הכגיסה ויש מי שטרח בזה לאמר שהוקשה לו למה לא אחב אחר הטעם דאוכח היום עדיף ונכנס לדוחקים אלא לוחך כי הטוב לא בא לתת טעם על הקדמת סוכה לזמן אלא אסמיכות לקידוש ההיא דרב ההגא : (ב) **להרמב"ם מקדש מעומד** • כתב ב"י טעמו דמשמע ליה ברכת ליבב בסוכה ישיבה ממש וכדי לברך עובר לעשייתה היה מברך משומד קודם ליבב ולפי שבליל ראשון א"א לו לברך עד שיקדם תחלה היה לריך לקדם משומד כדי לברך ברכת סוכה ג"כ משומד ונמלא שבירך עובר לעשייתה עכ"ל והרא"ם הקשה על הרמב"ם דא"כ היה לברך קודם הכגיסה דלא הכגיסה היא המצוה ולא היישיבה דאם היה לוכל משומד היה לריך לברך על הסוכה אלא ודאי כיון דמצות סוכה היא אכילה ושיול אם מברך אחר ליבב מקרי אסיר עובר לעשייתה כדאית' (מגן אברהם) ומ"ל דאם הכגיסה קודם ליבב ולפי שראוי לבוא ליד